

תשורה

משמחת הנישואין של
מנחם מענדל ורחיה מושקא

קס"ט

כ"ה אלול ה'תשפ"ג, שנת הקהל
כפר חב"ד

מהדורה זו עם הוספות ותיקונים על המודפס

בקשתינו נתונה לכל מי שיש בידו מכתבים נוספים שנכתבו לר' שלמה חיים ו/או מכתבים שר' שלמה חיים כתב; שיואיל נא למסור לנו, שנוכל לפרסמם לתועלת הציבור.

מסיבות של פרטיות השתדלנו להצניע פרטים אישיים וכד'; ולכן רוב חלקי היחידות האישיים מהמכתבים סידרנו במרוכז בסוף החוברת.

שגיאות מי יבין, ויכול להיות שנפלו טעויות בהקלדת המכתבים ובעריכתם. כל מי שיש בידו הערות, הארות, תיקונים והוספות נא לשלחם למייל:

mendike770@gmail.com

פתח דבר

לזכרון טוב, ליום כלולת צאצאינו החתן מ' מנחם מענדל שי' עב"ג הכלה המהוללה מ' חיה מושקא תחי', הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק - על יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר הרי"צ בעת חתונת כ"ק אדמו"ר - בתשורה המוסגרת בזה.

התשורה שלפנינו כוללת:

- א. מכתבים מכ"ק אדמו"ר לסב החתן - המשפיע הרה"ת ר' זאב וואלף ע"ה קסלמן.
- ב. מכתבים שנכתבו לסבא רבה של החתן - המשפיע הרה"ת ר' שלמה חיים ע"ה קסלמן.
- יצויין שחלק נכבד מהמכתבים נכתבו ע"י דוד זקן של הכלה - הרה"ת ר' יהושע ע"ה מונדשיין.

בהזדמנות זו ברצוננו להודות לכל אלו שסייעו ונטלו חלק בהוצאת תשורה זו. ובמיוחד לשליח כ"ק אדמו"ר בעיה"ק טבריא הרה"ת ר' מנחם מענדל שי' ליפשיץ, שהגי' ונתן מזמנו ועצותיו לטובת הוצאת תשורה זו.

יצויין שרובו ככולו של החומר מתפרסם כאן לראשונה.

הא-ל הטוב, הוא יתברך יברך אתכם ואותנו, בתוך כלל אחינו בני יחיו, בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בקרוב ממש.

כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

בשמחה ובברכה

משפחת אלרואי

רמת אביב, ת"א

משפחת קסלמן

כפר חב"ד

כ"ה אלול ה'תשפ"ג - שנת הקהל

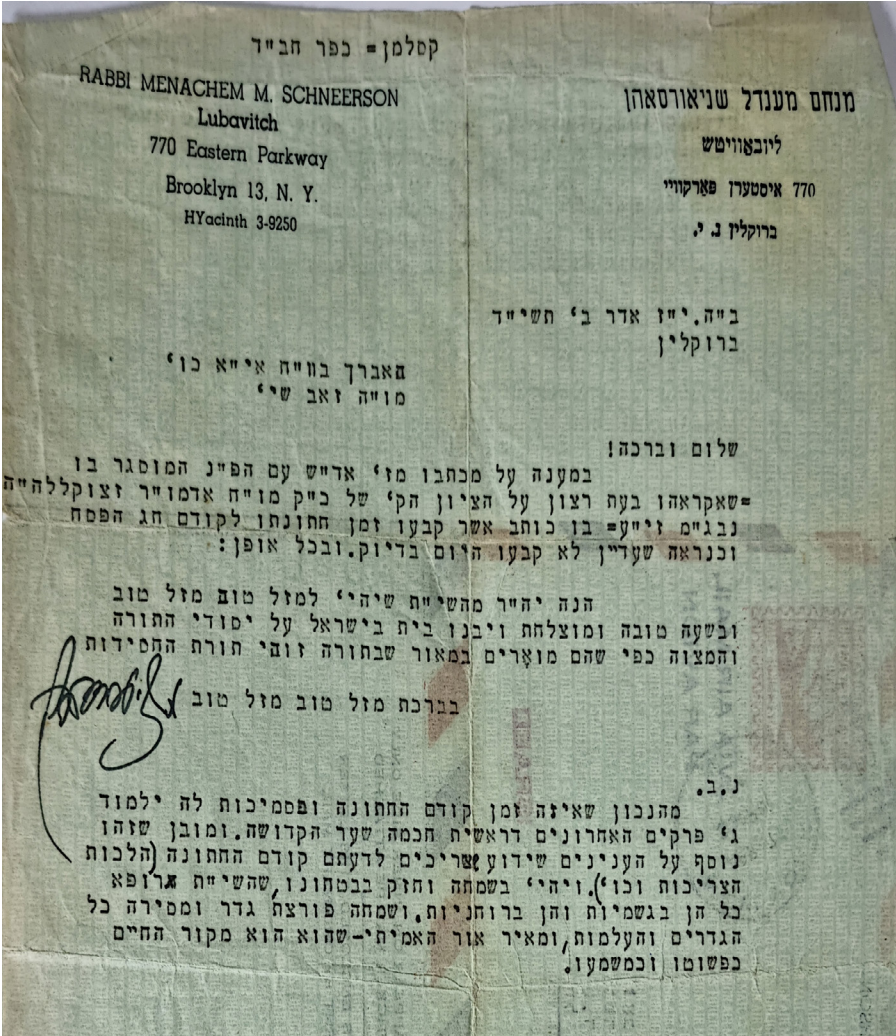
יום בריאת העולם

כפר חב"ד, אה"ק תובב"א

מכתבים מכ"ק אדמו"ר

לסב החתן - המשפיע הרה"ת ר' זאב וואלף קסלמן

קסלמן = כפר חב"ד

ב"ה. י"ז אדר ב' תשי"ד

ברוקלין

האברך בו"ח אי"א כו' מו"ה זאב שי

שלום וברכה!

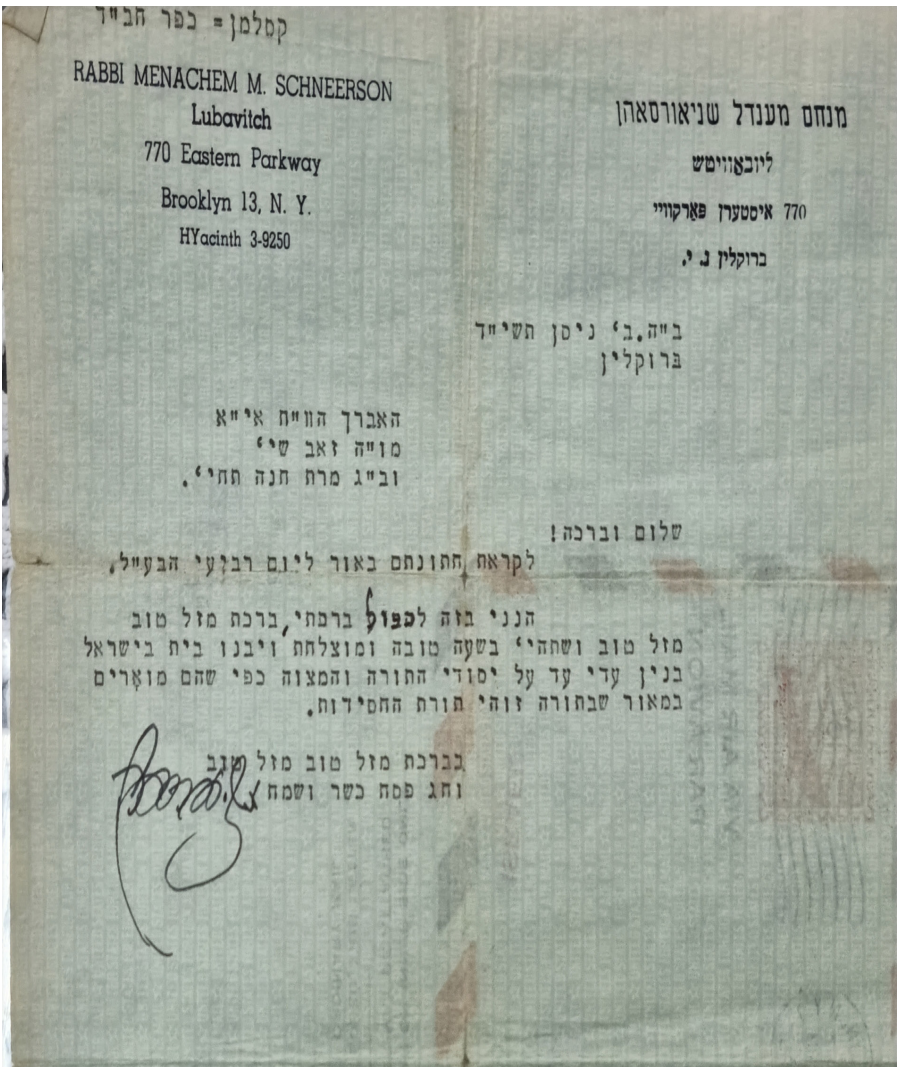
במענה על מכתבו מז' אד"ש עם הפ"נ המוסגר בו = שאקראהו בעת רצון
על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע = בו כותב אשר
קבעו זמן חתונתו לקודם חג הפסח וכנראה שעדיין לא קבעו היום בדיוק. ובכל
אופן:

הנה יה"ר מהשי"ת שיהי' למזל טוב מזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת
ויבנו בית בישראל על יסודי התורה והמצוה כפי שהם מואָרים במאור שבתורה
זוהי תורת החסידות

בברכת מזל טוב מזל טוב **חתי"ק**

נ.ב.

מהנכון שאיזה זמן קודם החתונה ובסמיכות לה ילמוד ג' פרקים
האחרונים דראשית חכמה שער הקדושה. ומובן שזהו נוסף על הענינים שידוע
שצריכים לדעתם קודם החתונה (הלכות הצריכות וכו'). ויהי' בשמחה וחזק
בבטחונו, שהשי"ת חרופא כל הן בגשמיות והן ברוחניות. ושמחה פורצת גדר
ומסירה כל הגדרים והעלמות, ומאיר אור האמיתי- שהוא הוא מקור החיים
כפשוטו וכמשמעו.

קסלמן = כפר חב"ד

ב"ה. ב' ניסן תשי"ד
ברוקלין

האברך הו"ח אי"א מו"ה זאב שי'
וב"ג מרת חנה תחי'.

שלום וברכה!

לקראת חתונתם באור ליום רביעי הבע"ל.

הנני בזה **לכפול** ברכתי, ברכת מזל טוב מזל טוב ושתהי' בשעה טובה
ומוצלחת ויבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי מוֹאָרִים
במאור שבתורה זוהי תורת החסידות.

בברכת מזל טוב מזל טוב
וחג פסח כשר ושמח **חתי"ק**

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"א ניסן ה'תשכ"ד
ברוקלין, נ. י.

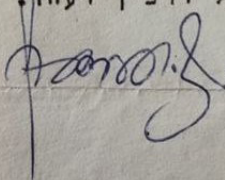
הו"ח אי"א נו"נ מלאכתו
מלאכת שמים כו' מו"ה
זאב שי'

שלום וברכה!

מכ' מיום ו' ניסן נתקבל.
ולקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא
עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע
ברכתי לחג כשר ושמה ולחירות אמתית, חירות
מדאגות בגשם ומדאגות ברוח - מכל דבר המעכב
עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

ולמשך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה
כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בחורחנו
חורת חיים, הרי היא בכל עניני האדם ובמשך כל
היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בברכה החג

זה הענין (השם) והיות
אורה דברך תשובה

נ.ב.

הפ"נ שבמכתבו יקרא בעת רצון על הציון הק'
של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

ב"ה, י"א ניסן ה'תשכ"ד

ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת

שמים כו' מו"ה זאב שי

שלום וברכה!

מכ' מיום ו' ניסן נתקבל.

ולקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה,
הנני בזה להביע ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמתית, חירות מדאגות בגשם
ומדאגות ברוח - מכל דבר המעכב עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא בכל
עניני האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

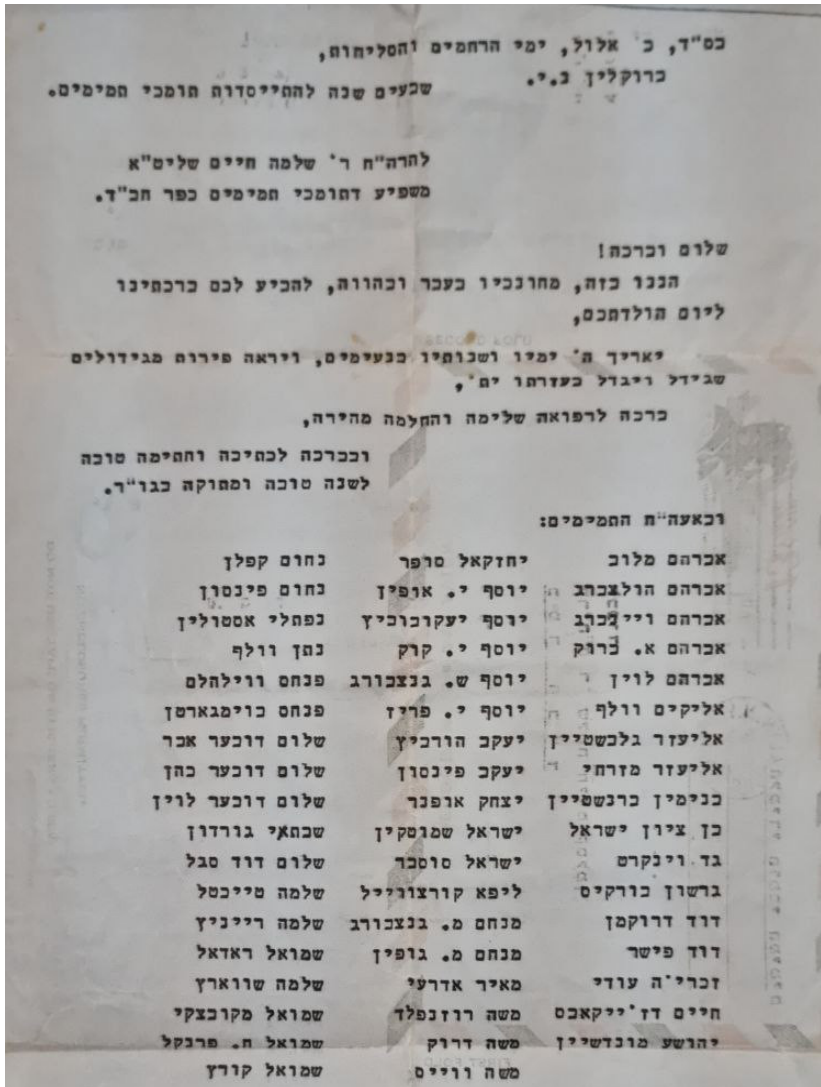
מהנכון להשתדל להיות מורה בדרגא חשובה.

בברכת החג חתי"ק

נ.ב.

הפ"נ שבמכתבו יקרא בעת רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

קבוצה תשכ"ז

בס"ד, כ אלול, ימי הרחמים והסליחות, [תשכ"ז]
ברוקלין נ"י. שבעים שנה להתייסדות תומכי תמימים.

להרה"ח ר' שלמה חיים שליט"א
משפיע לתומכי תמימים כפר חב"ד.

שלום וברכה!

הננו בזה, מחונכי בעבר ובהווה, להביע לכם ברכתנו ליום הולדתכם,
יארץ ה' ימיו ושנותיו בנעימים, ויראה פירות מגידולים שגידל ויגדל בעזרתו
ית',

ברכה לרפואה שלימה והחלמה מהירה,

ובברכה לכתובה וחתימה טובה
לשנה טובה ומתוקה בגו"ר.

ובאעה"ח התמימים:

פנחס בוימגארטן	ישראל סוסבר	זכרי'ה עודי	אברהם מלוב
שלום דובער אבר	ליפא קורצווייל	חיים דז'יקאבס	אברהם הולצברג
שלום דובער כהן	מנחם מ. גנצבורג	יהושע מונדשיין	אברהם ויינברג
שלום דובער לוין	מנחם מ. גופין	יהזקאל סופר	אברהם א. ברוק
שבתאי גורדון	מאיר אדרעי	יוסף י. אופין	אברהם לוין
שלום דוד סגל	משה רוזפלד	יוסף יעקובוביץ	אליקים וולף
שלמה טייכטל	משה דרוק	יוסף י. קוק	אליעזר גלבשטיין
שלמה רייניץ	משה ווייס	יוסף ש. גנצבורג	אליעזר מזרחי
שמואל ראדאל	נחום קפלן	יוסף י. פריז	בנימין ברנשטיין
שלמה שווארץ	נחום פינסון	יעקב הורביץ	בן ציון ישראל
שמואל מקובצקי	נפתלי אסטולין	יעקב פינסון	גד וינקרט
שמואל ח. פרנקל	נתן וולף	יצחק אופנר	גרשון בורקיס
שמואל קורץ	פנחס ווילהלם	ישראל שמוטקין	דוד דרוקמן
			דוד פיישר

הרב יהושע מונדשיין

ב"ה י"ד ניסן תשכ"ז

להרה"ח וכו' רש"ח שי

שלום וברכה! אחדשה"ט!

הגענו ב"ה בשלום ובזמן, כ"ק אדמו"ר שליט"א הי' בו ביום על האהל ובא למנחה אחר השקיעה בסארטוק של שבת (כנראה קשור ל"א ניסן) הביט כמה פעמים על העולם. היתה זו פעם שישית כמדומה במשך חדש ניסן שהי' על האהל.

אחרי מעריב מסרתי דמי מעמד למזכירות. 1500 דולאר מעמד כללי, 366 דולאר מהת[מימים] ישנם שאמרו לי אשר הכסף שבידם הוא ביחוד עבור כ"ק אד"ש, וחלקם [לא] צוו על כך. משום כך מסרתי כל הכסף ביחוד עבור כ"ק אד"ש, קבלה על הסכום לא קבלתי לע"ע.

הכנסנו קודם מעריב פתקא _____ כולנו ועדיין לא קבלנו תשובה. בתפלת הבקר כולם היו עם כ"ק אד"ש (בערב, ליל שבת, רק חלקנו) ובתחילת התפלה הביט על העולם כמה פעמים.

ההנהגות המיוחדות במשך התפלה רבות ומפליאות ואכמ"ל. תנועה חוזרת ונשנית היא סדור הגארטל והסארטוק ואח"כ אחיזת הציציות מן הצדדים, ואז עומד כ"ק אד"ש זקוף (שלא כבשאר הזמן שעון על הסטענדר) וכולו אומר כבוד, מלך ביופי תחזינה עינינו.

קריאת המפטיר במתינות ובאצילות, אחר עליית שביעי ברכנו הגומל.

אחר התפלה מסר חאדאקוב ו[דזוכמא] על הרש"י שכ"ק אד"ש ידבר, והוסיפו שכ"ק אד"ש אמר שההתועדות תתחיל בשעה המדויקת ולא עפ"י שעון הביהכ"נ.

נכנס להתועדות וקדש, אח"כ פתח במאמר דודי לי ואני לו, נמשך ארבעים דקות לדידי לא הבנתי, מהיותי טרוד ב"ארום".

אח"כ שיחה קצרה ע"ד חלוקת מצות שמורה ככל שהיד מגעת. שיחה ג' היתה בהתחילו בניסן נגאלו וכו' ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, והענין לעלות מחו"ל לאה"ק,

וכאן רואים תנועה הפוכה, כו' ועוד בפרסום וכו'. וצריכה להיות הוספה בלמוד בכל יום, וזהו"ע שדעתו לחזור לאה"ק אשר עיני [ה' אלקיך] בה גו' ועפ"י תורת הבעש"ט במקום רצונו של אדם כו' [וברגע] שפוסק מלרצות להוסיף בלמוד, הרי יוצא ברגע מאה"ק בלי היתר. ודבר ע"ד שההתחלה היא מעבודת התפלה שהיא עמוד [השדרה]. בסיום שיחה זו פקד למענטליק לחלק לחיים לבחורים מא"י, _____ עליתי ליתן משקה ששלח מענדלסון מירושלים, ובתחלה אמר לי איך הער ניט וואס דו זאגט, חזרתי שזהו ממענדלסון מירושלים ושאל אם דאס איז מיט תרו"מ און אלע גוטע זאכען השבתי שזה ממענדלסון ושאל שוב כנ"ל והשבתי יע, אח"כ שאל לשמי, ומזג לי לכוס ואמר לחיים ולברכה וכששתיתי אמר שוב לחיים.

נשארתי על הבימה מאחור, וראיתי כל תנועותיו, ואז החלו לשיר (הנ"ל לאחר השיחה ע"ד הבחורים מאה"ק) הנגון הנקרא "ויהי בימי אשורוש" ונגן בשמחה עצומה ובתנועות ידיו וגופו וכו' וראיתי כיצד דפק בחזקה ברגלו השמאלית על רגל הכסא בחוזק גדול.

אח"כ כמה שיחות ע"ד הרש"י ו_____ הוראות רבות בעבודה בעיקר בענינים סביב "חוקים" ואחד מהם היתה ההוראה מרש"י ליתן שמירה ועש"י לחוקים ושמירה ועש"י למשפטים והענין אשר שמירה ישנו שני פירושים, והכריח שכאן מוכרחים לומר הפשט שמר כאצל יעקב ואביו שמר את הדבר, ופירש"י המתין וציפה, וזהו שמירה לחוקים לצפות ולהתגעגע (בענקען) אחר החוקים כשם שעל משפטים, וליתן עש"י למשפטים כמו לחוקים שא"י? מצד השכל בלבד. כידוע כמ"פ בשיחות כ"ק אד"ש.

סיים בהתחילו לנגן [הושיעה את] וגו'.

מיד התפללו מנחה ואמר [בישיבה] הגדה, קם ונגן על אחת כו"כ, נכנס לחדרו, יצא ונגנו ועשה בידו, וכו' כך עד הרחוב עמדו שורות, ונענע ביחוד לילדים.

חזר למעריב ונשאר להבדלה אח"כ חזרה, ושם מבחינים אשר אין נשמרות כ"כ אותיות הרב, והשיחות היוצאות לאור אינן כ"כ לשונו הט'.

שוב ראינו לכ"ק אד"ש במנחה יום א' בחזרו מהאהל, אח"כ מהר למים שלנו, מעריב וכו'.

היום ראינוהו בשעת ביעור חמץ, ואחר קריאה"ת.

התנועות שרואים יש ללמוד מהן תלי תלים של הלכות, השי"ת _____ ויזכנו

לקבל בפנימיותנו כל האפשרי, פנימיות התורה וכו' וכו' לאורך ימים דורכלעבען עוה"ז באור ה' ותורת החסידות.

בברכה לחגה"פ כשר ושמח

יהושע מונדשיין

ג.ב. שיחה ראשונה היתה ע"ד שה"ג וקריאתו בשבת ולא י' ניסן. והשיחה היתה ע"ד מס"נ דאז, והפלא שבכורי מצרים האמינו ליהודי שבא ומספר להם ע"ד מכת בכורות, ולשאר תשע המכות לא האמינו אף שנאמרו מפי משה, היות וכאן היו דברים היוצאים מהלב וכו' וכו'.

ב"ה י"א אייר תשכ"ז

להרה"ח וכו' רש"ח שי';

שלום וברכה, אחדשה"ט.

היום מלאו שלושים יום לבואנו הנה בע"ה וכשעמדתי לכתוב אליכם כיצד עבר החדש עלינו, קבלתי מכתבכם, ונתבהר לי יותר מה עלי לכתוב, הגם אז ס'איז מאנט'זיק ענין כתיבה זו, אולם איני יודע באם אמצא מה לכתוב מדי שבועיים, ובכ"א אשתדל.

מהמצב השורר באה"ק יודעים כאן בפרטיות ומתענינים כו', בש"ק הי' כ"ק אד"ש רציני מאד ופיו חוורים שלא כרגיל.

מיד אחר חגה"פ החלו הסדרים במלואם, לסדר חסידות בבקר אין בזמן המדויק אלא מספר זעום, ורבים אינם באים כלל. מהת' מאה"ק אין נראה שנוי מהנהגתם באה"ק ואלו שאחרו או שנעדרו שם אף כאן הנהגתם באופן הנ"ל, אלא שכאן יותר נוה להיעדר. כמדומה לי שהת' --- נמצא בד"כ בסדר הנ"ל, דהיינו לא כבאה"ק.

---

(1) ראה ספר סופר וסיפור - מונדשיין עמ' 367 מענה מרש"ח על מכתב זה.

סדר נגלה אינו מתחיל בזמן, היות וגוסעים לאכול במרחק מה, וחוזרים בשוהו זמן. למוד הנגלה כאן בד"כ בהתמדה ובאופן יסודי (גרונטיק) ואין רואים למוד באופן להתייהר וכו'. ואף למוד החסי' באופן הנ"ל, והרוח בכלל היא להיות שקועים בחסי' או בנגלה, ויודעים מה שלומדים.

להת' מאה"ק נערכו בחינות בנגלה ובחסי', ויתכן שיעשו שעורים בחסי' ע"י ר' שלום מאראזב, בנגלה שומעים חלק אצל הרב מענטליק וחלק אצל הרב פיקארסקי.

בד"כ מסודרים הת' מאה"ק בחברותות, לכל היום או מקצתו. ב"ה שנפלת לידי חברותא טוב ביותר לחסידות בבקר (יצחק אהרן מאן, מקנדה, בחור מבין, ומסודר ובעל קב"ע) ואתו אני לומד תרס"ד, בלילה עם הת' שלום בער לוי' מאה"ק הנמצא כאן שנים אחדות, ולומדים אנו רנ"ט, ואחר הסדר בערב עם הת' יוסף יצחק אופין מאמרי תר"ס (ועתה לזמן קצר מאמרי כ"ק אד"ש מטעם שי' לקמן).

לע"ע התועדנו פ"א עם ר' דוד ראסקין בשש"פ, דבר על מס"נ והנחת עצמות לכ"ק אד"ש. הדברים מצ"ע טובים ונכונים ונאמרים בכנות,

...בר"ח התועד ר' שלום מאראזב, דבר על שצריך להיות נסיעה במיוחד לרבי, ולא לעניינים נוספים, שאז התכלית עצמה נעשית טפל. וגם על מסירה ונתינה ללמוד החסידות, ושאי' לדחות על ימים ושנים אשר בכך נדחה לחלוטין. _____ דבריו מחושבים ומתובלים בגמרות וכו', אלא שבגשמיות אינו מדבר צחות, ואופן דבורו לעתים מפנה את הלב לצדדים, כך הי' הרושם שקבלתי, השומעים לו היו הת' מאה"ק, ומעט מהמקומיים, איני יודע טעם לזאת. אין שותה בשעת דבורו, ולבסוף כששתה כוס מלאה, וחשבו אשר יתגלה וכו' ברך ברכה אחרונה וגמר ההתועדות.

מדוד ראסקין שמעתי (בהתועדות הנ"ל) בשם ר' ישראל געוולער, על מארז"ל הבא ליטרה מסייעין בידו, הבא ליטמא ר"ל פותחין לו. ולכאורה אינו שקול דכאן מסייעין וכאן רק פותחין. אלא שכידוע התדבקות בקדושה אם לא ישתתף סיוע מלמעלה הרי בכחות עצמו יקשה מאד, ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול ח"ו. משא"כ כשנדחף לסט"א, אין זקוק לסייע, וכשרק פותחין מיד נדחף בכל כחו ואין מעכב ומוגע בדרכו.

מהת' הנמצאים כאן אין שינויים קצוניים בד"כ. רק שהת' --- גומר לפעמים להתפלל מאוחר, ואיני יודע מתי מתחיל. ונראה בכ"ז שמאריך. הת' דוד דרוקמאן משתתף פעיל בחזרות. הת' יחזקאל סופר מתעסק בעניני הכלל, והכניס שתי פתקאות

לכ"ק אד"ש האחת מוזכר לקמן, והשנית ע"ד ההוספה שהוסיפו הת' מאה"ק (כדלקמן) ונענה שהעיקר שתהי' קביעות בנפש, ושיזכר עה"צ.

בשה"ג דבר כ"ק באריכות ע"ד היציאה מאה"ק שהיא רק בהתר ללמוד תורה (זהו מקרב הגאולה הבאה מפני חטאינו, וכשיהי' גדול למוד יביא במילא לגדול מעשה ובטלה סבת הגלות ויתבטל המסובב, וגם ענין לישיא אשה מקרב הגאולה דתכלינה נשמות שבגוף) ולא מכל אדם אפשר ללמוד וכו' ולכן צריכה להיות הוספה בלמוד באופן נעלה וכו' וגם באחש"פ דבר על הת' מאה"ק וענין ההוספה (השי' יצאה לאור ותגיע בקרוב לאה"ק) כהתעוררות מהנ"ל נקבעה הוספה בלמוד הנגלה והחסי' אחר הסדרים, ובד"כ בחסי' לומדים שיחות ומאמרי כ"ק אד"ש.

בענין הנ"ל יש להזכיר אשר הת' יחזקאל סופר ודוד דרוקמאן הכניסו פתקא לכ"ק אד"ש שרוצים לתרגם השיחות ללה"ק מטעמים שונים, וענה שהענין² מצ"ע טוב ונכון, אלא שמהתימה כיצד מציעים את עצמם, ולאחר שכמו"כ פעמים דובר ע"ד היתר היציאה מאה"ק שהוא להוסיף וכו'. וגם מישהו שאל ע"ד שא"א לו הוספה אחר הסדרים (כך כמדומה לי שאל) ונענה שא"כ מה היתר לצאת ומדוע שוהה כאן.

(גם נעניתי מכ"ק אד"ש אודות רשימת המנהגים ששלחתי ע"י הת' שלמה טייכטל, וענה נתי³ וכל המצו"ב ות"ח ת"ח).

בשבת בשעת ג"ס הולכים הת' לבתיכ"נ לחזור שיחות, ולהת' מאה"ק מתאספים וחוזרים מאמר, (מלבד המאמר הנאמר בעש"ק קודם קבל"ש).

...כאן בהכרח נעקר התהד"קער דוקא של קביעת זמן לאכילה וכו' בפרט בזמן התועדויות וחזרה וכו', וסעודת שבת היא בעת השקיעה. וכהנה רבות. וגם עת שינה וכד'.

בהנוגע ללמוד נגלה שלי, הריני לומד עם הת' יעקב הורביץ, ואי"ה יועיל להטיב את אופן למודי... ויועיל לחסי' בין ללמוד בין בפועל.

גם עם הת' דכאן הסתדרתי בטוב והמה טובים מאד. ולע"ע לא אוכל לכתוב בפרטות דעתי על ההנהגה דכאן, ובכגון דא המאוחר מדוייק יותר ואמיתו יותר.

אולם הא ודאי, שאפשר כאן להיות מונח בנגלה ובחסידות ובתפלה וכו' וכו'

(2) ליקוט מענות קודש תשכז-תשכט מענה סא.

(3) ליקוט מענות קודש שם מענה עה.

באפן נעלה היותר, ואין ענינים המבלבלים, רק אותם שיש להם יתור כסף נמשכים החוצה ומנצלים את הזול הרגיל בכאן ומי שיש לו כו' רוצה כו' ורואים שנמשכים ואין גבול. אלא שהעדר כסף ג"כ עלול לבלבל, ולזאת שלח לי ה' למחי' עבודות שאינן מבלבלות, כגון הגהת השיחות והמאמרים הי"ל, וכנראה שאקבל גם הגהת הנדפס ע"י קה"ת, גם לפעמים באריזת ספרי קה"ת למשלוח.

הת' יוסף יצחק גנצבורג לומד בהתמדה נגלה וחסידות וההנהלה דישיבתו שבעת רצון ממנו. וגם יוסף יצחק פאריז כנ"ל.

בברכה

תלמידו יהושע מונדשיין

ב"ה ח"י סיון תשכ"ז

להרה"ח וכו' רש"ח שליט"א

שלום וברכה! אחדשה"ט!

הנה אע"פ שחשבתי שהימים יהיו כאן דומים ושווים תמיד, ולא ימצא לי מה לכתוב, למרות זה אין הדבר כן, והי' מהנכון לתאר את הלך-הרוח עתה, רק שאין לי האותיות המתאימות.

זמן המלחמה באה"ק פעל כאן בד"כ לא לטובה, לא מבעי באותם הימים עצמם, שרובם ככולם (דהיינו בפרט הת' מאה"ק) עקבו ברציפות אחר החדשות מהרדיו ומהעיתונים, ולא הי' כמעט בנמצא ענין התפלה והלמוד, ונשאר חלל,

...כמובן שבימים ההם נפלו המחיצות בין יום ולילה, והסדרים הופרו לחלוטין, וג"כ נשתרש ההרגל מאז להאריך שבת בלילות ולאחר קום לסדרים וכו'.

ואז החלה ההנהלה לשים עין עלינו ופשפשו למצוא חסרונות ומגרעות ובפרט שאנו לומדים רובנו בעזרת נשים, ושם משגיח --- ומשתדל למלא תפקידו באמונה ומתאמץ לגדול על חשבוננו, ולדבריו הכניס פתקא לרבי שליט"א ובה טפה מהים מהנהגתנו, ויעץ לרבי שלא יתבע מאתנו הוספה בלמוד אלא שנשמור את הסדרים. גם אומרים שהרב מענטליק אמר שלא יכניסונו ליחידות, ולא נקבל להבדיל דמי חדשי.

כמובן שאין זה נעים שעוקבים כ"כ אחרינו, ובפרט שכל הטענות אין נכונות ומוצדקות כלל, והת' המקומיים אומרים שעתה הוא יותר טוב משנים הקודמות. אלא כמובן שעתה אנו במספר גדול יותר, ומספר רב יותר אינו בא לסדרים.

כל הטענות נאמרות לאותם שבאים לסדרים, היות ואלו שישנו באה"ק, ישנים עתה עד אהה"צ (ללא גוזמא כלל וכלל) באין מונע ומעכב, כמנהג המקום.

כמובן שכהנ"ל אינו מרומם את מצב הרוח ומשפיע ג"כ על הלמוד, ובצרוף עם הסדרים בגשמיות שאינם מסודרים כ"כ כפי שהתרגלו באה"ק, ובאים אחד אחד רעהו ברציפות, לקחו הסדינים מהחדר היות ולא שלמו עבורם, ועבר חדש ולאף אחד אין זה מענין, והציאו המגבות מסבה הנ"ל, וקרה שביום ו' אחד לא הי' אוכל כלל וכלל, ובש"ק ג"כ לא הי' מטעם כמוס, וג"כ במוצש"ק, ומי שהלך לבעה"ב לרוות עונג שבת יצא י"ח, והיו אחרים שלא הלכו.

גם אומרים שבשנה שעברה הי' רבוי הוראות ופתקאות מאד"ש להרבות⁴ ולהוסיף בלמוד, ועתה אין זוכר מזאת. ויש דורשין לשבח ויש דורשין כו'.

גם שמעתי שהגיעו מכתבים מאה"ק לכאן (כמובן על סמך מה שכתבו להם מכאן תלמידים שלא שמשו) שכאלו אמר כ"ק אד"ש בהתועדות ש"פ בהעלותך שאין להתפלל באריכות אלא בצבור. והנה הוא דבר פשוט וברור שאין כל הו"א שכך אמר, וכשתצא השיחה לאור יווכחו בכך, ומביני ענין אומרים שקשור הענינים בשיחה לא יהי' באם לא ילמדו שהכוונה היתה שכל הצבור יתפלל באריכות... ואם יתקשו דוקא על הלשון שכאלו כך הי' משמע - הרי שידייקו עד הסוף, והרי הי' שם הלשון שאותו המתפלל מציץ מבעד לטלית, דהיינו שלא דבר אל הבחורים... ואם ימצאו עקשנים שיעמדו בתקף גם הלאה - הרי הם בודאי מאותם שהלואי ויתפללו בצבור ולהו פרוונקא דאגרתא.

עתה מתחילים וכוחים בין החבר'ה למתי יקבעו את היחידות והיות ולע"ע רוצה המזכירות שיכנסו כולם בתקופה אחת, ויש מעוניינים להכנס תוך חודש, וישנם תוך חודשיים, ואחרים מעוניינים בחורף. וכ"ע מודו שאם היו מתחילים לחשוב באה"ק על צריכים להכנס ליחידות, היו באים בצורה אחרת, ואין זו השערתי, אלא כך נשמע בברור מאו"א. [וכולם] מאמינים שעתה יוכלו להתחיל במרץ רב בעבודת הבורא בידעם שקרב יום וכו'. גם נבוכים בד"כ באין ידיעה ברורה מה צריכים לעשות בשעת היחידות, ולשם מה בדיוק נכנסים.

4) ראה ליקוט מענות קודש תשכד'תשכו מענה רב; רל.

עתה מתחילות הנסיעות לזמן הקיץ, ורבים וטובים נוסעים, וכמוכן שהת' מאה"ק נשארם, וזמן זה בודאי יתן אותותיו בנו, ומקוים שיהי' זה אות לטובה ברצ"ה.

בברכה

תלמידו יהושע מונדשיין

ב"ה ב' מנ"א תשכ"ז

להרה"ח וכו' רש"ח שליט"א;

שלום וברכה, אחדשה"ט!

הנה בכאן אין שנויים מיוחדים בחבר'ה דאה"ק, זמן היחידות עדיין לא נקבע בברור, אולם מורגש שהזמן מתקרב.

בשבוע האחרון הי' --- ביחידות, ויום קודם לכן התוועדו עם ר' דוד ראסקין, וגם כשיצא מהיחידות, ותבע ממנו שיחשוב חסי' קודם התפלה, ופעל בו כנ"ל.

בר"ח מנ"א התוועד ר' שלום מרוזוב, ונטל הרבה משקה, ועמד כבר לסיים כמה פעמים, ולבסוף ישב שש שעות, ובשעה האחרונה בכה במאד בדברו על ענין והוא מחולל מפשעינו על מה שגורמים לרבי ע"י מעשינו וכו', בעיקר דבר על התמסרות לחסי', להתייגע במאמרים, ולא לשאוף ללמוד הרבה בכמות, אלא לחזור אותו מאמר פעמים רבות וכו'.

עתה נמצאים כמעט רק הא"י דיקערס, היות ונסעו רובם למרכז שליחות, --- נסה ג"כ לנסוע, אולם חדאקוב לא הניחו.

בזמן האחרון למדתי (ואי"ה אמשיך הלאה ג"כ) עם הת' שלמה זרחי חסידות בבקר, והוא מוסיף הרבה בהבנה, ובכלל בחסידיש'ע ענינים, הוא צעיר ממני בכחדש, אולם עמלו בחסי' הוא להפליא, ישן מעט מאד, ולומד שעות רבות ורצופות ביגיעה כו', כנראה גם שמתפלל.

בנגלה התחלתי בס"ד ללמוד יו"ד, והריני לומד עם הת' גד ונקרט.

לעתים אני מתעסק בהגהת הספרים הנדפסים (דהיינו תש"הז', ספר השיחות תש"ה, ומאמרי חרף ת"ש) ובינתיים יש לי גישה לרבים מהביכלאך, והריני מעתיק לפעמים מאמרים קצרים ומכתבים וכו'. ובזאת הריני מצרף מאמר מאדמוה"ז בבאור ענין שו"ב והסכין.

עתה מקבל אני חשיק לעסוק בדא"ח מכ"ק אדמו"ר שליט"א, ומשתדל שיהא לי גישמאק בדבריו וכו'.

מה ששאלתי ע"י הת' --- ...הנה עתה כבר מובן לי מדוע מופרך הדבר לשוחח עמו כו', ומה שבקשתי שישאל ע"ד ענין בטול הפרט אל הכלל, עדיין מבוקש שיואל להסביר להת' הנ"ל ענין זה, והוא יכתבנו אלי כפי שקלט זה.

בברכה תלמידו יהושע מונדשיין.

ב"ה אדר"ח אלול תשכ"ז

להרה"ח וכו' רש"ח שי'

שלום וברכה, אחדשה"ט!

הגיעו לכאן ידיעות ושמעות בכתב ובע"פ אשר אינכם מרגישים בטוב בגשמי, וי"א שתעברו ניתוח קודם ימים נוראים. מצטרף למברכים שישלח ה' רפואה שלימה.

ביום א' בלילה (אחר שהתפללתי מעריב לפני התיבה במנין כ"ק אד"ש, שהי' היארצ"ט על אמי ז"ל) נכנסתי ליחידות. ואכתוב בקצרה הענינים.

...על מה שכתבתי שאני יכול ללמוד נגלה בעיון רק לבדי, ואז אני מתנמנם מיז, ענה שאינו מבין שהרי משנה מפורשת שצ"ל דבוק חברים, ואם אחפש כראוי אמצא חבר מתאים ואין צ"ל אותו החבר לנגלה לחסי'. וכאן הזכיר שראה את הרשימות והערות על המנהגים שכתבתי (וכאן תקפוני המח"ז ולא קלטתי כוונתו בדיוק, ונראה שרצה להראות שאני יכול ללמוד נגלה באם ארצה. גם אמר כמה דברים בשבח הרשימה, ומכולם זכור לי רק שאמר שזה מסודר, וזה זכור לי היות והוסיף זאת אח"כ, "און דאס איז מסודר אויך") ואמר שאמשיך בזה. ואמר שאלמד נגלה בנעשה קודם לנשמע, און מיט אַ שטורעם, (און מיט דעם גוף ?) וזה הי' הכלי וואס אין אים

זאל אריינגיין חיות ואור.

כתבתי שחסי' יש לי יותר חשק ללמוד, אלא שגם בזה אני מתעצל. וענה, שזה שאתה כותב שבחסי' יש לך יותר חיות, הנה בזמנים שברשותך יכול אתה להוסיף בחסי', אולם בזמני נגלה יש ללמוד נגלה בשקידה ובהתמדה, וכן בזמני חסי' ללמוד חסי' בשקידה ובהתמדה.

גם אמר: דו זעסט אליין אז פון אלע חשבונות, צי מ'איז ____ אַסך צי מעט, און מ'האט פון דעם גארניט, ומוטב לנצל זמן זה טאן בתומ"צ.

בין שאלותי ה' בענין התפלה, שאני רוצה לעסוק דווקא בענין אחדות ה', ולחשוב בענין הנלמד כמעט ברי לי שלא אחזיק בזה, ומאיך ענין אחד, ובפרט כשזה קשור בעיון בפרטים רבים (כי בימים האחרונים התאמצתי להבין ענין יחוד הפרט אל הכלל, וקצת עלתה בידי, וזו אריכות גדולה) הרי איני מאמין שאוכל זמן רב לעמוד באותו ענין, ויתכן שע"ז היתה התשובה דלעיל על חיות בתפלה.

בסיום נתן ברכתו הק' רוב הדברים מהברכה נשכחו ממני מיד (כי נאמרים במהירות גדולה) וזכור לי כתיבה וחתימה טובה, ושה' יעזור בכל המצטרך לי.

כשיוצאים מרגישים כולם שמחה החודרת בבשר ובעצמות הגשמיים, באותו ערב ה' גם ---, (אשר למדתי אתו חסי' בזמן האחרון בכפר חב"ד ושעזב לפתע ללא הודעה מוקדמת) ונכנס רק בבקש[ת] ברכה וללא שאלות. כשיצא אמר שה' אצל הגערער, הסאטמערער וכו' וכו' ואצל אף א' לא הרגיש כזו שמחה כצאתו את הקדש מכ"ק אד"ש.

רבים שאלו שאלות אשר אם מעיינים בענין נראה שהכוונה שמבקשים התפשטות מעט, וכפי ששמעתי מכם בהתוועדות, שאת הנק' האמיתית לא מגלים, ורק את אשר רוצים לספר מגניבים לשאלות, וכך שאלו בסגנון: אני כותב הנחות, האם להמשיך. או, אני כותב הרבה מכתבי "ופרצת" וזה קשה לי, וא' כתב שהוא זהיר בחומרות, והוא ירא על כל דבר ופרומאך וכו' וע"ז ענה לו כ"ק אד"ש, שיוסיף ביר"ש, ובמילא יפלו ענינים אלו...

לא' אמר שמביטים על גויש'ע בנינים, ומאזינים לצלצול הכנסיות, הרי שבוע ושבוועיים אח"כ ל_____ דעות מינות ואפיקורסות. ואמר שאינו רוצה לשמוע עוד שקורא בספרים ועתונים, ווי קומט דאס צו א בחור אין תו"ת.

החבר'ה מקבוצתנו, שהם צעירים מכפי שהי' בשנים שעברו, מסתכלים עליהם בעין לא יפה על יחסם ליחי', שמציצים מהחלון, מודדים הזמן און מ'קאכט אין דעם, וכן היוצאים מיד מספרים היחי' ועושים לענין זה ענין זול.

כדי שלא להוציא את הניר חלק מעתיק את תשובת כ"ק אד"ש בפתקא, שכתב אמש להת' שנסעו לקאנאדא לחתונת א' התמימים:

בוודאי⁵ יתפשטו בכל העיר כולה (היינו בקור בהישיבות, ביהכנ"ס ואצל הר"י והרבנים - ע"מ לדבר בנגלה ובמקום המתאים גם בחסידות, בנוגע למבצע תפילין ובעניני אלול ו**כאו"א** מהם ישתתף בהנ"ל בפו"מ בענין אחד עכ"פ ומה טוב - בכמה וה' יצליחם ויבש"ט בכ"ז.

וגם אוסיף שפעם כתב כ"ק אד"ש לר' זלמן דוכמאן שפי' בהר"ת הנפוצים: ת"ח⁶, אינו תשוואות חן אלא תודה חמה.

בברכה לכוח"ט ובריאות הנכונה

תלמידו יהושע מונדשיין.

רצו"ב מאמרי דא"ח.

ב"ה ט' אלול תשכ"ז.

להרה"ת רמ"צ שי';

בהמשך למכתבי שושלח אליך הבקר, הנה היום נערך בשליחות המזכירות מיישברך לרש"ח, ושוב אני חוזר ומבקש להודיעני בפרטות משלומי.

רצו"ב מא' דא"ח עברו, וטוב שימסרו לא באיחור.

בברכה לכוח"ט

יהושע מונדשיין

(5) ליקוט מענות קודש תשכז-תשכט מענה קי.

(6) ליקוט מענות קודש תשכד-תשכו מענה קכו.

ב"ה ז' מר"ח תשכ"ח.

להרה"ת רש"ח שי';

שלום וברכה, אחדשה"ט!

הנה עברו הימים הנוראים והיו"ט, לא אבא לתארם כו', ...אולם כשרואים את כ"ק אד"ש בוכה בכי רב ועצום הרי"ז נוגע מעט אל הלב כשיודעים שבכיותו היא בגללנו ועבורנו.

ימי הסוכות עברו ב"ה תוך התוועדות בכל לילה, בד"כ מענדל פוטערפאס הוא המתוועד העקרי, אל הבחורים אינו מדבר, אלא נתפס על אחד הבע"ב או היונגעלייט וממטיר עלי את דבריו בנוסח נעוועל, בד"כ מספר מה שראה ושמע אצל ר' זלמן משה.

עם אברהם מאיור ג"כ התוועדו כמה חבר'ה. התוועדות שלו נוגעת ללב כשמתחיל להתמרמר על נשמתו וכו' וכשמקיא כמה פעמים במשך ההתוועדות ס'איז לייגטזיק מער שזה מחמת מיאוסו בעיני עצמו. ג"כ מספר מר' זלמן משה ומרבים אחרים. בד"כ נאחו בווארט שלדעתו דאס האט דער רבי אויף גיטאן אין דעם מאמר, ובווארט זה הוא חי במשך ההתוועדות, כמובן שהסיפורים וכד' הם רק כשמתיישרים, אולם לאחר המשקה אינו מדבר אל השומעים אלא לעצמו. הוא בעל חוש הצירור במאד ומתפעל במאד כשמצייר איזה ענין.

שמעתי ממנו ג' סיפורים שלא היו ידועים לי, הא' _אביו של כ"ק אד"ש - ר' לוי'ק שיה' טבעו שמוכרח להפיץ מעיינות חכמתו כו' והי' גאלץ רק שיהי' מישוה שאליו ידבר והי' מתחיל בהשתפכות מתורתו, פ"א נזדמן לגרמני בעיירה א' ולא הי' עם מי לדבר, וזמן ה' שרבינער העיירה ששמע שבא רב מרוסיה ונכנס אצלו, מיד התחיל ר' לוי'צ לומר לפניו ענינים, נגלה וקבלה מענין לענין כדרכו, והלה יושב מתוך נימוס אף שאינו מבין מאומה (כפי שר' לוי'ק עצמו ספר) כעבור זמן התחיל ל[קום] ושאלו רלוי'ק מדוע הולך, וענה שצריך להתפלל מנחה, השיבו רלוי'ק שיתפלל בביתו כך [שיישאר] לשמוע עוד ד"ת. הסכים, והמשיכו וכו' וכעבור זמן קם פעם שנית כמהסס לצאת [והפעם] הסביר שצריך לאכול ג"ס. רלוי'ק שכנעו שוב להשאר ולשמוע הד"ת ולצאת בכך [והוא] שוב הסכים ונשאר. כעבור זמן קם פתאום ממקומו ופנה בתוקף ל[צאת] רלוי'ק התפלא, והוא הסביר: דאס איז שוין פינג שטונדע וואס די פּראַווי _____ ורלוי'ק עצמו הסביר והבליט על איזה דברים וויתר הראבינער בקלות, ועל איזה _____ בנפשו. הסיפור הב' מרלוי'ק שפ"א טען לו ר' איצה מתמיד בעת

התוועדות, עד מתי [תדבר על] קבלה, ע"ח וכו' שידבר על אחדות ה'. רלו"ק השיב (כמדומה שהתרומם ממקומו וקרא: ניטא אין ע"ח קיין איין ווארט וואס רעדט ניט וועגען אחדות ה').

הסיפור הג' מרשב"ץ שכידוע היתה אשתו לא בקו הישר בראשה, ופעם ישבו והתוועדו [בלילות] החורף הארוכים, ולא ה' פארברייסען. היתה לו עז אחת, ומסרה לידי א' השוחטים שמהמסובים, ושחט, והפשיט ומלח כו' והתוועדו כו'. אח"כ נכנסה היא וצעקה, דו פארברייכעסט דא אין דערווילע האט מען גיגאנבעט די ציג. השיב רשב"ץ שלא תדאג העז היא בשלימות, נאר זי האט געביטען אירע שפארך, וואס פריער האט זי געשריען מע, מע, און איצטער שרייט זי אחד.

בהנוגע אלי, הריני ממשיך ללמוד חסידות בבקר עם שלמה זרחי (המשך שבועות תש"ד) ובלילה עם אלי' סטאליק (ממאמר ד"ה ועתה ישראל תער"ב והלאה) ואחר הסדר בלילה אנו ממשיכים במאמרי כ"ק אד"ש. נגלה אחא"צ אני לומד עם שלום בער וולפא.

רצו"ב דף מאמרי אדה"ז.

ממני תלמידו

הושע מונדשיין

ב"ה י"א מר"ח תשכ"ח.

להרה"ח וכו' רש"ח שליט"א;

שלום וברכה, אחדשה"ט!

...וכמדומה לי שכתבתי במכתב בשבוע שעבר שאני עסוק מאד בכתבת מאמר עבור "ביטאון חב"ד" ע"ד שר"ע אדה"ז ושאר כתביו. ...בעטיו של ענין "אבדה האמונה נכרתה מפיהם" - כפי ששמעתי מכס בשם רש"ג (ומובא בספרי פולין בשם הה"צ מקארץ) בהעדר משפיע, ...אולם יהא מצבי אשר יהי' תקוותי לה' שלפחות השקפתי לא תשתננה ויעמדו בפני כל רוחות הזרות המנשבות בעולם הכללי והפרטי.

עם --- דברתי לפני זמן, ואמר שאף כי בהיותו באה"ק לא הי' נוהג לשאול

ולהתייעץ כו' הי' זה מפני שלא הי' לו מה לשאול ולא מגסה"ר וכד', ועתה מתייסר - לדבריו - שיש לו מה לשאול ואין לו אצל מי. כמובן שנמצא כאן מאנשי עלי' כגון ר' שלום מארזוב דכו"ע ל"פ במעלת מהותו, ואולם הוא מתחמק מהת' השואלים אצלו בעניני עבודת ה', כידוע לכל. ומלבדו אין עם מי לדבר.

ובזאת אביע משאלתי לפניכם, בדבר שרציתי פעמים רבות אולם דחיתיו שמא יבא מאליו, והוא אשר עז רצוני לקבל מכם אילו מלים בכתב, ומלים קצרות ע"ד הודעה משלומכם הטוב בקו הבריאות בגשמיות, וכהנה בקצרה מלות עדוד להעריץ טל תחי' כו'.

בברכה ממני

תלמיזכם יהושע מונדשיין.

ב"ה י"ג כסלו תשכ"ח.

להרה"ח רש"ח שי' שלום וברכה,

אחדשה"ט!

בימים האחרונים מתהלך כאן קלא דלא פסיק שבדעתכם לבא לכאן על י"ט כסלו הבעל"ט, אולם היות ומהארץ לא הגיע עד כה שום ידיעה מענין זה, וכן ידוע לי שברצונכם לבא על ימי חדש השביעי דוקא, כנראה שאין יסוד לשמועה.

במכתבי הקודם אליכם הנשלח בידי הת' שלמה שי' שווארץ, בקשתי לקבל מכם מענה כלשהו - ולא נענית. בקשתי היתה על יסוד מכתבכם ל[ז'] מחדש אייר תשכ"ז שבו נאמר "ולא תחכה בכל מכתב עד שתקבל תשובה ממני על המכתב הקודם כי זה לא מן הנימוס לכתוב לת' אחד מכתבים תכופים ולשאר הת' ולא כלום" - ומזה הבנתי שמכתב שני אחר חצי שנה לא יה' כנגד הנימוס. אולם תקותי שלא התיחסתם אל בקשתי כרצון להיתול ח"ו, וה' יודע ועד כי בכנות חפצתי לשמוע משלומכם בכלל, וענין הקשר בפרט.

בהנוגע למצבי, הנה מלבד מה שכתבתי לכם שהתעסקתי בכתביה עבור "בטאון חב"ד", גם נפל לי אח"כ לעסוק בביאור תניא של ר' יהושע קארף שכ"ק אד"ש ציווה וזירזהו להדפיסו שנית, אלא שיוסיף מהביאורים שבידינו עד עתה - דהיינו

שילקט מהם, וכן מהגהות הצ"צ ב"קיצורים והערות" והגהות אדנ"ע שם, ועלי הוטל להגי' את עלי הדפוס. אולם אח"כ נתברר רצון כ"ק אד"ש שיוסיף עוד ועוד ממכתבים, שיחות, וביאורים שניתנו בידי ר"י ווינבערג, ונטלתי ע"ע לעסוק בכ"ז. כך ששקעתי בכך למעלה ראש. וכנראה שנרגש עלי הדבר מאד עד שכל ידידי החלו ליסרני ולהוכיחני כו' ובימים מועטים נפלו עלי דבורים רבים - ואם אבן הוא נימות, עד דוד (פישר) הגדיל ובדברים היוצאים מהלב ממש נתן לי להבין ולראות עד היכן הגעתי ולאן אני הולך כו' ופעל בי מאד להחלטות טובות להתמסרות כו' ואם יהי' אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך גו' - ושבתי בשלום אל בית אבי והי' לי לאלקים.

עם הת' דוד שי' הנ"ל קבענו קביעות שעה קודם הסדר בכל יום בבקר, ואנו לומדים המאמר תפלין דמארי עלמא - רנ"ג.

לענין הת' הנ"ל בכלל, הנה אינו מתפלל באריכות מופלגה כפי שמדברים, אלא עד 12.30 לערך, ואף כי איני יודע מנין לו הדרכה בעבר ובהווה, אולם א"א לומר שזה כאין, מדמחזיק בזה זמן רב למאד, ובגישמאק ובחיות... ידוע שהוא הכתובת לכל אומלל וקשה רוח, ומקבל את כולם בספ"י ועוזר בכפי יכלתו, תוך הנחת עניני עצמו ולא נמצא כגון דא בהעושים גופם עיקר או בעלי גאווה.

כבר כמה פעמים התוועדו החברה מאה"ק עם ר' אבא [פליסקין], ודרכו בדרשות ובספורי מעשיות, ותביעותו היא לשמחה תוך הרגשת ה"אשרינו מה טוב חלקינו", ושמה זו עלי' לפעול שבשנים שיצאו לעולם יהיו בגעגועים לשנים שבילו בתורה ובעבודה. גם מרומם הרוחות ומעודד ע"י הדגשת הנקודה שאין נוגע באיזה מצב נמצאים, תמיד אפשר להתעלות ולהתקרב ע"י תפלה, אתכפי' ודומיהם - והכל מתוך שמחה וחיות. התוועדויותיו הם עפ"י רצון כ"ק אד"ש שיעסוק עם בחוריהם.

אתמול שמענו ממנו שני דברים שיש מקום לכתבם; הא' ספר שר' יחזקאל הי"ד פייגין נכנס פעם לאדז"ע ושאל על המאמר שנאמר כיצד מתיישבים התירוצים - בסוף המאמר - עם לשון הפסוק כו'. וענהו: וועסט מיר ניט צאהלן מגידות געלט... הב': סיפר שאדז"ע הי' פעם בוילנא והתראה כסוחר עשיר ונכבד בעמיו. כמובן שכובד בעלי נכבדה כו' ונדר סכומים גדולים עבור "מי שברך". לדבריו הי' סוחר בנרות. בימי שבתו שם הלך אל הלומדים, שכ"א הי' חבר בבימ"ד מוסיים (כגון "חברת תורה לשמה" "חברת פרושים" וכו' - כידוע) והם היו מקבלים נרות מביהמ"ד שלהם עבור לימודם בביתם. אולם מלאכתם לא נעשתה כ"כ באמונה, כך שנותרו בידם חבילות נרות רבות. ונרות אלו קנה מהם הרבי זי"ע, וכשבא שנית לביהמ"ד הגדול ע"מ לפרוע נדריו ונדבותיו, חשב את מיסת ערך הנרות, ושולם בנרות תחת כסף (כי הבימ"ד

נזקק בלאה"כ לנרות מרובים) והם הכירו את חבילות הנרות וידעו את אשר נעשה. הדבר הגיע לאזני ר' חיים עוזר, ומשתיארו לפניו את מראה ה"סוחר" והליכותיו, אמר שמעשה כזה יכול להיעשות רק ע"י הליובאוויטשער רבי.

אכתוב עוד שני דברים ששמעתי מרש"ל בשם ר' פסח מאלסטוקער, שהי' מפרש "הי' הוה ויהי' ברגע אחד" - שבכל רגע צריך להיות בו ההי' הוה ויהי'. ו"נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים" - דוקא אין די נידעריקע חושים. (יתכן שר' פסח ביאר יותר דבריו בזה, ולע"ע לא ביררתי).

עוד מעשה שמעתי - שר'... הי' זקוק לכסף עבור מטרה חשובה, ובקש מאנשי קהילתו ולא נענו לו. ואמר, שההבדל בין חסידים למתנגדים הוא, שאצל מתנגדים אחר פטירת רבם וגדולם הם מספידים אותו ומשבחים ומעריצים כו' אולם בחייו כשהוא צריך למשהו ותובע מאיתם אין איש שם על לב. משא"כ אצל חסידים דברי רבם הם קדש קדשים ואין מהרהרים אחריו, ואחר הסתלקותו אין משמיעים הספדים כלל. ...הנ"ל נתרעם אז על אנשיו ואמר שטוב לו לילך אצל קהל חסידים. והלך לביהמ"ד של ר' הלל פאריטשער, ושאל ממנו שיסביר לו ענין החסידות, היות ומוקשה לו שלמד ק"ן ספרי מוסר ותוכם ספר התניא, ואינו רואה מה חידשה החסידות. ענהו ר"ה, שבין העינייים ר"ל שעינו את היהודים הי' דרך לסגור את הנידון בחבית שכולה זרועה מסמרים וזכוכיות בתוכה, והיו מגלגלים במורד. והדרך הוא, אמר ר"ה, שבתחילה צועק המתייסר מאד ואח"כ משתתק. האם חדלו היסורים ממנו ואין נכנסים המסמרים בבשר עוד? אלא שכשמשתתק זו ראי' שכבר יצאה רוחו ממנו ר"ל, ולכן אינו מרגיש (בעבודתי על הערות כ"ק אד"ש על שעור התניא של ר"י ווינבערג ראיתי כמה פעמים שכשנגמר השיעור במילה שלא טוב, הי' מוסיף בכ"ק "ומסיימים בטוב". - והיינו אף שלא עמדו לומר בשיעור כסיום הנכתב, אולם אף בכתיבה נזהר בכך. וכן אם העיר משהו והי' סיום כנ"ל הי' מסיים הערתו במלים "ומסיימים בטוב". - וכן לענינינו הכא). דא"ג, מההערות הנ"ל העתקתי לעצמי דברים שלא יכנסו לדפוס, אולם הם יקרים במאד, כגון דברים שכתב שא"א להסביר כפי שהי' המשפיע ר' גרינס ז"ל מסביר ובהם דברים שמקובל תמיד ללמוד כך.

ובברכה ממני תלמידכם

יהושע מונדשיין

ב"ה כ"ה טבת תשכ"ח.

להרה"ח רש"ח שי';

שלום וברכה, אחדשה"ט!

על דרך הרגיל אין כאן שום חדשות מיוחדות, ומצפים עתה להתוועדות הש"ק לאחר שלש שבתות ללא התוועדות.

אמש ה' הת' --- ביחידות, ומלבד שאמר שכ"ק אד"ש לא הזכיר מאומה ע"ד גגלה חסידות ותפילה - לא שמעתי מאומה.

עתה נשאר רק שלום דוד סגל וגלבשטיין שעדיין לא היו ביחידות.

החבר'ה מרגישים שמתקרבים ימי הנסיעה, ואצל רבים מורגשת התעוררות אויף אריינחאפען.

כשאספתי ליקוטים מדא"ח עבור הביאור תניא שמדפיס ר' יהושע קארף אספתי גם משיחות ומאמרי כ"ק אד"ש, ונכנסו אח"כ לקדש פנימה ע"מ שיהיו לנגד עיני כ"ק קודם שיודפסו. בהזדמנות זו הכנסתי גם את אשר שמעתי מכם בשם רלוי"צ נ"ע - אבי כ"ק אד"ש בביאור ספ"ו שלא נזכר שם דומם בגקה"ט. וכתבתי הדברים בשם אמרם, וששמעתם מפיו עצמו, וכתבתי בזה"ל: הא דאין דומם בגקה"ט, משום דדומם הוא ממל', ובה לא ה' השבירה אלא (כדקאמר בזה"ק?) ארעא איתבטלת. ואחר שכ"ק תקן מעט יצא: ובה לא ה' שבירה כ"א ביטול כדקאמר בזה"ק וארעא אתבטלת.

אעתיק עתה כמה דברים ממה ששמענו בי"ט כסלו מר' מענדל מארוזוב.

ספר שאדמו"ר מהרי"צ קרא לאביו (ר' אלחנן) ובקשו שיהי גבאי אצל כ"ק אביו, הוא סירב היות וידוע שגבאי אינו יכול להיות חסיד. אח"כ נקרא לרבי נ"ע עצמו ובקשו כנ"ל, וכשהסביר טעם סירובו, אמר אדנ"ע, גירעכט ביסטו, אבער וואס קאן איך טאן. (הלשון ה': דער אמת איז אזוי, אבער וכו').

ואז ספר אדנ"ע מדוע ר' ... אינו מתאים (וה' נראה מהענין מפני שהוא מדי חסיד) וספר שכולם מתרעמים על ר' ... שאינו מניח להכנס באם אין נותנים לידו אַ דראַיער, ואמר הרבי שכסף זה ה' נותן אח"כ לידי הרבי עצמו.

ר' אלחנן ה' מציע המטה לאדנ"ע, וה' רואה כיצד קורא קששעהמ"ט, שהי' ללא הכובע לראשו אלא ביארמולקע בלבד, וללא מעיל אלא בט"ק, והי' יושב וידיו

אוחזות בשלייקעס, ומפעם לפעם הי' נראה כמתנמנם באמצע, ואח"כ הי' ממשיך ממקום שהפסיק.

אדנ"ע אמר לר"א הנ"ל שכל ענין שיוקשה לו בחסי' יבאר לו, ואמר ר"א שהי' בטוח שאם הי' מבקש מאדנ"ע שילמדו יחדיו כל התניא בודאי הי' נענה לו, אולם בכל פעם שנכנס לשאול משהו בחסי' ארכובותיו דא לדא נקשן ומעולם לא הצליח לשאול.

פעם שלחו אדנ"ע בשליחות לענין מעמד, וכתמורה הראה לו קלף שהי' כתוב עליו בכי"ק הצ"צ שעד ארבעה דורות (כולל הצ"צ) צריכים אנו להיות מקבלים. והר"א סיים שאח"כ הוא משיח.

ק"ש (איני יודע אם קשעעהמ"ט או שחרית) הי' קורא אדנ"ע בניגון הלכה דודי של אדה"ז, ור"א פלעגט נאך מאכען עד ובכל מאדך, ושם הי' אדנ"ע קורא אַי! ותנועה זו לא הי' ר"א יכול לעולם נאך מאכען.

עוד שמענו מר"א מאיור בט' כסלו, בשם ר"י לייך, שאמר מדוע אין שני חסידי חב"ד יכולים להיות שווים בדעותיהם, ואם זה אומר כך הרי זולתו אומר להפך, ואם כה יאמר וכו', והסביר עפ"י דוגמא מא' מחסידי אדה"א שפעם ברדת הלילה מלילות החורף הארוכים נכנס לתנור עם כתב, והי' אתו נר מהנרות המגולגלים שיכולים לדלוך 24 שעות, והשתקע בהתבוננותו זמן ארוך, וכשיצא מעיונו הי' כבר אחר זמן ק"ש של שחרית. אמר לו אז חג"ת'ניק מאנ"ש, מה בצע בכל ההתבוננות וההעמקה, זה הכל ראש, והעיקר הוא שיגיע ללב וכו', ונה"ניק מאנ"ש אמר לו, המעשה הוא העיקר, ואם החסרת ק"ש מה יש לך מכל אריכות ההעמקה? הרי שכולם חב"דניקעס אולם כ"א מבחי' אחרת, ולכן אין דעותיהם שוות.

באותה הפעם שמענו מרא"ח רויטבלאט שכ"ק אדזי"ע שאל פעם את נכדו ש"ב (הי' מדבר עמו ברוסית) מה זה חסיד ומה זה מתנגד. ענה הילד שחסיד עושה מה שאינו רוצה ואינו עושה מה שרוצה. ומתנגד עושה מה שרוצה ואינו עושה מה שאין לבו חפץ. שאלו אדזי"ע "דו ווילסט זאגן מודה אני?" ענהו שרוצה, "און דו זאסט מודה אני?" ענהו בחיוב. א"כ ביסטו א מתנגד, אמר הרבי, אומר לאמא ותזרקך מהבית...

ואסיים בברכה לכ"ט

תלמידו אוהבו יהושע מונדשיין.

ב"ה י"ט שבט תשכ"ח.

להרה"ח וכו' רש"ח שי';

שלום וברכה, אחדשה"ט!

מזה זמן ארוך שלא כתבתי אליכם, מהעדר תוכן לכתיבה, ובפרט ובעיקר שהייתי טרוד במאד בליקוט הביאורים לתניא קדישא.

למעשה היום סיימתי כל הכרוך בליקוט, הרוב כבר נדפס, ועתה עובדים על הדפסת ההשמטות. ההשמטות הן כולן מביאורים ומ"מ שלקטתי מדברי כ"ק הנדפסים, משיחות גם שלא נדפסו (אלא שנכנסו לכ"ק קודם שנשרו לדפוס, ועל רובם העיר והג"י - אולם ציוה לכתוב בהקדמה שרוב המאמרים שבשמו הם מרשימת השומעים) וכמו"כ ממכתבים.

בסוף הספר יבוא ליקוט משיחות ומכתבי רבותינו אודות ספר התניא ("ארום תניא"), כתיבתו, לימודו וכו'. ליקוט זה בודאי ילקה בחסר היות ועמדו לרשותי 30 שעות בלבד עד להכנתו הסופית לדפוס.

הטייפ מי"ד שבט בודאי כבר הושמע באה"ק, אולם מראה פני כ"ק אד"ש, והשמחה שהשתפכה ממנו אין לתאר.

השבת ציפו להתוועדות היות ועפ"י תחילת התוועדות יו"ד שבט הי' צריך לבאר ג' ענינים וקישורם, ענין ההילולא, ענין מוצש"ק, וענין מוצש"ק דשבת שירה. ונתבאר לע"ע רק הענין הראשון. אולם לא יצא כ"ק להתוועדות.

גם אכזבה גדולה היתה כשהיו בטוחים שבעש"ק פ' בשלח יאמר כ"ק מאמר דא"ח (כפי שהי' בשנת תשכ"ד שהיתה הקביעות כהאי שתא) אולם לא זכינו אלא, כפתגם חסידים הישנים, ל"קרבנו לפני הר סיני" וענין ה"ונתן לנו את תורתו" אמר הרבי שליט"א שהרי ישנו הקונטרס. ואין יודעים בבירור אם התכווין לקונטרס ההסתלקות או לקונטרס "יו"ד שבט". (דא"ג, הי' לי קצת יד בהוצאת קונטרס זה, ובזה יובן מדוע נשמטו שתי שיחות שהי' עליהן להכנס. כמדומה שדובר שבהוצאת אה"ק ישלימו את החסר).

ידוע הרמז על יו"ד שבט מהפסוק: כל אשר גוי' השבט העשירי יהי' קדש. וכתב כ"ק במכתב: בהמשך⁷ להרמז ששמע כו' - צירוף שם הוי' השייך לחודש שבט

(7) אג"ק ח"י עמ' שכג.

הוא הבא בכתוב הסמוך להנ"ל: המר ימירנו והי' הוא (מ"ח סוף מס' טבת ושבט). - ענין צירוף זה מבואר בע"ח שער השמות פ"ו. עכ"ל.

גם ראיתי פעם באחד מספרי הרא"ח ז"ל נאה שמביא מספרי צדיקי פולין רבים, שלא כתבו תורות על פרשת שבוע שבו נסתלקו (יתכן גם שמקשר שם עם ענין שלא נזכר שם משה בפ' תצוה, אולם כנראה שאין דעת כ"ק אד"ש מחזקת בהסבר זה, כפי שמשמע במכ' בלקו"ש ע' 674⁶), ומביא שבלוח כולל חב"ד שנת תש"י נשמטה שבת פרשת בא - יו"ד שבט.

גם ידוע שבהמאמר שנדפס אז ליום ההסתלקות, נשמטה אות יו"ד מתיבת "שליט"א".

...אני עדיין בוטח ומאמין שעוד בזמן הקצר שנתור לי לשהות כאן אשוב בי, ואכנס למסלול הטוב והנכון,

...בברכות ל[כ"ט]

ממני תלמידו אוהבו

יהושע מונדשיין.

ב"ה ל' שבט תשכ"ח.

להרה"ח וכו' רש"ח שי';

שלום וברכה, אחדשה"ט!

אין בפי חדשות ובשורות מיוחדות, אלא עתה אנו בגדר דמשנכנס אדר מרבים בשמחה, ו"שמחת הנפש האמיתית כו' ענין יחודו ית' האמיתי" (פל"ג), ואעתיק מכתב מכ"ק אד"ש אשר בסופו (ללא שייכות לעצם המכתב, ורק כדי שלא יצא תח"י מכתב ללא הוראת עבודה) כותב:

בודאי⁸ זוכר כתר ע"ד מכתבו אלי בענין הצמצום, והנה יתבונן האדם לו הי'

8) לקו"ש ח"ב מכתב לפ' תצוה; אג"ק ח"א עמ' צז.

9) אג"ק שם עמ' קכז.

נמצא בזה המקום ובזו הרגע אתו ממש, האדה"ז, הבעש"ט, האריז"ל, רשב"י בעת האדרא, ר"ע בעת דרשו במעשה מרכבה, כה"ג כמו שהוא בקה"ק וכו' וכו' עד מרע"ה ברגע מ"ת - הלא לא ה' לו שום תפיסת מקום ומציאות כלל, והנה באה תורת הדא"ח ופסקה שאין הצמצום אלא באור ולא ח"ו במאור, והמאור נמצא עתה פה ממש כמו שהוא נמצא: בקה"ק דעולם העשי', ברגע מ"ת על הר סיני, בעולם האצי', בעולמות הא"ס כמו שהוא לפני הצמצום הראשון כשה' אור הא"ס ממלא את כל המציאות. עכ"ל.

ובחודש דונהפוך הוא, יערה ה' רוח ממרום ויהפוך שיה' פיהם ככתבם, ולבם כפיהם.

תלמידו אוהבו

יהושע מונדשיין.

ב"ה כ"ז מנ"א תשכ"ח.

לכבוד הרה"ח וכו' ר' שלמה חיים שי';

שלום וברכה, אחדשה"ט!

עתה הם שלשה שבועות מעת שהגעתי לכאן בע"ה, והשהיתי הכתיבה עד עתה כי חשבתי שבמכתבי הראשון אוכל כבר להודיע על סדור כל עניני... ותקותי שישתדר עד ר"ה בע"ה.

המציאות היא שאינני יכול לשכוח על הענין שאני חתן, כאשר יעצתם לי, היות ואף שאין נפגשים וכו' אולם קיים קשר מכתבים שא"א הי' להמנא ממנו, ובדיעבד הרי"ז יוצא הפסדי בשכרי, היות ובמכתבים אפשר לכתוב כל הטוב והיפה שיש להחדירו בדעת המיועדת להיות שותפה בחיים בעתיד,

...וכאן המקום אתי לכתוב את הדברים לאמיתתם, דברים שבע"פ לא הייתי אומרם, היות ואני עצמי מחזיק בהם רק במחשבתי ולא במעשי,

ועתה היא הבחינה על שנות הלמוד בתו"ת, כי א"א להסביר ולשכנע הזולת אלא בדברים שנחקקו בעצמו, ושחדרו להכרה במדה כזו שלא תמוט לעולם, ובתוקף

של אזוי און ניט אנדערעש.

וגם מרגישים עד כמה נתנו והוסיפו כל אותם פעמים שנהגו שלא להשמע לרצונות, אפילו בדברים קטנים, כדי להרגיל הרצון שלא הוא הבעה"ב היחידי בעיר קטנה, ומבינים עתה שאם היו עוסקים בכך יותר ויותר היו החיים העתידיים בנויים בשלימות יותר, והדברים היו באים בפחות נסיונות ולא היו זקוקים למלחמה על פרטים רבים,

ואותם שלא נוסו בכך מעולם, וכבר בימי בחרותם התרגלו נאך געבען עד הקצה האחרון, ברי לי שאח"כ, כשבנו בית בישראל, הרי בלתי באפשר שיהי' בנוי ומתנהג עפ"י שו"ע לחלוטין, אף אם ההרגל על נאך געבען זיך הי' בקטנות.

והמורם מכל האמור, דלא כטעות ההמון שאתכפיא על כל צעד ושעל היא לתועלת הקלי' המגב" כנשר, ואף לא להשגת מעלות בקדש, אלא זקוקים לכך כדי שלפחות מן השו"ע לא ינטו כמלא נימה, וביותר שלא לנטות מקו החיים שנוצר ע"י החסידים, בהנהגת הבית בחסידישע אופן, ושישאר מעט חיות באותם ענינים וואס מפלעגט קאכען זיך אין זיי בימי הבחרות, ולא להטבע במים רבים של הבעב'תשקייט, הרי כל זה נמדד עתה לפי מידת התקיפות שהנהיג עצמו באופן של אזוי און ניט אנדערעש.

ואם בימי הבחרות היתה ההרגשה המלאה שכל פעם שהוא נותן זכות דבור לנה"ב הרי פעם זו תתן בו אותותי לשנים רבות ח"ו, היו פני הדברים נראים אחרת, וכן להיפך במרובה מדה טובה הרי בהנהגה זו בונה הוא אזי יסוד מוסד ומוצק לבית חסידי בנין עדי עד.

וכל הנ"ל הוא אך למותר, והחכם עיניו בראשו ומבין כבר בילדותו את הבאות, ולא כתבתי אלא את הרגשי בימים אלו, וחזוא תקיעא בלבאי מסטרא דא ובכ"י מסטרא דא.

וזו עתה תועלת הכתיבה להמיועדת וכו' שבכך חודרות ההשקפות במישרין ובעקיפין, ואף בי מתחזקות הן ביתר שאת, וגורמות החלטות נחושות שבעזרת ה' אעמוד עליהן בעתיד.

ובימים אלו ראיתי במכ' של הרה"ק ר' מענדל מוויטעבסק, שכותב שאחר שידועים את מ"ש בזה"ק את משל הזונה, הרי צריך להיות במחשבה שכל פעם שבאה נה"ב לאדם, הרי"ז כמשל שני בנ"א שהחליטו לדבר ביניהם בשפת סתר, וקבעו

שכשיאמרו הן הכוונה ללאו, ולאוו הכוונה להן, וא"כ כשנה"ב באה לאדם ואומרת לו משהו, הרי בשעה זו כאילו רצונה, דהיינו רצון משלחה הוא לומר ההיפך ממש, על הן לאוו ועל לאוו הן.

מר' יוחנן גורדון שמעתי בשם ר' משה מקאברין, שאמר שישנם "זוילנער חסידים", דהיינו אז מ'טוט וואס מ'זויל און מ'איז חסידים...

עוד כתב במכ' הנ"ל לר"מ, שכשבאה תאוה לאדם הרי היא נמשכה מעולם עליון, עולם המחשבה, ששם היא אהוי"ר נעלים, אלא שכשבים לגוף האדם הרי"ז בא בצורה של תאוה, מחמת הגוף, וכשיתגבר עלי' לנצחה הרי בכמה פעמים לא יהי' לגופו שייכות עם תאוות, ואזי לא תצטרך המחשבה להתלבש בתאוה כדי שיהי' לה שייכות עם גופו, ויבואו אליו מחשבות הקדושות עצמן כמו שהן.

ועוד כותב שם דברי התעוררות לאנ"ש דרוסיא, ואח"כ כותב שמכתבו יספיק לזמן מה, ואח"כ יפנו לצדיקים ר' ישכר בער מליובאוויטש וכ"ק אדה"ז.

והשי"ת יזכני לעשות בעצמי את כל אשר אני תובע מאחרים, ושאיבא כל ההשקפות וההחלטות הטובות אל הפועל.

כאן שמועות סותרות באם תבואו לכאן על תשרי, ובודאי נתראה כאן בשובע שמחות - בחדש המשובע, חדש השמחה.

תלמידו

יהושע מונדשיין

ב"ה י"א אלול תשכ"ח.

להרה"ח וכו' ר' שלמה חיים שי';

שלום וברכה, אחדשה"ט!

בטח קבל את מכתבי מזמן האחרון, ולע"ע אין לי דברים מיוחדים להוסיף, ואכתוב כמה דברים ששמעתי וראיתי.

שמעתי, שפעם בא רב גדול אל הצ"צ ושאלו אם לצורך חיזוק האמונה טוב יותר שילמד ספר הכוזרי, או מוטב שילמד המו"נ, וענהו הצ"צ שאילו הי' הוא מהחסידיים, הי' מצווהו ללמוד לקו"ת, כי לקו"ת לא שמחזק את האמונה אלא שמחיי את האמונה, אולם היות והוא עולמי'שע, ע"כ ילמד בהכוזרי. ואחר זמן ראו על שלחן אותו הרב אל הלקו"ת, כי הי' ערליכער רב, וחפץ בהמועיל יותר, והבין מהצ"צ שמוטב שילמד הלקו"ת.

עוד שמעתי (ואף כי אין בכך לימוד גדול במיוחד, אולם יהי' ע"ד צחות), שפעם התוועדו חסידיים, ובהם רמ"מ בן אדמו"ר מהר"ש, והוא דבר במאד בדרך הביטוש כנגד החסיד ר' מאניע מאניסזאהן, והי' בחריפות מאד, עד כי החסיד הנ"ל אמר לרמ"מ "פון אייערע טאטע האב איך ניט געהערט אזעלעכע דבורים", והשיב רמ"מ "בא דעם טאטען זיינט איר געווען א יונגערמאן און ער האט געהאפט אפשר וועט עפעס ווערען פון אייך, אבער איצטער זיינט איר שיים אן אלטער איד, און איך זעה אז פון אייך איז גארניט ניט ווערען"...

בהנוגע ללקו"ת דהאי שבתא, פ' ויצא, שמבאר ענין כי תצא למלחמה עפ"י הזהר שעת צלותא שעת קרבא, והנה באור התורה בסוף פ' שופטים ע"ד ונגש הכהן וגו', מביא ג"כ שזה ענין שעת צלותא שעת קרבא, ומק' ע"ז "דאין זו מלחמת הרשות" ומבאר שישנה מלחמה שהיא רשות כענין להעמיד עצמו בנסיון שא"ז שייך לכאו"א אלא רק לפי שבנה בית וחנכו וארש אשה ולקחה (כמבואר שם ענינים), ולכן מי שלא חנכו וכו' צריך לחזור מהמלחמה.

ובסוף המאמר נשאר בצ"ע, כי מבואר במשנה שאף מי שחנך אינו יוצא למלחמה בשנה הראשונה, והוא אפי' יותר קל ממי שלא חנך כלל, שזה אינו זו ממקומו זה חוזר מהמערכה, דהיינו שיוצא וחוזר.

ובאותו מאמר כותב בדא"ג פירוש בטל רצונך מפני רצונו, והמובן מדבריו דלא כהפירוש הרגיל בד"כ שאם רצונו להיפך ח"ו מרצון ה' יש לו לבטל רצונו ולכפותו מפני שרצון ה' הוא בהפכו, אלא מפרש שיש לבטל את הרצונות היות ורצון ה' הוא שלא לילך אחר הרצונות, ולא תתורו וגו' ומפני רצון ה' זה יש לבטל את האייגענע רצונות.

בדאי זכור לכם את אשר ספר פעם ר' אליעזר ננס, ואף ספרתם אתם בהתוועדות, בשם הראגאטשאווער שאמר על ענין ק"ש שעהמ"ט של הרביים, שהם נקראים עיני העדה, וקודם השינה מביטים על הנעשה בכל העולם ואם ח"ו חסר

למישהו או במצוקה וכו' הרי מבקש מה' עליו וכו' וכו' והנה ראיתי במכתב מתלמידו של רמ"מ מוויטעבסק הכותב את אשר שמע מפי רבו, וז"ל: שמעו ותחי לבבכם, ותנו לבבכם להבין אמרי אמת, כי הדברים לא הוצאתים מלבי, אבל שמעתים ממורי ורבי יודעכם ומזכירכם ועל כתף נושאכם, ואלו הן הנאמרים בלשון קדוש, שבעת קראו שמע שעל המטה, ושב לפניו ית', נגלו לו תעלומות בני אדם הקשורים עמו, ויודע מה עשו בפרוטרוט, ויודע מה בכוחם לעשות, ועד כמה תגדל אהבתם ועבודתם אם ירצו, ועד היכן יגיע, ולהיפוך ההיפוך ח"ו, ואם אהבה ביניהם או שנאה, לא נעלם ממנו דבר קטן וגדול, ועל כולם עומל לתקן ב"א הידועים לו הן בראיית גשמי או רוחני בנתקרבו אליו פעם אחד בלב באמת, כאלו דמות דיקנם ומלבושם והכנותם וזריזותם ועצלותם, את הכל ראו עיניו, ורואה בכל יום, והתיקון, יש מי שצריך הארכת זמן, ויש באותה שעה, בעזה"י הדברים הללו שמענו מפיו הקדוש. ע"כ.

באור לכ"ט מנ"א נכנסתי ליחידות לכ"ק אד"ש (ואף לפני שנה נכנסתי ביום זה עצמו), ומאחר שהמזכירות לא נתנה לי להכנס, מהיות שרק לפני ג' חדשים נתקבלתי ליחידות, וטענתי שכפי שנתנים לכל מי שבא בקשורי תנאים הרי נכנס לקבלת ברכת הקדש, אולם לא נענית, והכנסתי את שאלותי ובקשת הברכה אל אד"ש, ובקשתי המענה, וכתבתי שאין נותנים לי להכנס, ואמר אד"ש להרב חזקוני שהרשות נתונה, ובו ביום נכנסתי (והי' זה היום האחרון שאד"ש קבל ליחידות קודם אלול, כי רשמית אינו מקבל באלול, אף כי רבים הם הדוחקים ונכנסים) וצעטיל השאלות הי' כבר אצל אד"ש, וענה על הכל, ומשום מה נדמה הי' אופן דבורו שטרנינג ביותר, ועל בקשת הברכה ענה שכמדומה לו שלח מכתב ברכה (ואני לא קבלתי), וסיים "אבער אין יעדענס פאל זאל זיין בשעטומ"צ, בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה". ואמר לשקוע בתורה נגלה וחסידות, וכן בע"פ מאמרי עבודה פרקי תניא ומשניות, והטבילה במי הדעת הטהור, אין מים אלא תורה, מטהרת.

אודות דירה בכפר חב"ד אמר שזה "א גלייכע זאך", ודבר בתקיפות אודות שלא דברתי עם ההנהלה אודות קביעות הסדרים מיד שבאתי, כדי אז נאך עמיצער זאל וויסען וואס מיט דיר טוט זיך", וסיים שאין צועקין על העבר ומכאן ולהבא וכו',

אודות קביעות זמן החתונה אמר שיהי' כפי שיזכר בין הצדדים, ושוב סיים בברכה כנ"ל בשעטומ"צ, בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה.

וסיים בברכה לכתובה וגמר חתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

והמבורך מברך אתכם בכוח"ט

תלמידו אוהבו

יהושע מונדשיין.

ב"ה כ' אלול תשכ"ח.

להרה"ח רש"ח שי';

שלום וברכה, אחדשה"ט!

לרגלי יום הולדתו היום הריני לברכו שיזכה לאריכות ימים וראיית פרות בעמל חנוכו, ומתוך בריאות נכונה, ועד מאה ועשרים (שזו ברכה בנוסח מנהג ישראל, כפי שראיתי בשיחת אד"ש).

מוצש"ק, מכאן אין חדשות מיוחדות, אד"ש התועד היום, ואת קצור השיחות אשלח אי"ה מחר.

ראיתי לאחרונה מביאים מכהאריז"ל על איסור המגורים בארמ"צ, כי נבררו משם כל נצוצות הקדושה (כמצולה שאין בה דגים וכמצודה שאין בה דגן) ובמילא אין ליהודי מה לעשות שם, ואם אין אפשרות של הוספה לקדושה ע"י מעשיו, הרי ראי' מכאן שישנו אסור בדבר. וזה מתקשר עם פ' השבוע בתורה הידועה של הבעש"ט (שהשבוע יום הבהיר זהולדתו) עה"פ והי' כי תבוא אל הארץ, שבכל מצעדי גבר הכוונה היא להוסיף לקדושה, ולשם כך נשלח למרחקים, ואף אם תועה בדרך ג"כ מברר ע"י כח האמונה הפשוטה שבו, כתורת הבעש"ט.

ואקצר עתה כמה ספורי מעשיות שבאו לידי מכת"י אחד מנכדי או ניני הצ"צ.

אמר הצ"צ על אדה"ז שביום שקבל הנשיאות נגבה במדת ראש אחד בגשמיות. (אמר זאת כשחסידיים שחקו על האומרים על ה"באר מים חיים" שנגבה ראשו בשבת כדי מדת ראש).

גאון אחד בא להרה"ק מטשערנאביל (ר' מאטיל) וסעד אצלו בש"ק, וכמובן שאמר חילוק ופלפול שהכין וכו' וכשסיים אמר לו הרה"צ הנ"ל: די קשיא איז געבליבען, וחשב הג' שמתכוין לשיטת אמורא פלוני, ושב ופלפל וכו' עד שנתיישב, ושוב אמר כנ"ל, וחשב שמתכווין שלשיטת הרמב"ם אינו מיושב וחזר ופלפל וכו' וכך

כו"כ פעמים, עד שהג' אמר שזה מיושב לכל השיטות מהאמוראים ועד האחרונים, והראה הרה"צ על הדיסא שהיתה על השלחן ואמר די קשיא איז געבלבין... וחלשה דעתו וקם מהשלחן. לימים נפגש עם הצ"צ שהפליג לפניו את צדיקי פולין, והג' הנ"ל ספר על המעשה הנ"ל, ואמר הצ"צ שהצדיקים עם הקשע פועלים יותר מהג' עם הפלפול....

הצאנזער קבל פעם תשובה מהצ"צ בנגלה, ועיין ארוכות, (ובמ"א ראיתי שכל הבית נמלא אז עשן מהלילוקע שלו) ואמר שאת הנגלה כבר מבין, והנסתר עדיין עליו לעיין. וזו היתה תשובה הנראית רק לנגלה.

אחד מנכדי הטשערנביל, כשהי' כבן ה' שנים שאלו הצ"צ אם הוא אוהב יותר את סבו או את הצ"צ. וענה שאת סבו, כי הוא לא לומד כי יודע כבר כל התורה, ואילו הצ"צ תמיד לומד כי הוא עדיין לא יודע, ואמר לו הצ"צ שיוציא איזה ספר שרוצה ויבחנו ע"פ. והוציא ספר דקדוק ואמרו ישר והפוך.

ר' ברוך ממעיבז נשתדך עם הטשערנבילער, והיו מחרחרי ריב שאמרו לו שהרי הוא מחותן עי"ז עם אדה"ז, והלך הוא לטשער' ובקשו שיקרע התנאים שקשר עם אדה"ז. ועשה תנאים מזויפים וקרעם. ושוב היו מחרחרי ריב שספרו לר"ב, וחזר ובקש שיקרע את התנאים האמיתיים. ואמר הטשער' שהתנאים נעשו בבית הה"מ ע"י אביו, וברור לו שלא עשה אביו דבר נגד רצון הבוי"ת, והקב"ה הוא לעילא מכל ברכתא, העכער פון אלע ברוך'ס, ואינו מפחד מכלום. ונשתתק ר"ב ונשאר שני התנאים.

פעם אחד מחסידי ר"ב הנ"ל שחק מאדה"ז, ואמר לו ר"ב מה אתה משחק ממנו, האם אתה מכירו, אני מכירו ואני יכול לדבר עליו, וספר מהיכן מכירו, שפעם נסעו יחדיו ממעזריטש, והגיע עת המנחה וחפץ הר"ב לרחוץ ידיו במים, ולא הי' להם, ואמר אדה"ז שעפ"י דין אי"צ מים למנחה, אולם ר"ב חשק מאד, וירד אדה"ז מהעגלה, לקח קומץ אדמה, הריחו ואמר שאם נלך לרוח פלונית הרי אחר כו"כ פסיעות יהיו לנו מים. וספר ר"ב הפסיעות, והי' בדיוק כדברי אדה"ז. ולכן, סיים ר"ב, אני מכירו ויכול לדבר עליו, ומה אתה?..

בספורי פארלוב מספר שאדה"ז אמר לר"פ רייזעס שהוא מעלמא דנוקבא ולכן אין ולא יהיו לו בנים, ובספורים הנ"ל מספר שבעת החתונה עם הטשער' התאכסן הנ"ל אצל ר"פ, ואשתו בקשה ממנו שיתן פ"נ להנ"ל עבור זש"ק ומיאן כי אדמו"ר אמר לו שאינו צריך בנים ולא לשם כך בא לעוה"ז ונתנה האשה בעצמה וברכה, ואחר זמן באו בה סימנו הריון, והלך ר"פ וספר לאדה"ז, ואדמו"ר התפלא ואמר שהטשער' לא

התבונן בדבריו ואין זה אלא רוח, וכך הוה שלא ילדה, ור"פ בכה לפני אדמו"ר שקלקל לו את הברכה, ואדמו"ר תפסו בידי וואמר: עמי במחיצתי אינך צריך לוולדות.

כשהאחים ר"ש ור"פ רצו לנסוע ממעזריטש שאלם אם קבלו ממנו משהו וחזרו לפניו אחת התורות, ואמר לא כך אמרתי, ונשאר לעוד שבת, ושוב חזרו לפניו ואמר שלא כך אמר, וכך כו"כ שבתות, עד שאמרו שהם השתדלו כפי יכלתם ויותר אין יכולים. ואמר שילכו לאדה"ז והוא יחזור לפניהם. ואדמו"ר חזר אותם המלים, אלא שעשה כל התנועות שעשה הה"מ בשעת התורה, כי בהם ה' רזין.

וזכות רבוה"ק יעמוד לו ולב"ב שי' בתוך כלל ישראל להכתב ולהחתם לשנה טובה ומתוקה בגו"ד.

תלמידו אוהבו

יהושע מונדשיין.

יום¹⁰ חתונתי נקבע לכ"א כסלו, והי' מענה אד"ש: "זיהא בשעטו"מ".

ב"ה, בית - חיינו, אור לט' טבת ה'תשכ"ח

מע"כ הרה"ח וכו' רב פעלים,

מוה' שלמה חיים שי'

השל' והברכה וכט"ס!

אחדשה"ט.

ראשית עלי לבקש סליחתו שלא כתבתי לו עד"כה, שחוץ מזה שהסיבה לכך היא פשוט מצד "בטלנות" ... הרי נוסף לזה הרי כעת - ז"א - לאחר שעבר משך זמן מאז שהותנו - שהותי בצל כ"ק אדמו"ר שליט"א - הרי יש באפשרותי לתאר ביתר בירור את מצב העיניים כאן בכלל, מעמדי ומצבי בפרט, וכן - כבודך אגב - מצב שאר הת' שי' מהקבוצה האחרונה שבאה אשתקד.

בודאי ידוע לו המצב הכללי ב'770, שמצד אחד ישנה המעלה שכאן אין יום

א' דומה למשנהו, ומעין - בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, - שהרי נמצאים אנו בקירוב מקום לאד"ש, ובמילא הרי אין ספור לגילויים זכאן: כאן מבחינים באיזה הנהגה חדשה, - סיפור חדש, כאן שומעים תוכן מיחידות של פלוני, "מופת" שהתרחש עם אלמוני, התוועדות - שיחות, מאמרים וכו' וכו', הרי ברור שכ"ז אויב מ'בריט זיך אריין און דעם - הרי נוסף לערך החיובי שיש בזה מצ"ע, הרי נוסף לזה - נותן כהנ"ל חיות בלימוד וכו' ושאר הענינים שבעבודת ה' ש"היו ביתר חשק, ומעל לכל הרי בודאי יש אור וחיות בכל הענינים מצד זה שנמצאים אנו בקירוב בגשמיות אל כ"ק אדמו"ר שליט"א. אך מובן שזה משפיע לטובה בד"כ על זה שהוא _____ "כלי" שאז יודע לנצל הענינים כדבעי, וכמו כל דבר טוב - הרי יכול היות מזה יניקה - לחיצונים - שלכן אצל רבים זה פועל ענינים של בלבול בכלל - אי שמירת הסדרים ואופן של חיים ד"למעלה מסדר השתל" וד"ל, וכן בלבול מושגים וענינים בפרט (וידוע שאי שמירת הסדרים כואב לאד"ש, וכמו"כ סיפר לי מישהו מאנ"ש שהי' כאן על חדש תשרי ששאל ביחידות לגבי קרובו שיבא לכאן ללמוד - וענה אד"ש ש"לא" - היות וכאן אין השגחה כראוי), אך לאחכ"ז אפש"ל שכהנ"ל פועל גם לטובה - היינו שהאורא כאן מאד - מאד חסידישע, ויותר ניכר ומורגש הענין של לימוד דא"ח, או ס'פאראן ב"ה הרבה בחורים שיושבים עד שעות מאוחרות און קאָכן זיך אין חסידות און אין השכלה, וכן בעניני עבודה, ומה דמקרי "חסידישע דב"ט", ויש לי הרגשה שכאן יותר תלוי ועומדת בחלל האויר השאלה "אויב איך טו טאקע וואס דער רבי מאָנט" וכו', ויתכן שהערענסקייט דפה באה מסיבה נוספת: והיא - שכאן רובם ככולם עלטערע בחורים - אך כ"ז פועל גם "נקודה" שלילית - שסומכים יותר מידי על "בויך סברות" ואין תנועה של קירוב למשפיעי דא"ח ולעלטערע חסידים, ומסתפקים בשמיעת סיפור או הנהגה פון אן עלטערער חסיד, אך מ"מ ניכר אז מ'נעמט זיך נישט צופיל צום הארצן.... וד"ל, ובודאי יתפלא לשמוע שהרגשתי היא, ולא רק הרגשתי אלא לאור זה ששוחחתי עם כמה מקבוצתנו - הרי בפרט נוכח הנקודה האחרונה שציינתי - ה"ז פועל _____ של יתר הוקרה להתוועדותיו, הזדרכותיו _____ חב"ד, - ואיני מתכוין ח"ו להחניף [אלא זאת] הדעה הרווחת אצלנו, ואפש"ל ללא גוזמא שישנו תהום מעמיק בצירוף של אלה מהקבוצה שעמדו אתו פחות אריותר בקשר לבין האחרים. אצל הראשונים - אפי' אלה מהם וואס האלטן נישט אלעמאל ביי לערענען - ניכרת לפעמים תנועה של מרירות ואי-סיפוק עצמי - לפי ערך. ואפשר אף לומר שלהם יש יותר אַ פנימיות'דיקער קוק וואס איז אַ רבי, אַ חסיד וכו' וכו', כך שהמורם מהנ"ל - שהלך הרוח בין בחורים אלה עכ"פ - לכאשר נאלץ - לעגמת לבבנו - להינתק בגשם מבית-חינו ונחזור לכפר אי"ה - שלא תהי' התנועה של התרחקות ממשפיעים וכו' כפי שהיו בקבוצות הקודמות - (וד"ל), אלא ההיפך מזה... (ובפרט - שהרי הזאל מכיל כעת בחורים בגיל צעיר ולכן אם לא יהיה כנ"ל - בודאי לא ישפיע לטובה על חינוכם וד"ל).

בודאי מעוניין לדעת מה מצב הבחורים מאה"ק, האם השתנו וכו'. הרי לצערי לא אוכל לענות על כך, ולא מפני שאינני רוצה לענות, - אלא מפני שקשה לי הדבר - מפני שנמצא אני במחיצתם במשך כל המעל"ע, וע"ד כמו בגשמיות שקשה להבחין על אדם אם השתנה מבחינה חיצונית או לא יראהו תקופת"מה, - כך גם בנדוד"ד....

וכן - ועוד יותר - בהנגוע למצבי ומצבי - הרי אדם קרוב לעצמו, ובמילא קשה לי לקבוע ולומר שאמנם השתנית. אך מה שאוכל לומר בביטחה שמרוצה הנני כאן באופן דמוסיף והולך.

הסתדרתי על הצד היותר טוב במיוחד בלימוד דא"ח: - הספקתי ב"ה לעבור כ"פ על המשך הראשון - רנ"ט, כמו"כ - המשך תרס"א. הנני עומד לגמור המשך השני - ש"ג, וכן לומד המשך ש"ז, כמו"כ מדבר הנני לעתים די תכופות עם ר' שלו' שי' מראזאו און איך געפיין זוך מיט עם אַ שפראך, כמו"כ רופט איך זאך אריין א ביסל אין די חזרה ולפי הוראת אד"ש הנני ממשיך לכתוב בד"כ הנחות - אם כי התאוננתי ביחידות שזה מוציאני מהענין בלימוד וכו'. (ובכ"ז אמר שאמשיך). ... כמו"כ הורה לי שאתפלל בציבור (ונדמה שאמר - ולא כמו שמתנהגים אחרים) ומ"מ בנוסח הברכה ציין את ענין עבודת התפילה (ולמדתי פשוט בזה ע"ד מ"ש בספר המנהגים עמוד 8 יעו"ש - וכמו"כ אודה לו מאד אם יואיל בטובו לכתוב לי חו"ד בזה - ות"ה מראש!) - נכנסתי ליחידות בסוף חדש אב (סמוך ליום הולדתי בז' אלול) ושהיתי כ"ט דקות.

ושוב - ב"ה בין איך זייער צופרידן דא זזה מוסיף לי הרבה בענינים דקב"ע, ונדמה לי שאכן ניתוסף לי בזה - אך כנ"ל אדם קרוב לעצמו והנני כותב אך את השערתי בזה ותו לא.

הנני מצרף בזה - מה שכתבתי מפ' תולדות - אד"ש דיבר זייער א שארפע שיחה (עיין בשיחה) ואומרים שלא היתה כדוגמתה בתולדות הנשיאות, והי' לזה המשך ארוך אין זייער א געדיכטער בשבת שלאח"ז, ועוד שיחה שלישית בשבת שלאח"ז (שלא הספקתי לגמור לכתוב) - ואף לאח"ז אמר אד"ש שאין להתפעל מהמנגדים לענין דמבצע"תפילין, ולגבי אלה שטענו על השיחה (הרצו"ב) שאד"ש יבקש סליחה היות שטען שראשי"שיבה א' אמר את זה ובאמת אמרו את זה שני ראשי"שיבות ואמרו שמסתמא בגלל מעמדו ומצבו של אד"ש בעיני כמה מישראל לא יבקש סליחה, אמר אד"ש אדרבה - טעות הם בידי - לא א' אמר את זה אלא שנים.... אך עיקר טענתי הרי לא היתה לדרשנים אלא לשומע שהי' אחד!.... אין א גראבער לשון קען מען זאגן שאד"ש האט פשוט געפראוורט ליצנות פון זיי, בקשר לטענתם שחב"ד עושים זה לשם פרסומת בעתון וכו' אמר אד"ש אדרבה שיסעו לכותל ויכריז

שהוא מה"כתיענוים" (ע"ד כמו שהי' אצל אדה"ז) והוא לא עושה לשם פרסומת, ולא לשם נשיאת הכבוד אלא כדי לזכות יהודים... אך ג"ז לא עושים... והיו עוד געדיכטע ווערטער - אך קצרה היריעה מלהאריך. כמו"כ התבטא אד"ש "אז מבצעיתפילין וועט איינעמען די וועלט" ובכלל מאז המלחמה אד"ש ממש לא פסיק פומי"ה הק' לדבר מענין מבצעיתפילין, ובודאי התפרסם בכפר הענינים האחרונים בקשר לזה, כמו"כ יצאה שיחה מוגהת בזה, ורואים כמה אד"ש מיקר את הענין, ויש שמקשרים את זה עם המצב הלאיטוב ר"ל שכעת באה"ק ומענין שלא כדרכו בקודש - נסע השנה ב"זאת" החנוכה" אל ציון הק', וזה פלא....

היות שהשיחות האלה כנראה לא יתפרסמו - הנני שולח לו לע"ע השיחה הראשונה בענין.

כמו"כ - ציפנו - חיכינו לבואו על חדש תשרי, ומה - מאד הצטערנו שנפל למשכב ר"ל ולא הי' יכול לבא, וכאשר נודע לנו שבע"ה החלים הרי רבתה השמחה וי"הא רעוא שמעתה כה יתן וכה יוסיף לו השי"ת בריות גופא ונהורא מעליא. וכל טוב בכל המצטרך, ונזכה להתראות בע"ה בשובעי־שמחות פה אצל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו שליט"א - יוליכנו קוממיות לארצנו בעגלא דידן.

כעתירת תלמידו הדו"ש מלו"נ.

דוד [דרוקמן]

פ"ש כמה להרה"ח ר' משה שי' נפרסטוק.

קבוצה תש"ל

ב"ה. י"ב תשרי תש"ל. 770.

כבוד מחנכי ומדריכי וכו' הרה"ח וכו'
רש"ח שי

שלום וברכה.

מאד שמחתי לקבל המכתב ע"י נכדו שי', והברכות המרובות וכו' ויעזור
השי"ת שיתקיים כל הכתוב ושאהי' כפי הכונה וכו'.

עם --- שי' ממשיך אני כנ"ל, וב"ה מרגיש בטוב אמנם בימים האחרונים לא
הי' כל-כך טוב, כי קם מאד מאוחר וכו' וזה הכל בגלל הבלבול הגדול שיש כאן בתשרי,
אך הבטיח לי שמחר אי"ה יהי' הכל כדבעי למהוי. ובע"ה מקווה אני למצוא חברותות
עבורו לזמן החדש הבעל"ט וגם ל--- שי'.

המכתב הגיע אלי אחר ר"ה, ולא יכולתי להזכיר על האהל, ואקוה שבימים
הקרובים אהי' באהל ואמלא הבקשה, בעז"ה.

- בטח שמעו בכפ"ח אודות הודעת כ"ק אד"ש שאם לא ימצאו מקום אחר
לסוכה, שלא יהי' בדוחק וסכנת נפשות וכו' - לא יתועד, ח"ו, בסוכות הבעל"ט. ונשארו
ימים ליו"ט, ועדיין לא מצאו מקום אחר.

כתבתי להמשיגה דחסידות ר"מ שי' אודות --- שי' אשר רחמנות גדולה עליו
וכו' ונותן הכל להוריו כפי דרישתם. ולא נמצא כאן בשבתות ויו"ט, וגם נוסע כל יום
כמעט לביתו וכו' והיחידים שיכולים לעזור זה ההנהלה דכאן, אך רוצים מכתב רשמי
ע"ז מהנהלת כפ"ה, והנני בזה להתחנן ולבקש בשני' שיכתבו ככל הנ"ל, ובמהירות
האפשרית, לפני שיהי' מאוחר מדאי, כי לפי מהירות השתלשלות המדרגות אצלו
עכשיו, לא רחוק הזמן שלא ישמע להנהלה דכאן, ומי יודע אם ישמע לכ"ק אד"ש.

בס"ד יום שני כ"ח ניסן [תש"ל]

אל המשפיע הרה"ח ר' שלמה חיים
שליט"א

שלום וברכה!

אחדשה"ט, אכתוב קצת מהנעשה כאן ואיך נקלטתי לכאן, לא כתבתי עד עכשיו כיון שרציתי להיות יותר בכלים ועל כן אני כותב רק עכשיו.

בשבת הגדול היתה התועדות הראשונה שזכינו לשמוע ואח"כ בליל ב' דפסח ובאחש"פ ושב"מ אייר. אכתוב רק נקודות ספורות, בשבת הגדול היתה שיחה על מה שכתוב באגה"ת פ"א וכמ"ש בעזרא ורב לסלוח הרבי הקשה כמה שאלות ושאל מדוע מביאים דווקא מעזרא הרי מצינו כמה וכמה פסוקים קודם בתורה ונביאים שהקב"ה מוחל וסולח ונקודת הביאור היתה שהחדוש שבעזרא הוא דאעפ"י שמדובר שם בחטא כ"כ חמור שנשאו נשים נכריות, שהרמב"ם כותב על זה דברים יותר חמורים מע"ז זה לא ה' פעם אחת אלא כמה פעמים שחזרו על אותו החטא, ולא ה' כאן בקשה ותפילת צבור אלא זה ה' חטא יחידים ותפילת כל אחד על עצמו וגם על זה שחטא לא התפלל עליו צדיק וכמ"ש בעזרא שעזרא בעצמו אמר שאינו יכול לעזור ואעפ"י"כ אמרו לו שרי ישראל יש תקוה לישראל, זה שחטא אמרו לו תן תודה שזה ענין ידוי זה הועיל והחטא נתכפר. שזה מוצאים רק בעזרא כי בשאר מקומות או שלא ה' חטא חמור כ"כ או שמישהו בקש וכמו משה רבנו או תפילת צבור או שלא ה' חטא כמה פעמים, משא"כ בעזרא וכנ"ל שזה הועיל, היתה שיחה גם לאלו שבאו מא"י והרבי תבע מאד להוסיף בלמוד, אני מקצר כי בודאי יחזרו על זה ואני מבקש סליחה שאינני יכול להאריך בזה (--- כתבתי על השיחה הזאת באריכות)

בלילה הראשון של פסח נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לסדר שעשו הבחורים ונכנס גם למטבח ולפני יצא אמר ברכה (אני מקוה שאני חוזר הלשון בדיוק) זאל זיין כי אלקים יושיע ציון ויבנה ערי י"הודא וישבו שם וירשוה זרע עבדיו ינחלוה ואוהבי שמו ישכנו בה זאל זיין בקרוב ממש.

בכל ההתועדיות הרבי דבר על מ"הו י"הודי ובפרט באחש"פ שהאריך מאד (מישהו אמר לי שזה ה' שעתיים) וההוראה בפועל מכל זה בנוגע אלינו ה' להוסיף בלמוד התורה וכמ"כ אחרי ברכת המזון היתה שוב שיחה לתלמידים שבאו מא"י והרבי אמר שהם אמרו לי שיוסיפו בלמוד והזכיר פס"ד הרמב"ם שאסור לצאת לחו"ל רק ע"מ להוסיף בלמוד התורה וברך שנהי' אמת'ער חסידים ואמת'ער לומדים

ויר"ש ואמר ג"כ שהפרבריינגען י"ה' נתינת כח שנוסיף בלמודים ונתן את המצות שהיו מונחות לפניו לר' דוד רסקין ע"מ לחלקם לתלמידים שנוסעים בחזרה לא"י ולתלמידים שבאו בהתועדות שהנהלה תהי' עם התלמידים, אינני מאריך בשיחות כיון שמסתמא יחזרו אותם ואני רוצה יותר לכתוב קצת מעצמי.

...כמו"כ עדיין יש לי געגועים חזקים על תו"ת בכפר חב"ד וזה מפריע לי קצת כי כאן הענין לחשוב חסידות ולהתפלל קצת אינו בנמצא רק אצל מתי מספר שלמדו קודם בתו"ת כפר חבד, וכשבאים לכאן רואים שבהגשמה יש מדרגות עד אין קצת שלא העליתי בדעתי שיכול להיות כך. אין כמעט מי שיתועד פרט לר' דוד רסקין,

...בזמן האחרון התחלתי ב"ה להתפלל קצת באריכות והי' יעזור שאעלה וי"ה יותר טוב, אני מתפלל בעזרת נשים אבל זה קשה כיון שיש למטה הרבה מנינים ואפי' אם אני לא עונה אמן וקדושה הרעש מפריע אבל אני אתחיל אי"ה להתפלל או בבית כנסת אחר או בחדר.

על קרשהמ"ט יש כאן יותר מניעות וקשיים ממה שבארץ - כך אומרים כולם אבל בעז"ה כשאעבור חדר י"ה' יותר קל. כעת גם נרגש אצלי יותר ויותר המעלה אם מתכוונים כמו שצריך לבוא לכאן, יש לי אצלי הנחה כזאת שלשמוע למה שהרבי אומר זה מאד קשה ולכן בפו"מ רואים כאן בחורים בתכלית הירידה אבל אם שומעים קודם למשפיע אז אח"כ כשבאים לכאן נהי' יותר קל לשמוע לרבי. אבל אחד שלא שמע בא"י אז בודאי שלא ישמע גם לרבי (חוץ ממציאות רחוקה).

...ר' דוד רסקין סיפר מבחור אחד שבקש פעם מהנהלה רשות לא להיות בסדר דיום ששי מכיון שהרבי אמר לו להיות ער ביום חמישי בלילה, אז הנהלה שאלה את הרבי כיון שידוע שהרבי אינו רגיל לתת הוראות כאלו והרבי ענה שישנם שלשה תנאים בזה. א. עד חצי שעה אחרי חצות. ב. שי"ה' ברשות הנהלה ג. שלא יפריע לסדר חסידות ביום ששי ע"כ המעשה.

...דרך אגב ביום רביעי שעבר ישבנו --- ואני והתועדנו קצת מסתמא זה ימשיך כאן ובאופן דמוסיף והולך, אם רוצים אפשר למצוא בהתועדיות של הרבי הרבה ענינים בעבודה.

בשש"פ כשחזרנו מהתהלכה חכו לרבי שיגמור סעודת יו"ט שאז יורד למטה וכשירד אמר. מ'זאל אריין טאנצאן אין כי אלקים יושיע ציון ויבנה ערי י"הודה וישבו שם וירשוה זרע עבדיו ינחלוה ואוהבי שמו ישכנו בה. בכלל שכחתי לכתוב שב"ה התפילה הולכת יותר טוב ממה שחשבתי (לפי ערך אחרי הפסקה כ"כ ארוכה) והי'

יעזור שאוכל לכתוב להבא רק בשורות טובות.

נ.ב.

...אם המשפיע ירצה לענות לי משהו יוכל לומר ל--- שיכתבו לי את זה כי בלאו הכי הם כותבים לי.

בס"ד יום ששי, ט' אייר [תשל"ל]

אל המשפיע הרה"ח ר' שלמה חיים
שליט"א,

שלום וברכה.

אחדשה"ט, רצייתי לכתוב באריכות יותר אבל כיון שהיום הזמן שלי לא יספיק ואינני רוצה לעכב את המכתב ע"כ אכתוב עכשיו ורק איגרת.

אני מרגיש ב"ה טוב... רק שלרוחניות של כאן קשה להתרגל יותר מלגשמיות. האוכל כאן הוא טוב, כנראה שזה בגלל השיחות של הרבי על הקבוצה, וגם בשבת הגדול הרבי אמר שידאגו לקבוצה כפי יכולתם ולמעלה מיכולתם. (החברה מהקבוצה הקודמת מספרים שהיו זמנים שהם היו ממש רעבים) צריך להיות כאן מאד מסודר ולמצוא זמן תמיד לתפילה וק"ש שעהמ"ט, ...וכאן זה הרבה יותר לא גישמאק לבוא לסדר נגלה ב"12 (הסדר מתחיל כאן ב"11) ממה שבכפר חבד אפילו ב"12 וחצי אבל צריך להתגבר על הכל, כעת היום נגמר כאן בערך לפני רבע ל"9, שבת נה"י ברבע לשמונה ולכן אני חושב להתחיל להתפלל קבלת שבת בערך ב"8 ולא לשמוע מנין. כאן יש הרבה שמתחילים להתפלל ב"9 או יותר מאוחר אבל זה לא ברורים שלי, אינני יודע אם זה נכון לעשות כך אבל אין ברירה כי בקיץ אין סדר חסידות ביום ששי בלילה וכולם מתפללים במנין של הרבי שזה שעה אחרי הדלקת נרות. ולחשוב שם חסידות זה אי אפשר ולכן אני חושב להתפלל בחדר.

בר"ח אייר התועד ר' שלום שי' מרוזוב, הוא מתועד בשפה של השכלה, והוא מתועד טוב ורואים שהוא חי בחסידות רק שצריך להתרגל לזה, הוא ספר ספור מרלי"צ מברדיטשוב ה' פעם חסיד אחד שהציעו לו איזה שותפות בעסק, ואעפ"י שהיתה לו פרנסה טובה אבל הציעו לו עסק שירויה יותר, וכיון שהוא חסיד אז הוא נסע לשאול

את הרבי שלו והוא נסע לרלי"צ מברדיטשוב, ורלי"צ הי' ג"כ רב ובדיוק כשהחסיד נכנס לבית של הברדיטשובר לשאול על העסק הי' אז אצלו אדם אחר ששאל אצל רלי"צ שאלה בתרנגול שבלע מחט והיא נכנסה לו בקורקבן והיתה שאלה אם התרנגול כשר, ורלי"צ עין בשאלה ואח"כ פסק שהתרנגול איננו כשר, והחסיד שבא לשאול על העסק שמע איך שרלי"צ מדבר אל התרנגול (החסיד שבא לשאול הי' בחדר אחר) ואמר תרנגול תרנגול, הי' לך את כל ההצטרפות שלך מהבעה"ב שלך, ואפ"כ אתה לא הסתפקת בזה ואתה לחפש באשפות עוד אוכל, ומה השגת מזה - קבלת מחט בקורקבן. והחסיד שבא לשאול על העסק הבין שרלי"צ מדבר אליו והשאלה שלו ירדה והוא הבין שלא צריך לחפש פרנסה אחרת כי אפשר להכשל ע"ז. ור' שלום שי' אמר שזה נוגע לנו שנדע שלחפש באשפות זה סכנה גדולה ויכול להזיק לנו וכו' וכו' ובאברים הפנימיים וכו'.

אכתוב עוד ספור ששמעתי מר' שמואל לויטין שי' בשעור תניא, הי' פעם חסיד אחד שהי' לו בן שהתקלקל, והוא נסע אתו לרבי (ר' שמואל אינו זוכר אם לאדמו"ר האמצעי או לאדמו"ר הצ"צ) והרבי שלח אותו להרה"ק ר' ישראל מרוזין ואמר לו שבדרך הם יעברו ליד הוילדינקער (אחד מהגוט'ע אידן המפורסמים) ולא יכנסו אליו כיון שלברדיטשובער היתה לו קפידא עליו מכיון שפעם הברדיטשובער אמר פלפול והוילדינקער הפריך אותו, - ודרך אגב ספר שלוילדינקער הי' מעלה נגונים לקדושה ופעם שמע גנון מילדה למה שכל הייודיות הם כלות ואני לא (הגנון הי' כפשוטו, [ברור]) והוא הי' שר אותו בתקון חצות בבכיות עצומות מדוע כל הייודים הם כלות ואני לא (כלות הנפש לאלקות, כלה שארי ולבבי) - ואח"כ הם באו לרוז'ינר והרוז'ינר לקח בית של תפילין והתחיל לבכות עליו הרבה ובאותו זמן הבן של החסיד ההוא שהתקלקל הסתכל בראי שהי' שם בחצר וראה בראי את כל העברות שעשה עד עכשיו והתחרט מאד וחזר בתשובה וכל ימיו הי' נזכר על זה שהי' אצל הרוז'ינר והי' בוכה על העבירות שלו.

ור' שמואל שי' המשיך שזה מ"ש ויבך יוסף על צווארי בנימין ובנימין בכה על צווארי דיוסף הוא צדיק עליון ובנימין הוא צדיק תחתון וזה שיוסף צדיק עליון בוכה על בנימין זה פועל שבנימין יבכה על יוסף.

יש לר' שמואל שי' ספורים יפים אבל קשה מאד לשמוע אותו ואולי משך הזמן אתרגל ואוכל לשמוע את כל מה שהוא מדבר, כאן יום ששי זה מצוין, יש סדר חסידות מ"ע עד 9 ואח"כ סדר נגלה עד 2 וחצי (בקיץ) בשבת אחה"צ יש סדר חסידות מ"ד עד מנחה.

בס"ד, יום ששי, כ"ג אייר [תש"ל]

אל המשפיע הרה"ח ר' שלמה חיים שי,

שלום וברכה!

אחדשה"ט, אכתוב קצת מהחדשות בזמן האחרון כאן, בל"ג בעומר הי' ה"פאראד" ואני מתאר שהגיע טייפ לארץ וע"כ לא אכתוב כ"כ מתוכן השיחות כ"א מה"ארום" שהי' כאן, כידוע היו הכנות רבות לפני ל"ג בעומר ולא ידעו אם הרבי יצא לתהלכה או לא, במוצש"ק בהר רצו להכניס פתקא לרבי אבל תיכף אחרי מעריב נסע הרבי הביתה, וזה הי' כאלו תקוה רחוקה שהרבי יצא, אעפ"כ עשו את כל ההכנות, (הן לזה שיהי' מספר מה שגדול יותר של ילדים שיבואו ל'פאראד' ועבדו במרץ גדול, ועוד בבקר הכינו את ה'סטנדר' של הרבי באמצע הבימה המיוחדת שהוקמה ליד הכניסה ל-770 וליד זה בצד סטנדר קטן יותר שבו דברו אל הילדים קודם שהרבי בא הרב גולדשטיין (מנהל בית ספר) וכמו"כ ניגן ניגונים ואח"כ הרב העכט תרגם את דברי הרבי לאנגלית - את החלק הראשון שבשיחה - לילדים) ורק ב-10 בבקר היו שמועות שהרבי יצא וינאם ב'פאראד', עד שהתאספו כל הילדים הי' לערך 11 והרבי יצא מחדרו ועמד 2 ורבע לערך בחוץ 3/4 שעה לערך דבר ואח"כ הסתכל על כל הילדים שהיו ב'פאראד' למרות היום המעונן, וגם היו גשמים קלים בשעה שהרבי דיבר היו אלפים רבים של ילדים,

הרבי יצא מחדרו לבוש בבגד משי של ש"ק וכמו"כ חגור בגרטל דבר שלא הי' באף ל"ג בעומר, כפי שמספרים אלו שהיו כאן כל השנים, הרבי עלה על הבימה ונראה ממש כמו מלך ודבר אל הילדים, מהקומה השני' של 770 נראו שלשת הרבניות הרבנית הזקנה שתחי' ושני הבנות, והקשיבו לשיחה והסתכלו בתהלכה, הרבי דבר אל הילדים על לימוד התורה וקיום המצוות, וביאר את הפסוקים שבהתחלת הסדרה, אם בחוקותי וכו' וכמו"כ הרבי דבר על מבצע תפילין שמוכן שצריך להמשיך ולהוסיף בזה וכמו שדובר לפני שלש שנים, ועי"ז נצלו כמו"כ עכשיו. ואח"כ הרבי דבר באריכות על הגזירה דמיי'הו י"הודי, הרבי אמר שהחלק הראשון הי' בשביל הילדים וכעת הוא מדבר למבוגרים, והרבי דבר על כל הצרות שיש מזה. והרבי דבר שכמו שכעת הדור יתום ממילא רואים את הכל במוחש ממש ולא צריך להגיע לראיות מן התורה אלא רואים את הכל במוחש והזכיר וכמו שראינו שיותר משנתיים וחצי הרוסים לא התערבו בסביבה ולאחר שאמרו שהגיוור של גויים רוסיים אז הם התחילו לטוס בא", הרבי דיבר על הקרבנות דיום ששי¹¹ ואמר שצ"ל תשובה, יפשפש במעשיו, והזכיר את

(11) הכוונה להתקפת מחבלים מרצחים על אוטובוס ילדי מושב אביבים ביום ט"ז אייר, בה נרצחו 13

הרמב"ם - שהוא אחד מן המקומות היחידים שמפרש פסוק - שאסור לומר על צרות שבאים שזה מנהג העולם מקרה ודרך הטבע. וזה אם תלכו עמי בקרי וכו' והרבי הסביר שהסיבה לקרבנות זה הגזירה דמיהו יהודי, וקרא לשרים הדתיים להתפטר מהממשלה ולעשות כל מה שיכולים, אינני מאריך כי אינני 'חוזר' ואולי אקלקל קצת, ובדאי שהטייפ יגיע לארץ עוד לפני המכתב שלי,

אח"כ עברה התהלוכה בזוגות של שנים, שנים. בכביש הצדדי (איפה שעומדים המכוניות) ליד 770. הרבי עמד כל הזמן והסתכל על כאו"א, זה הי' נפלא מאד לראות את האהבת ישראל של הרבי - על הפנים של הרבי הי' ניכר גודל האהבת ישראל שלו לכאו"א - והרבי נפנף באצבעותיו הק' רוב הזמן לילדים, ועוד יותר לילדות, בתוך התהלוכה היו מכוניות שונות שמראות על מצוות, היתה מכונית ארוכה שנסעה לאט לאט והיתה מחולקת לשבע והיו שבע ילדים בזה אחר זה שכל אחד עסק בעבודה אחרת, אחד אפה לחם, אחד עבד בשדה וכו', והשביעי הי' שבת עשה קדוש ליד נרות דולקים וכו' והרבי מחה מאד כפיים וכמו"כ מכונית של פסח, שבועות סוכות, תפילין, ציצית וכו' והרבי מחה כפיים לכולם, מה שהתפעלתי במיוחד מהתהלוכה הי' האהבת ישראל שראו אצל הרבי, ואח"כ הרבי רמז שירקדו והי' בשמחה רבה.

אח"כ (זה הי' אחרי 1) נסע הרבי למקוה כדרכו בק' קודם שנוסע לציון הק' (הרבי אינו למקוה בכלל רק בימים שנוסע לציון הק' ואז הולך הרבי באמצע היום) ואח"כ נסע לציון הק' ובדרך נכנס הרבי במכונית לתוך הפּרָך שבו התאספו הילדים שהשתתפו בתהלוכה הרבי לא יצא מהמכונית אלא עשה בידי הק' תנועות שמחה והמשיך בדרכו לציון הק' בשעה 8 וחצי לערך הרבי חזר, התפללו מנחה במהירות וכבר ברבע לתשע התחילה ההתועדות (אנחנו ידענו מזה רק אחרי מנחה) הרבי טעם טיפה ממש של מזונות וטיפה של ביצה ושתה יין, הרבי התחיל בשיחה קצרה מאד על ל"ג בעומר ואח"כ נגנו ניגון והרבי אמר מאמר ארוך (לפי ערך) ד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י, קודם המאמר הרבי אמר שי"ה"ר שההתועדות תפעל את כל העניינים שצריך, הרבי אמר לכל אלו שהתעסקו בפאראד שיגידו לחיים ונגנו בשמחה עצומה הרבי הראה תנועות עצומות של שמחה עוד יותר מאחש"פ.

ואח"כ היתה שוב שיחה ארוכה על הענין של מיהו יהודי והרבי אמר שידבר בחריפות עוד יותר מהבוקר, והסביר את החוק החדש כמו חטא העגל שישנם שני סוגי ע"ז יש ע"ז שכופרים לגמרי, אבל כשישראל יצאו ממצרים הם ראו שיש אלוקות בעולם וע"כ הי' אצלם העגל כענין השיתוף שיש הקב"ה וגם כו' ועד"ז החוק החדש

יהודים וביניהם 9 ילדים הי"ד.

שייחודי הוא מי שנולד לאם יהודית שזה עפ"י דין והסיוס של החוק או מי שמתגייר ולא מוזכר בחוק גיור עפ"י הלכה והרבי אמר שכיון שמדברים בגלוי מותר לגלות שההצעה לחוק היתה מצד הימין ולא מצד השמאל, והרבי סיפר שמישהו שאל אותו מה אעשה הטעו אותי והסכמתי לחוק והרבי ענה לו תאמר שטעית, משה רבנו גם טעה והודה ע"ז. והרבי אמר שהגם אפי' אחד שעניו ולא רוצה לקבל שררה אבל אחרי שקבל בשום אופן לא יסכים לצאת אבל כאן זה תלוי בקרבנות ויותר טוב שתפטר מהכנסת וי"ה קרבן אחד פחות, יותר טוב אפי' שכולם יתפטרו בשביל קרבן אחד פחות, והרבי אמר שאם יצאו מהמשלה טוב ואם לא אז הסוף שיזרקו אותם מהכנסת כי על אחד כזה שעושה מסחר עם השו"ע והוא מחזיק עצמו לדתי אז כ"ש שיכול לעשות מסחר בדברים אחרים, הרבי דבר על כל הטענות והצדדים שבה באריכות גדולה, והרבי מאד מאד גקוקט אין דעם. הרבי ה' מאד חיזור ודבר בהתרגשות גדולה וממש צעק, אינני מאריך כי בודאי הכל הכל ידוע, אבל זה ה' מבהיל ממש ומיד אח"כ התפללו מעריב וזה ה' מאד פלא אצלי איך שלפני השיחה הרבי ה' בשמחה כ"כ גדולה ואח"כ במרירות וצער כ"כ גדול ולאחרי מעריב הרבי התחיל לשיר הושיעה את עמך בשמחה עצומה ועשה בידי הק' תנועות שמחה ורמז לריקודים,

- חשבתי לשלוח היום את המכתב אבל השעה קצת מאוחרת וגם מחר אי"ה י"ה התועדות ומכיון שביום ראשון לא לוקחים את הדואר אמשיך לכתוב אחרי שבת ואשלח אקספרס.

כעת מוצש"ק ואני ממשיך לכתוב היום הרבי התועד כמובן, השיחות עדיין לא מונחים בראש כמו שצריך וחזרה עדיין לא שמעתי כי כעת אחרי מעריב והבדלה כבר 10 בערך ומחכים לר' יואל ש"י ועד שהוא יבוא וכו' ואח"כ זה יקח בודאי שלש שעות וע"כ אני לכתחילה לא מחכה ואינני שומע בכלל חזרה, הרבי זיבר הרבה במעלת היגיעה בתורה והסביר איך שבפשוטו של מקרא מונח שצ"ל עמלים בתורה כיון שכתוב אח"כ ואת מצותי תשמרו וזה כולל ג"כ מצות ת"ת וא"כ מה מתכוון באם בחוקתי וע"כ צ"ל שהכוונה להיות עמלים בתורה, וזה ענין של חוק, שלכאורה למה צריך להתניע והרבי דיבר באריכות שצריך להזיע בלמוד התורה ואף שלכאורה יש לו ראש טוב וכו' והוא מבין את הענין בלא יגיעה ולמה לו להזיע, והרבי הזכיר שרשב"י ה' שואל כ"ד קושיות מספיק שישאל ק' אחת, והרבי האריך בזה שצ"ל עמלים בתורה.

לא ה' משהו מיוחד בהתועדות, ה' מאמר כעין שיחה עה"פ אם בחוקות תלכו והרבי דיבר באריכות על הענין של ונתתי שלום בארץ שז"ע התחברות יסוד ומל', משפיע ומקבל, שלום שמו של הקב"ה וארץ בני", גליא דתורה ופנימיות התורה, וקישר לרשב"י וכו'.

הייתי יכול לכתוב יותר באריכות רק כעת אינני רואה ענין מיוחד לכתוב את החידושים ששמעתי כיון שזה ה' בעיקר עניינים של שכל ולא כ"כ (בגלוי) הוראות בפועל.

היתה שיחה ארוכה שוב על מ"הו והרבי מאד מאד גקוכ"ט אין דעם, הלב ממש נשבר בשעת השיחה ההיא. ה' שיחה ביאור באגה"ת ה"א דיוק הלשונות בתחילת הפרק, תיכף ומיד שמבקש מחילה ואח"כ ה' בכל תפילת י"ח תיכף ואח"כ אילו לא היינו חוזרים היינו נגאלין מיד ואח"כ שוב שצריך האדם למחול תיכף ומיד והרבי ביאר בטוב טעם את החילוק ביניהם דתיכף זה סמיכות מקום, ז.א. שהוא מתאחד עם הענין ומיד זה סמיכות בזמן וע"כ בתחילת הפרק לא מספיק לכתוב תיכף כי זה מראה שהוא מתאחד עם הקב"ה אבל הסליחה יכולה להיות אח"כ וע"ד משה רבנו שה' אמר סלחתי כדברך והסליחה היתה רק אחר 40 יום, ומיד לבד לא מספיק כי אעפ"י שזה סמיכות זמן אבל לא מראה על מלוי הבקשה ברצון ובשמחה כמו תיכף. משא"כ בהמשך שאומר וכמו שמברכין כו' תיכף א"צ לומר ומיד כי עיקר הבקשה היא על הסליחה שתתמלא ולא על סמיכות בזמן ולכן אומר ה' תיכף שאדה"ז רוצה להוכיח מכאן שע"י התשובה עומדים באותו מקום כמו קודם שז"ע תיכף וע"כ לא נוגע ה' מיד, ומובן ההמשך אח"כ היינו נגאלין מיד כי כאן נוגע בעיקר הענין של מיד. ואח"כ בצריך לבקש מחילה מחבירו שצריך למחול תיכף ומיד צ"ל שניהם תיכף בסמיכות מקום וגם שלא ימחל לעוד חדש אלא מיד וכו'. אני כותב רק מילים ספורות כי פשוט אין לי זמן ואינני רוצה לכתוב על חשבון הסדרים, הרבי גם הדגיש מאד בשיחה על מ"הו י"הו את מאמר חז"ל בחביבותא תליא מילתא שהעיקר זה מתוך אהבה וקרוב הלבבות וכמ"ש ואהבת את ה' אלקיך, אהבתי אתכם אמר ה', ואהבת לרעך כמוך, והרבי הדגיש את זה מאד.

וכעת אכתוב כמה מילים מעצמי, אני מרגיש ב"ה טוב ...אני שומר את הסדרים יותר טוב מבארץ אבל בנוגע לתפילה כעת אינני מתפלל כל יום, ...האוכל כאן לא כ"כ גרוע כמו ששמעתי, ולהיפך יש כאן מספיק טוב, אני יושן עם --- בדירה ברח' מונטגומרי זה בערך שבע דקות הליכה מ'770 ומובן שאפשר לישון בשקט.

מצד החברה כאן אין שום מניעה למי שרוצה להתפלל באריכות (רק) שמדברים דברים בטלים ולא תופס מקום אם משהו רוצה להאריך בתפילה) ואין מי שיקניט ע"ז וכו' ואף אחד לא שם לב, רק המניעה שיש זה שלא תובעים כאן אריכות התפילה, וג"כ כאן זה מאד קל לישון עד שעה מאוחרת שזה מחלה קשה כאן. --- מתפללים כאן לא פחות ממה שבארץ, אנחנו מתועדים כמעט כל שבוע (לכתחילה כך היא הקביעות) וה' יעזור שנהי' כלים ונקבל מהרבי בפנימיות. בערך עוד חדש א"ה

אכנס ליחידות, וגם הם יכנסו בקרוב.

--- ש"י הוא יותר טוב ממה שהי' בארץ, הוא עדיין לא צדיק, ואפילו לא בינוני אבל ב"ה שאם יש אצלו ענינים בפועל שלא כדבעי זה רק מצד עצלות ולא מצד עצבות ויאוש ח"ו.

סליחה על שכתבתי הרבה מענינים חיצוניים.

ד"ש למשגיח ר' משה נפרסטק ש"י.

בס"ד. יום ששי אסרו חגה"ש, [תש"ל]

אל המשפיע הרה"ח ר' שלמה חיים
שליט"א,

שלום וברכה!

אחדשה"ט, אינני יודע איך להתחיל בפרט שעדיין אינני בהתישבות כ"כ אבל מ"מ אנסה. בשבת פרשת במדבר היתה התועדות ארוכה עד 6 בערך. הרבי הי' מאד בשמחה, ודבר במעלת ב' סיון וכו', ואחרי השיחה הראשונה נגנו אנא עבדא והרבי באופן פתאומי עמד ממקומו ורקד בשמחה עצומה, זה מפליא מאד התנועות המהירות של הרבי, מההתועדות ההיא לא אכתוב כלום רק "וורט" אחד יפה שהרבי אמר בשיחה לחנוכת הבית של הבנין החדש של "אשען פרקוואי" הרבי דיבר ע"ז שילמדו תורה מתוך אהבה ויראה והרבי ביאר את מאחז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף שנוסף לפירוש הרגיל אוצר הנשמות ששמו גוף ישנו עוד פי' עד שיכלו נשמות שבגוף שיהיו בתנועה של כליון לאלקות מצד גודל אהבת ה'.

ביום ראשון נסע הרבי שוב לאוהל וחזר ממש בצאת הכוכבים (בשבת הי' הדלקת נרות ב' 8.06 והרבי חזר ב' 9) ואז התפללו מנחה, ובחגה"ש בשעה 3 הרבי אמר מאמר, הסדר הוא שבשבעות לא מנגנים לפני המאמר והמאמר התחיל ד"ה וי"ה ביום השלישי וכו' והר סיני עשן כולו וכו', והרבי הק' שבכל הענינים שהיו במ"ת קולות, לפידים, וכו' עיקר האריכות זה בעשן וצ"ל מה"ע העשן והרבי הביא מארז"ל בשעה שעלה משה למרום טענו מלאכי השרת מה לילוד אשה בינו וכו' וה' אמר למשה שיענה להם וכו' ומשה ענה למצרים ירדתם וכו' וכידוע כל האריכות שבזה והרבי הק'

מה ה' טענת המלאכים הרי הם יודעים מעלת הנשמות והרבי ביאר מעלת הנשמות, שהם מפנימיות הכלים שמאוחדים עם האור וכו' וידוע דשרש הנשמות הם ממהו"ע א"ס. והגם שבשנייהם ישנו ענין העלי' והילוך וכמאמר של בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר אבל מ"מ הם חלוקים באופן השיר שלהם שהמלאכים הם בעיקרם מצות דבור והשיר שלהם בא במורגש ובקול והנשמות עיקרם שייכים למחשבה והשיר בא בשקט, ואמר שאחד הענינים שהמלאך נקרא מלאך זה מל' שליח משא"כ הנשמות הם ממהו"ע __ "ש לומר עליהם ענין השליחות. ומה ה' טענת המלאכים וכו' וביאר שהמלאכים יודעים את מעלת הנשמות ואם היו נותנים התורה לנשמות כמו שהם למע' לא ה' להם טענה תנן הודך. אלא כשהנשמה יורדת ונלבשת בגוף ונעשה בערכו כו' ע"ז ה' להם טענה, שלהם מגיע התורה. והשיב להם משה אדרבה שעיקר התורה זה דווקא למטה בהתלבשות בגוף וכו' בכדי לברר כו', ואח"כ בקשר לזה דווקא שהתורה היא לנשמות ולא למלאכים שלל אח"כ הרבי שגם לא לאוה"ע וכמא' אלוקה מתימן יבוא, מאי בעי בתימן מאי בעי בשעיר אלא שהחזירה הקב"ה על כל אומה ולשון ולא קבלה והגם שבגמ' כתוב רק עשו ושמעאל מבואר שהם עיקר וכללות השבעים אומות ולכן עמד וימודד ארץ ראה ויתר גויים שהתיר הקב"ה ממונה לישראל, שמה שהי' החזירה זה מצד שאין הקב"ה בא בטרוניא, ועשיו הוא הגדול, תהו קדם לתיקון וע"כ החזירה אבל הם לא רצו כיון שהם אינם שייכים לזה ודווקא נשמות שהם מושרשים בעצמות הם בחרו בתורה ולכן התיר ממונם וכל עניניהם לישראל שכל השבעים אומות מתבררים ע"י ישראל ואופן הברור הוא בשני אופנים להמשיך אור מלמעלה על הדבר איך שהוא כמו שהוא שזהו"ע אור ישר - תורה וישנו אופן שהתחתון מזכר עצמו לאט לאט מלמטלמ"ל שזהו"ע אור חוזר - מצות.

ומהו"ע וה"ס עשן כולו שענין העשן הוא העלאה מלמטה למעלה וכמ"ש האור"ה חיים והעשן מכלה את הג' יסודות אמ"ר וכמ"ש באגה"ק ומובא בשם האלשיך הק' הרי הר סיני ה' _____ ולא ה' שם עצים ובשביל שיהי' עשן צריך שיהי' דבר הבוער ומאיפה ה' העשן, אלא שבמ"ת ה' התחברות מעלה ומטה באופן היותר נעלה שישנם שני אופני התחברות או שהעליון ירד למטה (והתחתון נשאר כמו שהוא אלא שהעליון פועל בו מלמלמ"ט) או שהתחתון יעלה לעליון. וישנו עוד אופן יותר נעלה שהעליון יורד למטה והתחתון ג"כ מתעלה שז"ע הר שהוא דומם ואעפ"כ הוא בתנועה של עלי' - הר. וישנו עוד יותר באופן של עשן שזה לוקח את הכל אפי' מדרגה היותר תחתונה - דומם זה ג"כ שורף ומכלה ועד לאופן של עשן וכמ"ש באריכות ע"ז בתורה וכמ"כ ביחזקאל כתוב כמראה הבזק והגמ' בחגיגה מפרשת ככבשן האש, וזה ה' ענין מ"ת לברר את המדרגה היותר פחותה, דומם ועד לאופן של עשן ולכן נתנה תורה דווקא לנשמות שרק בהם יש התחברות גוף ונפש באופן היותר נעלה שצומח וחי

וכמו"כ במלאכים הגוף ונפש הם בערך זל"ז משא"כ באדם זה שלא בערך והביא את הפסוק ושקל בפלס הרים שכשצריך להרים דבר הרי צריך להרימו מתחתיתו וע"כ בשביל ענין הברורים צ"ל דווקא מדומם שז"ע האדם שחוץ שלו דומם וכו'.

והרבי המשיך שלבד זאת שבכל יום יהיו בעיניך חדשים ישנו הענין של הימים האלה נזכרים ונעשים וישנו הענין של ויהי ביום השלישי וכו' קולות וברקים וישנו אותו הגילוי אור ועוד באופן יותר נעלה וכמ"ש באגה"ק שישנו אור חדש שלא ה' לעולמים וצריך לקבל התורה בשמחה וכנוסח הידוע שנמסר בשם כ"ק מו"ח לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות ועי"כ העבודה ביום השלישי מגיעים ליום השלישי יקימנו ונח"י לפניו ויהי' דידן נצח בגאולה האמיתית והשלימה, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו בקרוב ממש.

(אני יודע שאני מחסיר ולכתחילה לא התכוונתי לכתוב רק נקודות רק שזה יצא באריכות).

ביום א' דחגה"ש לפנות ערב הלכנו בתהלוכה לבורר-פרק, החשבון שהלכתי זה מכיון שהרבי מאד תובע את זה וללכת כמה שעות (מ"ב ועד 12 עמדנו על הרגלים) בודאי שהנה"ב לא רוצה את זה ובפרט שכל היום לא ישנתי ובדרך גם דברנו ד"ת וע"כ הלכתי.

אח"כ כשחזרנו רקדנו ב"770 וחיכנו שהרבי יגמור את הסעודה ויתן ברכה והרבי מסר ע"י הרב חודקוב את הברכה: (הלשון אינו מדויק) אם בחוקותי תלכו וואס דאס איז די תלמידים זאל זיין שתהיו עמלים בתורה כפשוטו און זאל מקוים וורען אלע ברכות ביז ואולך אתכם קוממיות.

אתמול ביום ב' דחגה"ש שרו אחרי תפלת מנחה לפני הרבי את הנגון החדש עה"פ כי אלקים ישיע ציון וגו' עד סוף הפסוק והרבי ה' מאד מרוצה מזה וכו' ועשה בידיו הק'.

ועכשיו אכתוב קצת מהתועודות בחגה"ש, רציתי לכתחילה לכתוב באריכות יותר גדולה אבל זה לא יצא לי ואכתוב כמה מילים ומסתמא יהי' מי שיכתוב או ימסור פרטים יותר באריכות.

היו שיחות נפלאות והרבי ביאר את מעלת הלוחה"ר שנתנו בשבועות שהי' בהם ענין חרות אמיתי וזה מלמע' ונוסף ע"ז אחרי מ"ת ענין של עבודה מלמטה, וכו'.

הי שיחה נפלאה מאד על מה שכתוב בשיחות ת"ש בחגה"ש שהרבי הקודם אמר את תורת הבעש"ט אם יש איזה קש בנהר וישנה רוח סערה שמזיזה אותו זה השג"פ והרבי ביאר את זה באריכות גדולה ובאופן נפלא (הסביר הענין של קש שמחבר המים והחול ועי"כ נעשה חזק עוד יותר מאבן וכמ"ש האבן עזרא, וביאר בעבודה מעלת העבודה מלמטה) הייתי רוצה מאד להאריך בשיחה זו, אבל, ערב שבת עכשיו, הי' מאמר קשה עה"פ וידבר אלקים את כה"ד וגו' הי' פלפול נפלא בנגלה על גוי שלומד תורה, ועוד שיחות יפות. הרבי הי' בשמחה עצומה כל ההתועדות הרבי תבע מאד למוד התורה ובאופן לאפשא בה והזכיר פס"ד אדה"ז שאם לא אינו מקיים ת"ת, ותבע שכאו"א צ"ל תלמיד חכם. היתה גם שיחה לנשים שגם הם צריכות ללמוד פנימיות התורה כיון שהם מחויבות באהבת ה' ויראת ה'. ועוד סליחה שאני כותב רק מילים ספורות.

בסוף ההתועדות כשיניגנו ה' 4 בבות הי' הרבי בדבקות גדולה ואח"כ כשיניגנו נייע זוריצ'ע חלבצ'י עמד על מקומו ורקד בשמחה עצומה, אני אגיד את האמת כשרואים את גודל השמחה שיש אצל הרבי זה פועל מאד ואני מרגיש כעת הרבה יותר טוב ממקודם, הרבה פעמים קשה לי לשיר מצד התביעות החזקות של הרבי אבל כשרואים את השמחה העצומה שאצל הרבי כל הזמן זה מעלה לדרגא אחרת, אח"כ בחלוקת כוס של ברכה הי' הרבי בשמחה עצומה ורקד הרבה וכל הזמן עשה תנועות שמחה עצומות בידי כפי שלא ראו הרבה שנים ככה. היו זמנים שהרבי רקד וגם כשלא רקד וחילק מכוס של ברכה בידו האחת, עשה בידו השני' ובגופו הק' תנועות חזקות של שמחה, שמחה כזאת לא ראיתי מעולם, ואח"כ כשיצא הרבי התחיל שוב לנגן כי אלקים יושיע ציון ויבנה ערי יְהוּדָה וכו' ועשה שוב בידו הק' תנועות שמחה. ואחרי כ"ז הלך לחדרו והי' שם זמן רב (בינתיים היינו בחזרה של ר' יואל) והיום בבקר כשבא הרבי ל-770 הביא אתו מביתו חבילה של מכתבים שענה עליהם בבית! מחר מסתמא יי' הי' שוב התועדות, עכ"פ כעת אכתוב קצת מעצמי.

אני מרגיש ב"ה טוב בגשמיות... ויש לי תקות גדולות לעתיד. אני מתחיל להתרגל קצת להתועדות של הרבי הגם שצריך לזה כלים רחבים לקלוט הכל, אבל מתרגלים לאט לאט.

אני מתחיל לאהוב יותר את הרבי ואעפ"י שאני יודע שזה חזונית והרא"י שאם אני אוהב חבר אני משתדל מאד שלא לצער אותו וכו' ולמלא את רצונו ואצל הרבי זה לא כך שאני יודע שאני עובר על רצונו אבל ה' ירחם עלי ויעזור לי שאהי מקושר באמת.

אנחנו חושבים לצרף להתועדיות שלנו את הת' --- ואעפ"י שהוא לא עסק כ"כ בתפילה מטעמים המובנים אבל בהגדרת החושים ובעבודה בכל יום הוא נפלא,

כאן מרגישים שיש המון כוחות ואפשר להתעלות מאד אבל עיקר הצרה הוא פו"מ, שיש כאן העלם והסתר גדול על ק"ש שעהמ"ט והגדרת החושים. וכאן עפ"י רוב מה שאצל הבחורים הטובים (אינני מתכוון אלו שקבלו מהמשפיע והתמסרו לתפילה) בא"י ה' מותרות ופשוט שלא צריך להתחשב בזה, כאן זה כמו הכרח וכאן אין שום בושה לקנות 'קוקה קולה' וכדומה. והסביבה זה מפריע מאד, אבל אעפ"י צריך להתחזק וללכת בעקשנות. ...על אחרים אינני רוצה לכתוב ואני מבין שהמשפיע יכול לשער לבד, עכ"פ --- הם בסדר בנוגע לתפילה, ובכללות הסדר חסידות בבקר לפני התפילה חלש הרבה יותר מבכפר חב"ד. ושוב רואים כמה חסר הכנה לכאן, קשה להאריך עכשיו ובכן אסיים.

בס"ד. סיון תשל. 770. נ.י.

למחנכי ומדריכי וכו' הרה"ח וכו' רש"ח

שי'

שלום וברכה.

כפי שהבטחתי לכתוב מפעם לפעם מהנשמע כאן. הנני לכתוב מעט מהנשמע

כאן.

ולכל לראש - מהבחורים שי'. הנה לעת עתה רובם ככולם לומדים ב"ה ושומרים הסדרים. אך סדר חסידות בבקר חלש כאן, וכיון שכבר הוקם "ועד" מבין התלמידים שי' כפי בקשת ההנהלה דכפ"ח ואשר בו נמצאים: ---, אני, ו--- (מקריית גת) - מתלמידי תו"א מירושלים אין נציג בועד מכיון שאינם רוצים בכל הענין הזה - הנה מסתבר שאחרי השבת - בשבוע הבא נגש לאלו שזקוקים לעדוד ונסדר ששמירת הסדרים תהי' כדבעי למהוי ממש.

בקרב אכתוב גם למשגיחים שי' בענין הועד. כפי בקשתם לפני הנסיעה.

--- שי' מרגיש בטוב אך עדין לא מסודר עדין בחדר טוב - מצד רוחניות.

ובעז"ה בקרב יסתדר הענין. דואגים גם ל--- שי' בענין חברותות. --- לומד עמו שו"ע

אדה"ז ה' ק"ש ותפלה, כל יום בסדר אהה"צ משך כשעה, ואח"כ אני לומד אתו מס' ברכות לגירסא. וב"ה אוחזים כבר בסוף פרק ראשון.

חג שבועות - מתן תורה. ה' כאן - בעז"ה מאד טוב. בלילה הראשון ה' מאמר ד"ה והר סיני עשן כולו וכו' ותוכן המאמר ה' במעלות מצוות מעשיות ובאפן שמברר את הגשמי עד תכליתו ממש דוגמת האש שבערה בכל ההר כולו וכו'.

בהתועדות אתמול דמוצאי חה"ש היו שתי שיחות בביאור שיחת שבועות ת"ש שאז הסביר כ"ק אדמו"ר רי"צ נ"ע תורת הבעש"ט בענין השגח"פ שאפילו ק"ש שמתגלגל בשוק ע"י רוח זהו גם בהשגחה. און פירט אויס שגם מה שיהודי בא לגלות אמריקה זהו גם בהשגח"פ, ולכאורה לא דומה לנמשל כי הרי ישראל נמשלו לחטא וגויים לקש ולמה המשיל את היהודי לקש?

והביאור, כי כל הגלויות באים מגלות מצרים שהי' שורש לכל, ובמצרים הי' עבודת הלבנים שלבנו בטיט וקש, ומבאר האב"ע מעלת הלבנה על האבן שבידי שמים, כי בנין אבנים אש מחירבו, משא"כ לבינה שנעשית ע"י אש וכמ"ש ונשרפה בשרפה, הנה עומדת בפני אש, ואם הי' טיט לבד - עפר ומים - הי' מים ממיסו, וע"י הקש עומד גם בפני מים. וזהו המשל, כמו במצרים היתה העבודה ללבון לבנים, כך בכל הגלויות - וגם גלות אמריקה - העבודה ללבון לבנים, להיות במס"ג דבאנו באש ובמים ואעפ"כ לבנות עיר אלוקינו, כי העיקר והתכלית לא לעלות בלהב השמימה במס"ג, אלא להשאר בעוה"ז ולברר הבירורים.

והדוגמא שמביא מק"ש, כי עפר ומים הם דומים ולא שייך בהם צמיחה משא"כ ק"ש הוא צומח מקטנות לגדלות, וגם בעבודה צ"ל צמיחה ועבודה, דהיינו בתפלה שמלמטלמ"ע וגם בת' שבע"פ ששיך בזה צמיחה והוספה וכמ"ש בזהר "לאפוש ביה".

לאח"ז הי' ב' שיחות ק' בביאור שיחת כ"ק אדמו"ר רי"צ נבג"מ אשר בחה"ש הוא כאלו מכניסים את כל בני' ל"חזר" ואשר לכן השמחה למעלה היא גדולה וכו' מאמר ד"ה וידבר אלוקים וכו'. מבוסס על מאמר קרוב ה' וכו' דחה"ש תשי"ח ונקודת התכן היא, בביאור ב' מדרגות דתורה, חכמתו ורצונו, חכמתו היינו השכל ועיון דתורה, ורצונו הוא כמו שמתלבש בתורה באותיות שהוא למעלה מהשכל וכו' אח"כ נגלה'דיקע שיחה בענין חיוב גוי ונשים בת"ת והסבר פסק אדה"ז בזה וכו' שיחה קצרה בענין מיהו יהודי וכו' נשי ובנות חבד, ליהודי רוסי' - אשר לימוד תורתם הוא כמו מדבר אשר בגלוי יש בו נחש שרף ועקרב, ושאר הדברים הטובים טמונים בקרקע בעומק, כך ברוסי' בגלוי יש נחש וכו' ובמטמונים לומדים, וכמו שאז נתנה התורה במדבר דוקא,

כך גם עכשיו שם זה עיקר המעלה ויה"ר שיציאו בקרוב וכו'.

כ"ק אד"ש אמר לא' על יחידות שבחורים דארפען ניט קוקענזיך אין מיהו יהודי, אלא כיון שבנ"י קומה שלמה, הנה כשיעשו המוטל עליהם - בשקידה והוספה בת"ת, הנה רק ע"י כך יעזרו שהענין יתוקן.

בשבת ב' סיון בעת ההתועדות אמר כ"ק אד"ש באחת השיחות ק', אשר כאו"א דארף הארעווען אליין, וכל מה שהשני יכול לעזור - זהו בהורדת המניעות וההסתרים שמעלימים, אבער הארעווען דארפמען אליין.

ממה ששמעתי מהר"ש ש' לויטין:

(א) ביחידות הורה לו כ"ק אדמורש"ב נ"ע ללמוד הפרקים ל' עד ל"ד בתניא כי ה' מ"ש וחסר לו השמחה. ואז לא הבין הרי ענין השמחה מתחיל בפל"ג ולמה יתחיל מפרק ל' ואח"כ הבין שבכדי שתהי' השמחה אמיתית צ"ל קודם אויס יש כדי שישמח בחלקו ולכן הורה לו להתחיל בפרק ל'. לאביו - הרז"ו הורה הצ"צ נ"ע ללמוד הפרקים כ"ה"ל"ה. והסביר הצ"צ שצריך ללמוד כל התניא, אך עיקר עיונו יהי' בפרקים אלו.

(ב) פעם שלח לו כ"ק אדמורש"ב נ"ע אברך שיקבלנו לכולל שהי' לו בגרוזי', ואמר לו שהאברך יודע ללמוד אך הוא שוטה גדול. ולא הבין אז למאי נ"מ, והרי לא רוצה להשתדך עמו, וגם מאי נ"מ אם שוטה סתם או שוטה גדול! ואח"כ הבין, כי הכסף שהיו שולחים לו היו שולחים על השם "רש"ל" ולא "לויטין" כי הגויים לא ידעו שרש"ל זה ראשי תיבות, והיו שולחים לכתובת של האברך הנ"ל, ואח"כ הבולשת חשדה שהכסף בסוף מגיע ללויטין וקראו לאברך הנ"ל ושאלוהו מיהו רשל, וכיון שהי' שוטה פירש להם שזה ראשי תיבות כי חשב שע"כ יעזבו אותו, והסוף הי' שתפסו גם אותו ומת בכלא. וזה התכוין כ"ק אדנ"ע ששוטה - בכדי שיזהר ממנו.

(ג) אביו - הרז"ו - הי' משגיח בחסידות בלויבויטש. והוא לא רצה להיות משגיח. בתחלה לא ידעו אם לעשותו משגיח בנגלה או בחסידות, ואמר כ"ק אדנ"ע שישאלו אותו בעצמו, ואליו - אל הרז"ו - שלח כ"ק אדנ"ע שיחמיר ע"ע ושיקח ב' הענינים, לבסוף הי' משגיח בנגלה לבד. והי' שומר הזמן במאד. וכשהי' בא לביתו בצהרים והחמין היו עוד קרים, הנה הי' שואל כמה זמן לוקח לחמן החמין, ואשתו ענתה - 2 מינוט. ואמר - 2 מינוט? לא! 100 בחורים יפסידו מהסדר 2 מינוט בשביל שאוכל חמים, זה לא!

(ד) כשהי' צריך לעזוב את גרוזי', שאל את כ"ק אדמו"ר ריי"צ נ"ע מי ימלא

מקומו, וענה שמקומו ימלא ראובן¹². אבל הוא לויטין - לא ה' מרוצה מהתשובה כי ראובן ה' מתנגדישע'ר, והוא חשב שיותר מתאים שמעון¹² כי ה' מעורב עם הבריות, ובנתיים כתב רש"ל לראובן שכ"ק אדמורזי"ע פקד שימלא מקומו, וראובן לא רצה, והרש"ל שמח שהוא לא רצה וישך כתב - מדעת עצמו - לשמעון שיבוא למלא מקומו. ובנתיים עזב את גרוזי' הרש"ל, ואח"כ שמע שהסוף ה' ככה: שמעון כיון שה' מעורב עם הבריות התערב יותר מדי בעניני הקהלה והספרדים לא סבלו את זה, ומסרו אותו ואת חכם לוי¹² - אחד התלמידים הגרוזינים הטובים של רש"ל - לשלטון והרגו אותם, וראובן נסע לאמריקה ונעשה רב...כש[רש"ל] הגיע לאמריקה, הנה בא ראדשטיין נ"ע שה' מזכיר כ"ק אדמורזי"ע ושאל את הרש"ל למה בא ראובן לאמריקה ומה יש לו לעשות כאן. וכמה ימים אחר כך - הלך ראובן הנ"ל למקוה בבקר, ורוצחים הרגו אותו - רואים עד כמה צריכים לשמוע לדברי רביים, כי אם ה' שומע הרש"ל, הרי ראובן ה' נשאר בגרוזי' ולא ה' יוצא קלקול, וגם לשמעון לא ה' קורה כלום.

ה) ביאר, שהרי יודע שתניא הוא אותיות איתן. ולכן פתח אדה"ז ב"תניא". וקשה למה פתח במלה כזו שהאותיות מסודרות לא כסדר שמסודרות האותיות ב"איתן", וה' צריך לפתוח ב"איתן"? וי"ל דלהכי פתח ב"תניא" מלשון למוד כי חסידות מלמדת את האיתן איך וכיצד להתגלות.

ו) בתניא פל"ב, גבי שרש הנשמות שכולן מתאימות וכו' ביאר שאדה"ז רומז לכח"ב דאצ"י ז"ש ב"שרשן באלקים חיים" - דהוא מדרגת הבינה. ו"כולן מתאימות הנה" - במדרגת כתר דתאומה הוא כתר וכמ"ש בלקו"ת גבי תאומתי תאומתי ו"אב אחד לכולנה" - בחכמה דאצ"י שהוא אב לבינה.

אנו ממשיכים להתועד כאן כמו בכפ"ח, ומשתתפים ארבעה: ---, אני ו--- וב"ה ממשיכים בכל הענינים ומקוים שיהא באפן דמוסיף והולך ושיהיה כפי כוונת רבותינו וההדרכה שקבלנו, ומן הסתם בקרוב - אי"ה - נכנס ליחידות.

בס"ד, עש"ק, שלח [תש"ל]

אל המשפיע הרה"ח ר' שלמה חיים
שליט"א,

שלום וברכה.

אחרי דשה"ט, הפעם אני מקצר מאד כי כעת כבר 7 וחצי ועוד מעט יהי שבת, ועד עכשיו הייתי טרוד לכתוב את [הפ"ג של] היחידות שלי (כעת כתבתי בפעם הראשונה) וזה לקח לי זמן רב, אני אכנס אי"ה ביום... ליחידות וה' יעזור שאקבל בפנימיות ואתחיל לעלות. (אי"ה אחרי היחידות אאריך יותר)

אני שולח את זה ע"י הבת דודה שלי שהיא נוסעת אי"ה ביום א' לארץ ושם תדביק בול ותשלח לכפר חבד בכדי שיגיע יותר מהר.

בשבת האחרונה, בהעלותך הרבי התועד באריכות (עד 6 ורבע) ושוב היו הרבה דיבורים על מ"הו י"הודי, לא אאריך בזה כי זה לא כ"כ העניין שלי רק אכתוב כמה מילים, הרבי הסביר את מ"ש בבאורים לבעל החוות דעת (בעל נתיבות המשפט) על הסמ"ע שא"א אפשר לצרף בעלי"בתים לדין כי דעת בע"ב זה היפך דעת תורה וביאר שמדובר כאן בבעה"ב שיודע ללמוד ויש לו סמיכה כי אם אינו יודע ללמוד פשיטא שא"א שידון, אם אין לו סמיכה - פשיטא! אלא שיודע ללמוד ויש לו סמיכה ואעפ"כ הוא לא כשר לדון, למה כי הוא עוסק בעניני העולם - עפ"י תורה הוא צריך לעסוק בעניני העולם. אבל לא להיות שקוע בזה ולכן אי אפשר שלא יתפעל מהעולם ולכן הדעת שלו זה היפך דעת תורה (הרבי אמר את זה על אלו שיושבים בכנסת שאפילו אם הוא רב אבל דעתו היא היפך דעת תורה) הרבי אמר על תדין את חברך עד שתגיע למקומו ויתכן שאם הוא (הרבי) ה' עובד כמוהם אז גם היתה לו דעה אחרת אבל הרבי הרגיש שהוא רואה בעיני בשר שמה שיש קרבנות זה מצד הגזירה וכמ"ש הרמב"ם וכו'.

מעניין שכל פעם שהרבי מדבר על מ"הו י"הודי אז לפני כן הרבי מדבר מאד בשבח ישראל ומאד מפליא את המעלות של ישראל. הרבי דיבר הרבה על בהעלותך כו' עד ירכה עד פרחה מקשה וכו' בענינים המבוארים בזה בליקוטי תורה.

הי' עוד וורט נפלא, הרבי אמר את הרמב"ם שכופין אותו עד שיאמר רוצה אני, והרמב"ם מסביר את הדין כי בעצם הוא רוצה רק שיצרו הרע אנסו והרבי דייק בלשון הרמב"ם שלא אומר יצרו הרע פיתהו אלא יצרו הרע אנסו זאת אומרת שהוא אנסו מצד היצר, וכמו"כ בענינים שהיו עד עכשיו בקשר לאלו שהחתימו או שלא מחו על

החוק של מ"הו י"הודי אבל להבא שיתקנו, וכו'.

הרבי הזכיר במאמר מ"ש בלקו"ת בענין מקשה שזה חתיכה אחת וע"י הקשת הקורנס זה נה" חלקים שונים עד ירכה עד פרוחה, ירכה זה נו"ה לבר מגופא פרוחה זה תפארת או בעלי מדרגה אהוי"ר פרוחה לעילא, אבל בעצם הכל מקשה ויש בזה ענין בעבודה שאם יש לו איזה מעלה שלא יתגאה מזה כי יכול להיות שזה של השני בעצם וע"י הקשת הקורנס זה בא אליו וכמו"כ אם רואה בשני חסרון שלא יסתכל עליו לא טוב כי יכול להיות שזה שלו בעצם וע"י ההקשה זה עבר לשני ועי"ז יהי' התכללות ואחדות וכו'.

אני מוכרח לסיים ואכתוב איזה מעשה ששמעתי מר' שמואל לויטין, בתניא ס"פ ל"ב אז הוא סיפר על ר' פסח מאלסטוקר (מחסידי אדה"ז) שכשהי' מתפלל אז עין אחת שלו הייתה מלאה בדמעות ובעין השני' הייתה מלאה בשמחה, שכ"כ הצליח לפעול בעצמו הענין של בכי' וכו' מסטרא דא וחדוא מסטרא דא אפילו בגוף הגשמי - בעינים.

ג.ב. ... עוד מענין מדבר מענין מ"הו י"הודי הוא מאד במרירות ואעפ"כ תמיד הסוף זה בשמחה ועד לשני השבתות האחרונות באופן של רקוד.

בס"ד יום ששי ו' תמוז [תש"ל]

אל כבוד המשפיע הרה"ח ר' שלמה חיים שליט"א,

שלום וברכה!

אחדשה"ט, בראשית מכתבי אני מתנצל שלא כתבתי כל השבוע, מפני שאחרי היחידות הייתי מאד עייף בגשמיות ופשוט לא הי' לי אף רגע לכתוב מחוץ לסדרים. וכמו"כ רציתי לחכות כמה ימים אחרי היחידות ורק אח"כ כשאהי' יותר בהתיישבות לכתוב.

אחרי היחידות ... אני מאד בשמחה שזכיתי להכנס לנשיא הדור ולשמוע תשובות על כל מה שרציתי, לפני היחידות הייתי שבור ברוחי כי חשבתי איך אני נכנס לרבי ומי יודע אם הרבי ירצה בכלל להסתכל עלי, לפני שנכנסתי עשיתי בערך את כל

ההכנות בגשמיות, הלכתי למקוה, לבשתי בגדים יפים, ואח"כ התפללתי בחדר שלי מעריב באריכות ואמרתי תהלים. בערך בשעה 12 נכנסתי לחדרו של הרבי, דפקתי שלש פעמים בדלת ופתחתי מיד ואח"כ הגשתי לרבי את הפתק שלי, וברכתי מיד ברכת שהחינו בקול. ואח"כ התחלתי לבכות ולרעוד מאד בכל גופי, עמדתי בראש מושפל ולא יכולתי להסתכל על הרבי מרב בושה, א"א לתאר במילים את ההרגשה הזאת שמסרתי לרבי את כל הגרובקייט שלי והרבי קרא את הכל בעיניו רב כשכל הזמן מסמן בקוים בעפרון בפתק שלי, הייתי בהרגשה של _____ ושפלות באופן שא"א לצייר במילים, וחשבתי אולי ה' ירחם עלי ואזכה שהרבי יתחשב בי.

אכתוב כעת את רוב היחידות שלי (מה שאני לא כותב זה לא מצד שזה "רזין" להיפך את ה"סודות" אני כותב ואת הדברים הפשוטים שאין למשפיע כ"כ ענין בהם אינני כותב) כתבתי לרבי את הסדר שלי, וכתבתי שאני מאחר לסדר נגלה בבוקר בערך שעה ורבע שעה וחצי. (לא כתבתי שקבלתי ע"ז הדרכה מהמשפיע, ובכלל השתדלתי לקצר) והרבי לא העיר ע"ז כלום. ובנוגע לשאלה איך להמשיך הלאה, הרבי אמר לי לדבר עם המשפיע, ודברתי אח"כ עם ר' שלום מרוזוב והסכים שהמשיך באופן שהורגלתי מכפר חבד.

אני מבקש מאד שכל הנ"ל ישאר בסוד ובפרט הענין האחרון שכתבתי ורק אם המשפיע ימצא לנכון לתועלת בחור מסוים לומר לו, אז שיאמר אבל שישאר סוד.

כמו"כ ביחידות הרבי בירך אותי בהתחלה וג"כ בסוף רק שהייתי מאד מבולבל לכן אינני זוכר את כל הלשון, עכ"פ מה שאני זוכר: השי"ת יתן לך שנה של הצלחה בלמוד הנגלה והחסידות, קיום המצוות בהידור, כמדומה מאד שאמר שהשי"ת ימלא כל משאלות לבך לטובה, בהתחלה אני זוכר שעניתי פעמיים או שלש אמן על הברכה של הרבי אבל אינני זוכר את הברכה, כתבתי בפתק נפרד שמות המשפחה והרבי אמר "איך וועט לייענן דינע צעטיל אפן אהל" והרבי אמר מזאל הערן פון דיר בשו"ט בכל האמור.

בכלל אני מאד בשמחה אחרי שזכיתי לשמוע בדיוק מה העבודה שלי ומה אני צריך לעשות (אחרי שיוצאים מהיחידות נראה שהכל ה' כ"כ פשוט אבל רואים אח"כ עולם ברור) כעת אני יודע שהעבודה שלי זה ללמוד ולהתפלל באריכות וכל הספקות ירדו והשם יעזור שהכל ירד לפועל, השתדלתי לקצר ככל האפשר וכתבתי שני עמודים כאלו ובעמוד השלישי כ-4 שורות, ועוד פתק קטן עם שמות המשפחה. ובכלל אני שמח שבעניני הדרכה שקבלתי מהמשפיע, המשפיע לא אמר לי אף פעם _____ לא נכון, כמו"כ --- ג"כ אמר לי שהוא רואה שרש"ח לא טעה בשום דבר

(מסתמא הוא כתב מהיחידות שלו). רצייתי לכתוב כעת יותר באריכות אבל אין לי זמן כעת ואי"ה ביום ששי הבא אשלים מה שעכשיו החסרתי.

ר' שלום שי' הוא אדם נפלא, הגם שיש לו חסרון שמשפיע הוא לא כ"כ ומהתועדות שלו א"א אח"כ להתעורר מזה לעסוק בעבודה, רק אחד שכבר עוסק עם עצמו יוכל אחרי ההתועדות להתבונן ולהוריד את העניינים לעצמו, ורק לעיתים רחוקות הוא יוצא מהגדרים שלו ומדבר לא השכלה כי אם למטה מעשרה טפחים, אבל לעצמו הוא מאד גבוה. עכ"פ אחרי שהיתה לי הוראה מהרבי הוא מוכרח לענות, הוא תמיד עונה שצריך לחשוב רק שכעת הוא עונה תשובה על מה שאני שואל אותו ואח"כ הוא מסיים צריך לחשוב.

בס"ד. יום ועש"ק י"ג תמוז תש"ל. 770.

לכבוד מחנכי ומדריכי וכו', הרה"ח רש"ח

שי'

שלום וברכה.

מכתבי התעכב עד היום, מכיון שכמעט אין זמן לכתובה, והיום הרי לא היו סדרים בגלל ההתועדות אתמול, ולכן יש זמן פנוי.

כאן אין חדש במיוחד, והתועדות דאתמול - הרי נשמעה גם בכפר.

בקשר לקבוצה בכלל, למודם ואיכות הלמוד וכו' - הנה בכללות יושבים ולומדים ושומרים הסדרים מחוץ לכמה יחידים, ואני מקוה שבימים הקרובים ממש נשלח מכתב להנהלת תורת בפרוט שמות הנ"ל ואופן הנהגתם.

למודי עם --- שי', ב"ה מתנהל בטוב. הוא זוכר את הגמרא, וגם תפיסתו טובה, אנו אוהזים בהתחלת פרק שני דברכות, דף יג.

גם --- שי' בערך בסדר בשמירת הסדרים, ושומרם יותר מאשר בכפ"ח, אמנם ההנהלה תובעת יותר, אך לגבי כפ"ח - הוא שומר יותר.

ביום...זכיתי להכנס ליחידות. כמובן שליב שי' גרוגר לא רצה לתת לי, אך ב"ה הצלחתי ונתן לי להכנס.

והתשובות על שאלותי - (הלשון בדיוק לא כ"כ זכור, אך הענינים הם בדיוק)

בקשר לסדרים, אופני הלמוד בנגלה ודא"ח זמן הביאה לסדר וכו', כמו עד עכשיו, וכברשות ההנהלה. (- כי כתבתי שכך נהגתי עד עכשיו ויש ע"ז רשות משני ההנהלות).

בקשר לזמן השינה של שש שעות בלילה - אמר, שאם אני מרגיש ומשער בעצמי שמספיק לי, יכול אני להמשיך כך אם יש ספק אצלי ומרגיש עיפות - לשאול אצל מבין ורופא.

בקשר לחזרת תניא ומשניות בע"פ - קודם לכל עלי לחזור על מה שידעתי ושכחתי, אפ פרישון די אלטע, ואח"כ אפשר לחשוב על המשך הלאה.

...בקשר ללמוד עם --- שי' - אשר ההנהלה דכאן החליטה שאני צריך ללמוד אתו סדר אחד לפחות אע"פ שהאיכות הלמוד תהי' פחות, ענה - שצריך להתנהג כמו ההנהלה באותו מקום בו נמצאים.

בקשר לאחותי תחי' - ענה שתכנס השנה ל"בית רבקה" בכפ"ח, אך בתנאי שיהי' מתוך שמחה וטוב לבב (בע"ה היא כבר נרשמה שם)

ובסוף אמר - שימלא ה' כל משאלות לבי לטובה, הן בהנוגע לעצמי והן בהנוגע לאחרים, ושאבשר טוב בכל הני"ל.

זה היחידות עצמה וכמובן שיש גם המעמד ומצב בהרגש קודם היחידות, ביחידות, ולאחר היחידות ושההרגש הוא האור הכללי העולה על כולנה וכו', אך זה מתונא דלכא דלא כתבי אינשי. וב"ה שמחתי מאד שנכנסתי ליחידות עכשיו, ולא יותר מאוחר. וכ"ק אד"ש לא העיר על שום דבר, לא על שאני בא לסדר ב'12, לא על התפלה בעינים עצומות, לא על שאני עושה קשעה"מ"ט כל יום, על הכל (כי כתבתי עם כל הפרטים ממש) אמר שאמשיך הלאה. אדרבה, הוסיף שעלי לזכור תמיד מ"ש ברפמ"א דתניא, ואשר ממילא מובן שאהי' כל הזמן בהגדרת החושים עצהיו"ט, ואני מקוה שבעז"ה איך וועל דאס אויספירען בהנהגה דכה"י ולמטה מעשרה טפחים.

ל--- שנכנס שבוע אחרי, ענה כ"ק אד"ש שבקשר לברור ותקון המדות וכו' שיתיעץ עם המשפיע שי'.

--- נכנס עוד שבוע בערך.

מהספורים ששמעתי כאן לאחרונה:

ישראל שי' מינקאוויץ ספר מאביו ר' מאיר שמחה שהתחתן בערך בתרפ"ה, או לפני זה, ואז הי' כ"ק אדמורי"צ נע מאד חולה, ובנעוועל לא ידעו כלום משלומו, והחליטו לשלוח את רמ"ש הנל שליח של חסידי נעוועל להודע משלומו. וכשבא לשם, מצא שלא נותנים לאף אחד להכנס חוץ מיחידי סגולה ממש, ועמד ליד הדלת של כ"ק אדמו"ר זי"ע, ואח"כ פתחו הדלת כי הי' צריך מישהו להכנס, וראהו כ"ק אדמו"ר זי"ע ורמזו לו להכנס ונתן לו מז"ט על חתונתו, וספר רמ"ש שהוא שליח של חסידי נעוועל, ואח"כ דבר אתו כ"ק אדמו"ר זי"ע על הנהגה של א' חסידישער יונגערמאן, ואמר לו שתמים צריך ללמוד חסידות שעתיים ושעתיים, כל [יום] בבקר ובערב, און א יונגערמאן א שעה און א שעה, בבקר ובערב.

ספר שפעם א חסידישע בעה"ב הי' זה שהעביר כל שבוע את הסדרה בלקו"ת, והיום גם בזה לא אוחזים.

ספר מחוני' מרוזוב ז"ל שהי' בקי גם בעניני העולם, והי' אומן יד, הי' עושה מזרונים בעצמו, (מאטראצען) והי' זמן שהי' ממונה על מסחר הסיגריות בכל רוסיה, וזה הי' עסק של מליונים רובלים, וגם הי' לו בית חרושת לט"ק בליבוויטש וכו'. ספר שפעם נכנסה הרבנית הזקנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א - הי' בערך בתשי"ג, זה הי' אחר יחידות, וראתה איך שהוא מאד עייף, ועצוב וכו' ממש אויס מענטש, ושאלה מה קרה, וענה איך אפשר לא להיות בצער כשיש אצל יהודים כ"כ הרבה צרות.

ספר בשם ר' גרשון בער שאמר שלכאורה מה ההבדל בין א חסידישע יושב אהל לחסידישע בעל עסק כל אחד עושה התפקיד שלו, מתנהג אזוי ווי חסידות מאנט, און הער האט זיינע ברורים ומה ההבדל? אך ההבדל כשהנשמה באה לבי"ד של מעלה אחר הפטירה ושוכחת את השם שלה, ושואלים ליושב אהל, מה שמך? ומתחיל להזכיר השמות שאמר בלמודו, רבא, ר' יהודה וכו' וכו' ועונים לו זה לא השם שלך, אך גם לא נותנים לו מכות כי הזכירו שמות של תנאים וכו' וכששואלים לבעל עסק, מה שמך? עונה איוון סיפן וכו' ועי"ז מקבל מלקות שמזכיר שמות של גויים.

מנדל שי' מרוזוב ספר הנ"ל בשם ר' מאיר שמחה ובשנוי: כשהיושב אהל עונה רבא, ר' יהודה וכו' מרביצים לו, ווי גלייכט זיך צו זיי, וכבעל עסק מזכיר איוון סיפן וכו' גם מרביצים ומה ההבדל? אז ס'איז פארט איידלער, אז מבאקומט שמיץ א דארמאנען רבא איז פארט איידלער.

השווער של משולבין ספר שפעם בא ללינגראד החזן משל"ה ממוסקבא, והי'

א חסידישער, והתפלל קבלת שבת בביהכ"נ של מתנגדים וכשהגיע ל"כגונא" אמר גם את זה, כי ה' מתפלל נוסח חסידים וכשגמר להגיד עלה הגבאי של ביהכ"נ הנ"ל על הבימה וצעק איך זה שאומרים כאן כגונא וכו' וכל זמן שאני הגבאי חי - לא יגידו כגונא, ואיך שגמר לדבר - נפל ומת.

הי פעם בליובוויטש שבשמח"ת לא ראו את ר' מיכאל דער אלטער וכמה שחפשו אותו לא מצאו. אח"כ התברר שבכפר סמוך יש יהודי חולה ולא הי' מי שישמח אותו, והלך אליו ר"מ לשמח אותו והי' אצלו כל שמח"ת.

בקרמצי'ונג הי' אחד מאנ"ש שהי' עני מאוד ולא רצה לקבל צדקה ומתנה, מה עשו אנ"ש, היו כל בקר אחר התפילה עושים התועדות בשביל שהחסיד הנל יאכל בהתועדות פארבאסייען ולא ירגיש שנותנים לו וכו'.

בליובוויטש הי' הסדר שכ"ק אדמורש"ב הי' עומד בביהכ"נ בקרן דרומית-מזרח וכ"ק אדמוריי"צ ליד החזן, ופעם ביוהכ"פ, באמצע בין כ"ק אדמורש"ב לאדמוריי"צ ישבו ר' מענדלע חן ור' ליב מאנסיזאן, וכשאמרו במוסף את הפזמון של 'הרוגי מלכות האט דער רבי רש"ב נ"ע שטארק געקוקט אף זיי, וראה שליב מאנסיזען צוחק אח"כ כשר"ל הנל נכנס ליחידות שאל אותו כ"ק אדמו"ר למה צחק, והאמת הי' שצחק כי הי' שם שעגעץ אחד וואס האט פארדבעקעט אין "תואר יפיו של ר' ישמאעל בלבה חמדה" אך - ר"ל לא ספר את זה רק שאל נאר וואס דארף מען טאן וענה אדמו"ר הרש"ב שצריך לכיין כפשוטו שצריך למסור את הנפש כשצריך וכו' (ואמר עוד דבר, אך איני זוכר) והסוף הי' שגם ר' מענדלע חן וגם ר"ל מאנסיזאן נהרגו עקה"ש.

שמעתי מרש"ל שי' ששמע מזקני אנ"ש שבלק"א של אדה"ז צריך לדיק אפי' כל אות ובשו"ע של אדה"ז - רק במלה.

בתניא פל"ב גבי שכל נש"י נמצאים באותו מקור, הסביר שאדה"ז מתכוין שם לג' מדרי' כחב"ד, וז"ש שם: "מי יודע גדולתן ומעלתן בשרשן ומקורן באלקים חיים" - זהו בינה דנק' אלקים ל' רבים, "בשגם שכולן מתאימות" - כל תור דאקרי תאום וכמ"ש בלק"ת גבי תאומות תאמתי. "ואב א' לכולנה" - כל ספי' החכמה דאתקרי אב.

בפרק כט גבי רב מתיבתא דג"ע דמבטשין לי' ומבאר הלאה שהוא ע"י התבוננות ובטוש הגוף וכו' ומסיים שע"ז יועיל לנפה"א שיהי' במדרגת ראי' ולא שמיעה, הסביר שלכן כ' בזה"ק כשר"ש שמע זאת גחין וגשיך לעפרא ואמר מילי מילי וכו' וויל ער האט דערהערט את המעלה של עפר ובטול שדוקא ע"ז מגיע למעלות גבוהות.

ספר שר' זאב וולף ספר מר' פסח מאלאסטאווקער שאצלו הי' הענין של בכי בלבא מסטרא דא וכו' בגשמיות ממש כי כשהי' מתפלל היתה עינו הימנית שמחה ועינו השמאלית זולגת דמעות. גם ספר שר' מאיר שמחה שמע פעם איך שר"ז וולף הנל התפלל, און סאיז געוון וואס צו הערן הערעהן, והי' בש"ק, וכשהגיע ל"וכל קרב וכליות יזמרו לשמך" התפעל רמ"ש הנל מאד איך שר"ז וולף התפלל הפסוק הזה, ואח"כ כשהזקין אמר שרק אז כשהי' צעיר התפעל מזה, אך היום אם הי' שומע, לא הי' מתפעל.

גם סיפר שלר'... הי' שני חתנים ולא היו מוצלחים וכו' ואמר עליהם... שהם אזוי ווי א פּאס, אחד כמו חבית שסגורה משני הצדדים, ששום דבר לא נכנס, והשני כמו חבית שפתוחה משני הצדדים שהכל מה שנותנים - מיד נשפך.

הרה"ה וכו' דזעקובסון ספר באחד השעורים שכ"ק אד"ש אמר לו פ"א ביחידות: דער וואס וויל לערענען קצורים זאל ער לערנען דעם רבי'נס (רש"ב) נ"ע חסידות, און דער וואס וויל לערנען די באורים זאל ער לערנען דעם שווער'ס חסידות, כי הרבה ענינים שיותר באריכות והסבר.

יואל שיי' כהן ספר שפעם כתב באיזה מקום שהחסידות התפשטה במשך הדורות בארך, רחב ועומק, ואח"כ הגיע הכתב הנל לכ"ק אד"ש, ועל המלה ב"עמק" הוסיף "ואולי גם בעמק"

הש"ק מתקרבת ואני צריך להפסיק. ואי"ה אמשיך במכתב הבא.

בס"ד, עש"ק חג הגאולה י"ג תמוז [תש"ל]

אל המשפיע הרה"ח ר' שלמה חיים
שליט"א,

אחדשה"ט,

כעת אשלים קצת מה שרציתי לכתוב לפני שבוע. אתמול הרבי התועד והי' מאוד בשמחה, בודאי ישמעו טייפ וע"כ זה מיותר שאכתוב תוכן השיחות.

בג' תמוז בלילה התועד ר' שלום שיי' ואח"כ ר' אבא [פליסקין] שיי' (הוא שמש

ב־770, הוא למעלה מגיל ששים והי' בתו"ת בתרפ"ז) וסיפר זכרונות מזמן המאסר, הוא סיפר כמה סיפורים מענינים שאף פעם לא שמעתי,

אכתוב אחדים שקרוב שהם מדויקים. הוא סיפר ששמע מר' סעדי' ליברוב (מאנוטורפן, בלגיה) שהוא הי' אצל הרד"צ חן. שפעם הרד"צ הי' על הציון של אדהאמ"צ ביחד עם החסיד ר' משה מיאסי (אחד מחסידי אדמו"ר האמצעי) ובאמצע ר' משה שאל אותו איך קוראים לה? והרד"צ לא הבין את הכוונה עד שר' משה הסביר לו שהוא רוצה להזכיר כאן את השם של האשה שלו ור' משה שכח פשוט את השם שלה וע"כ הוא שאל את הרד"צ אם יודע איך קוראים לה.

הוא סיפר ג"כ מר' דוד הורדוקער שהוא הי' מאוד חסידשער ואעפ"י שהי' סובל תמיד מיסורים, לא הי' יכול לאכול כי אם הי' אוכל הי' סובל מכאב בטן וכשלא אכל הי' סובל מכאב לב. וסיפר שפעם הוא רצה להדליק את התנור וזה לא הלך לו ונסה כמה פעמים, ואמר (מיט אן אמת) אינה מתנור הוא, הוא לא נותן שידליקו אותו,

וסיפר שר' דוד סיפר לו שפעם באלול הוא הלך לרבי הקודם שהוא הי' המנהל בפועל של הישיבה, (הרבי תמיד הי' אומר באלול עצות או הוראות לאלו שעסקו בעבודה) והרבי אמר לו, שאני חושב שבאלול כדאי לך להוסיף וללמוד יותר חסידות. (ר' דוד הי' למדן מופלג בנגלה) אבל יש עוד דלת (הדלת של הרבי נ"ע) ותוכל לשאול אצלו ע"כ והוא הלך לרבי נ"ע (ר' אבא הוסיף שלבעלי העבודה היתה תמיד פתוחה הדלת של הרבי) ושאל את הרבי ע"כ, והרבי ענה לו שלא ימשיך ללמוד נגלה.

הוא סיפר ג"כ שר' יחזקאל פייגין ע"ה בא אחרי חג השבועות תרפ"ז לרבי הקודם והרבי הי' מאוד רגוע, והרבי אמר לו שאני יודע בדיוק מה שנעשה מסביב אלא שכעת באנו מהר סיני (ולכן הוא כ"כ יו"ט, דיק).

ג"כ סיפר שר' אלי' חיים אלטהויז בא לפרדיקע רבי לקוסטרומה והרבי הי' בהתרגשות והידיים שלו רעדו מאד מהתרגשות, והרבי אמר לו שזה מפני שעבר עליו כ"כ זמן שהוא לא כותב חסידות ודברי חיזוק לאידשקייט.

כעת יום ראשון חשבתי להמשיך לכתוב אבל כיון שהת' --- שי' נוסע לכן אני שולח כעת.

בס"ד. מוצש"ק פר' שופטים, ד' אלול. תש"ל.

.770. ניו יורק.

כבוד מחנכי ומדריכי וכו', הרה"ח וכו'

רש"ח שי'

שלום וברכה.

ביום ד' בשבוע שעבר קיבלתי את המכתב, ועוד באותו יום דברתי עם --- שי' - וכמובן באופן המתאים, שלא יידע שהי' מכתב על ענין זה - והבטיח לי שישמור זמני האכילה הקבועים בישיבה, וגם יאכל בבקר מוקדם, - 6.30 לערך, בשעה שקם, וגם לפני השינה, בערך ב10.00 בלילה, וביום ועש"ק העבר הבאתי לדירתו כל המצטרך, מזונות, פירות, וגם קומקום על חשמל, וסוכר וכו' שיוכל לחמם כוס תה או קפה, ובאמת בש"ק אכל כפי המצטרך, וההשפעה מיד נִיפְרָת כי ב"ה מתנהג בטוב. והאָמַת, שהתנהגותו שלפני כן היתה גורמת לי עגמת־נפש, כי לא ידעתי במה לתלות הסיבה מדוע מתנהג לא כדבעי וחושב על חזירה לא"י לפני פסח הבעל"ט, ועכשיו שב"ה יודע אני הסיבה, הנה בע"ה אקפיד אשר כל המצטרך יהי' לו בגשמיות וכדבעי למהוי, ובע"ה הנה יעשה מהגשמיות רוחניות כדבעי למהוי. ובאשר לכסף - הנה בע"ה הכל בסדר, כי ראש הישיבה ר"מ שי' מענטליק, נותן לי כל כסף שאני מבקש ממנו. ואפילו לא שואל וחוקר הרבה על מה הכסף כי מאמין לי שהכסף דרוש וכו';

...והנני לכתוב קצת מהנעשה כאן: בטח שמעו בא"י על התועדות דש"ק מבה"ח אלול, אז ס'איז גיווען א עבוד'תיק פארבריינגען וכ"ק אד"ש הרבה לתבוע אשר תהי' הוספה גדולה בכל הג' קוין. ואשר יעשו חשבון צדק בנפשם וכו' ע"מ שהסו"מ והעש"ט יהי' כדבעי למהוי, ושכל המניעות והבלבולים שמונעים לעשות החשבון הנ"ל - ירדו, כי בחדש אלול יש עבודה רבה, יש העבודה הרגילה בברור הנצוצות כמו כל השנה דזה"ע ימים יוצרו וכו' ונוסף ע"ז צריך לעשות חשבון צדק מהתנהגות דכה"ש, וא"כ צריך מנוחת הנפש, ובמאמר - ד"ה ושמתי כדכד - הנה כשדבר על עבודת התפלה והסביר שזהו"ע תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' וכו' - בכה. ואח"כ הי' שיחה גם לבחורים מא"י שצריכים להוסיף בלמוד, ולא יטעו שאי אפשר לשלחם לא"י לפני ר"ה, כי כשיצטרכו - ישלחו גם לפני ר"ה וכו' ובטח כבר יודעים מכל הנ"ל בא"י.

ושמעתי מר"ז שי' טייבל (שאני יושן אצלו) שבשנת תש"י נשלח למרוקו להקים מוסדות חנוך וכו' ואח"כ קיבל מכתב מכ"ק אד"ש מדוע אינו כותב דו"ח מהנעשה שם. וענה ע"ז ר"ז הנל שכיון שעדיין לא הסתדרו הענינים - לא כתב, וכשיהי' דבר גמור - אז יכתוב, ואח"כ עבר זמן רב ולא קבל שום מכתב מכ"ק אד"ש, וכתב ר"ז

לכ"ק אד"ש ושאל למה אינו כותב, ואח"כ - אחר ר"ה תשי"ב - קבל מענה כ"ק אד"ש שבחדש אלול הוא - כ"ק אד"ש - עושה חשבון מכל הנעשה במשך השנה, היחידות וכו' וכו' והתברר לו בחשבון שעדין חיב מכתב לו - לר"ז, ולכן עונה לו עכשיו וכו'.

כ"ק אד"ש אמר ל--- ביחידות, שאלה שמתפללים באריכות, ובמילא לא אומרים תהלים אחר התפלה בגלל שמירת הסדר - הנה מכיון שענין החת"ת הוא ענין גדול, לכן טוב שיאמרו ישר אחר התפלה קפיטל הראשון של אותו יום, ויחשב להתחלת אמירת החת"ת, ושאר הקפיטלאך ישלימו לאחר הסדר, במשך היום וקודם השקיעה! (ודלא כמ"ש בספר המנהגים קודם צה"כ).

שמעתי מהרש"ל שי': משל על ידיעת השליחה, משל לאחד ששמע ניגון ערב מאד מאד, אך אינו זוכרו, ואח"כ כששומע נגונים אחרים, אומר: ס'איז ניט דאס, הגם שלא יודע ותופס הנגון הערב הנ"ל, אך יודע עכ"פ לומר על האחרים אז ס'איז ניט דאס.

משל להבין ההפרש בין אין לאפס: אין דומה לאדם שהי' לו כלי כסף וזהב ואבד אותם, ועכשיו אין לו. אפס דומה לאדם שחלם שיש לו כלי כסף וזהב. וכשמתעורר - רואה שאין לו.

מעשה באיש פשוט שהתפלל בבכיות רבות וכו' ושאלוהו מה בוכה, הרי לא יודע הפירוש, וענה, וואס גייט מיר אן דעם טיישט, דער ווארט אליין איז טייער, וכונתו היתה להרגש שיש לו בתפלה, והוסיף הרשל שבתביבות התפלה יש גוף, נפש ונשמה. גוף - הוא עצם המילה. נפש - הכונה ופי' המלות. נשמה - די געטלייכקייט שיש במלים.

שמעתי מר"ד שי' רסקין בשם כ"ק אדמורי"צ שאמר, שלשלוחים שלו יש אותו כח כמו לשלוחים של הבעש"ט נ"ע, כל ההבדל הוא השלוחים של הבעשט היו צדיקים נסתרים וידעו בעצמם כל הכונות של השליחות שלהם, משא"כ בדור הזה שאין יודעים כלום מהכונות וצריך לעשות בקב"ע, והשלוחים זיינען ניט מער ווי מיין קאלושין וואס מיט זיי קום איך אין ייעדער ארט וואס איך דארף קומען.

מר"י שי' דז'עקאבסאן: שבשנת תרפ"ז קבל מכתב מר"י שי' פייגין, וכותב לי שאדמורי"צ ספר לו שביום א' דר"ה הי' אצלו אביו - כ"ק אדמורי"ב - והסביר לו הנפ"מ של מס"ג דאאע"ה למס"ג דר"ע, שאאע"ה לא חפש מס"ג, משא"כ ר"ע, וכו'. ספר גם שבחרף תרע"ה היה מאמר - מהמשך תרע"ב - שדבר אודות יחידה בנפש, וכשיש התגלות היחידה ה"ה בטל במציאות, ואעפ"כ הגוף קים, וכמרע"ה שהי' בטל ועומד על עמדו, והמשל ע"ז מגדיש של שחת (היי) שכשורפים אותו, נשרף לאט, ונשאר הגדיש עומד כמו מקודם, - ולא כמו קש שנשרף אז ס'ווערט א פלאם ונשרף

ונשאר קצת אפר - אלא עומד על עמדו, ואעפ"כ בטל לגמרי כי זה אפר בלבד. וכן הוא ענין התגלות היחידה. ואח"כ כשנכנסו החוזרים לחזרה, אמר כ"ק אדמורש"ב שיכל להתגלות הארה אצל כ"א והוא הגישמאק שיש ליהודי בלמוד פנימיות התורה, שהגישמאק בא מהארת היחידה, ואמר, כמו פלוני - ואמר השם של א חסידישער רב אין קלייען שטעטיל - אז ער איז מעביר דער סידרה אין לקו"ת יעדער וואך, און ער האט א גישמאק, ולכאורה פון וואס האט ער גישמאק? - און דער כ"ק אדמורש"ב געגעבן א קנאק אין דער פינגע (- באצבע צרידה, האמה על הגודל, ומשמיע קול) און האט געזאגט - אבער ס'איז פארט גישמאק. און דאס איז די התגלות הארת היחידה.

אדמו"ר מהר"ש הי' אומר להרבה חסידים ביחידות שיחזרו הרבה פעמים על מאמר חסידות, לערענען א סאך און נאך מער חזרען, וכידוע הספור שאמר לחזור ס' פעמים, ד' מאות פעמים וכו'.

ובקשר לקבוצה - הנה בכללות כמו קודם, שיש יחידים שאינם רוצים לשמוע וכו' והאחרים כמו בכפ"ח, אמנם מזמן לזמן יש קצת ירידה, כי מתרגלים יותר שאפשר לקום מאוחר ולבוא מאוחר לסדר ומי יאמר לו מה תעשה וכו', וסדר חסידות בבקר כאן חלש וכו', ומי יודע איך יה' כאן בתשרי הבעל"ט כי כמו שמספרים אז זהו כמו שוק גדול, א גרויסען מאַרק.

בטח שמעו בא"י הוראת כ"ק אד"ש להדפיס המשך תרס"ו עד חשון תשל"א הבעל"ט.

בברכת כתוח"ט.

בס"ד יום ועש"ק פר' בא. [תשל"א]

מחנכי ומדריכי וכו' הרה"ח וכו' הרש"ח

שי'

שלום וברכה.

בתחלת מכתבי אבקש סליחה על שלא כתבתי במשך ג' החודשים האחרונים, והסיבה בעקר בגלל מצב הבריאות וכו' וכפי ששמעתי, הנה מרגיש עתה בטוב וכו' ובטח התקיימה ברכת כ"ק אד"ש לרפו"ש ובקרוב.

לפני כשבועיים נכנסתי, ליחידות - לכ"ק אד"ש, בגלל יום ההולדת... והנני כותב המענה על שאלותי:

בתחלה היתה ברכה על יום ההולדת, שתהי' שנה מבורכת ובהצלחה בלמוד נגלה ודא"ח, קיום המצוות בהדור, ושאהי' חסיד, ירא שמים ולמדן, ובהצלחה בכל מה שבקשתי, (בקשתי על הצלחה בעבודת התפלה ובהליכה בדרכי החסידות וחסידים ובהפצת המעיינות).

בקשר לסדרי ואופני הלמוד, בנגלה - לעשות כהוראת ראשיהשיבה, ובחסידות, בעבודה ובזוכך המדות וכו' - כהוראת המשפיע.

בנוגע לשאלתי בזוכך כמה מדות - הנה כשלומדים רבוי תורה בכלל, ותורת החסידות בפרט, מזדכים מוחו ולבו.

...הזכרתי גם מה ששאל --- ע"ז שהנהגה כאן לא מרשה לנו להתועד לבד - כל שבועיים כמו שעשינו בכפר, וכיון שלא היתה ע"ז תשובת כ"ק אד"ש, הזכרתי אני עוד פעם את השאלה, וענה: התועדות היא דוקא כשיש אחד שעומד על-גבי המתועדים, מהנהלת הישיבה, אך לא לבד, ואם מספרים נגעי לבבו - זה ענין אחר, אך להתועד, ובצורה של התועדות ועם משקה וכו' מוכרח להיות אחד מהנהגה ג"כ - ומעולם לא היתה כזו התנהגות שהתועדו תלמידים לבד, בלי אחד מהנהגה.

בנוגע לשאלתי שהחסרתי ק"ש בזמנה וכו' ענה: שצריך להיות בקי בהלכות, ורק בהלכות הנוגעות לקיום המצוה בפועל - ולא ההלכות שנוגעות למקומות ואנשים מיוחדים בלבד. ועד"ז בשאר הדברים שמחסרים וכו' צריך להיות בקי בהלכותיהן.

וגמר, שיקח הצעטל עה"צ ויזכיר כל אלו שהזכרתי ובקשתי עליהם, ושיהי' הצלחה בלמוד נגלה ודא"ח וקיום המצוות בהדור, און דער אויבערשטער זאל פֿינען בדרך הטוב והישר דיר און דו אלע וואס האבען א שייכות מיט דיר, און מזאל הערעהן פון אייך בשו"ט.

אני ממשיך בלמודי עם --- שי' וב"ה אוהזים בריש פרק ששי דברכות. לומדים כל יום כשעה, ואני מקוה שבקרוב יתחיל ללמוד עם חברותא בסדר דא"ח בבוקר. כשנכנסתי ליחידות הזכרתי גם אותו ובקשתי עליו שיהי' כפי רצון רבוה"ק וכו'.

וגם --- שי' אני מביא לו במצטרך בגשמיות וכו' וב"ה מרגיש טוב ובזמן האחרון התחיל ללמוד יותר טוב, ובמיוחד לפני שנכנס ליחידות וכו'.

ואסיים במה ששמעתי מהמשגיח ר"ד שי' רסקין, מה שאמר כ"ק אדמו"ר זי"ע ביחידות האחרונה בעלמא דין, יום א' ד' שבט תש"י, לקבוצת תמימים שנכנסו ליחידות:

לערנען דארף מען, און דאווענען מוז מען, און לערנען דארף - מען אויך.

וכנראה אשר ה"לערנען" הראשון הוא למוד דא"ח שלפני התפלה, וה"לערנען" השני הוא הלמוד שאחר התפלה.

ואקוה לכתוב בקרוב עוד מכתב, איך שהי' "שבט, ומהספורים ששמעתי כאן מזקני אנ"ש שי'.

בס"ד אור ליום ג' יוד למב"י ה'תשל"א ברוקלין נ.י.
לכ' הרב המשפיע ר' שלמה חיים שי'

שלום רב וברכה!

הנני להודיעו בזה שתיכף כשהגעתי לפה ביום ב' יוד לחודש ניסן בלילה מסרתי הכסף עבור מעמד ביחוד ודמי פ"נ לידו של הרב חזקוני, וכן הרב חזקוני ביקש שמו ושם אמו להזכירו לכ"ק אדמו"ר שליט"א עפ"י בקשתי. ובטח כבר אישרו קבלת הכסף מפה.

טרם צאתי מאה"ק ת"ו לא יצא לי להפרד מחמת רבוי הטרדות שמנעוני ואתו הסליחה. ועתה אכתוב מהנעשה אתי פה, כשהגענו לפה ביום ב' כנ"ל חיינו שכ"ק אד"ש יצא מחדרו הק' ובערך בשעה שתיים לילה יצא את חדרו וכשחיוך רחב נסוך על פני הק' אמר "זאל זיין דער אַנקומען בשעה טובה ומוצלחת" למחרת ב"א ניסן נסע כ"ק לאוהל וחזר בשעה שש וחצי והתפללו מנחה וכ"ק אמר שיהי' התוועדות ובטח שמעו שם פרטי ההתוועדות, כי אני לא תפסתי השיחות והמאמר כי ביום הראשון שבאנו והיינו עייפים, אך טרם אמר המאמר שאל מהרב מענטליק אם כל אלו שבאו מאה"ק נמצאים והוא ענה כן וכ"ק שאל עוה"פ בלשון תמיהה ולא ענה וכ"ק שאל עוה"פ, ולפלל שא' מבני הקבוצה מיישיבת תורת אמת הי' חסר כי לא ידע שיהי' התוועדות והלך לישון. וכ"ק צוה לכל אלו שבאו מאה"ק. ולאח"ז אמר מאמר דא"ח ד"ה ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר, במשך הזמן עד עתה לא הסתדרתי,

כי בימי החג ה"טומעל" גדול מאד ועתה ב"ה באתי אל המנוחה ואל הנחלה, לפני סדר דא"ח בבוקר יש לי קביעות עם הת' --- ללימוד השיחות, ובסדר דא"ח בוקר עם הת' --- וכן סדרי נגלה כל היום עם הת' --- שי' הנ"ל ובלילה אני לומד דא"ח עם הת' --- שי' שלמד פעם בכפר חב"ד לפני כמה שנים, וב"ה שאני לומד פה טוב ויעזריני ה' גם להבא כן.

בשש"פ לפנות ערב הלכו כל הת' לתהלכה לנאום בבתי כנסיות ולמחרת אחש"פ בהתועדות צוה כ"ק לאמר לחיים וגם אמר ברכה, אך עדיין לא תופס כ"כ בטוב השיחות והמאמר רק נקודות. אקוה שמכתיבי זה ימצא אותו בבריאות הנכונה.

בברכה לרפו"ש וקיץ בריא ושמח וכט"ס

נ.ב. בטח ידוע לו כבר שהקבוצה [חזרת] במוצש"ק ז' אייר.

הנ"ל.

יחידויות¹³:

בנוגע לבריאות שלי בגשמיות, היו לי תמיד בלבולים שונים כיוון שהייתי אצל כמה וכמה רופאים גדולים וכל רופא הי' אומר לי אחרת, ולא ידעתי אם מותר לי להתניע ולהתאמץ (בלמוד ותפילה) או לא וזה תמיד הפריע לי מאד. וע"ז הרבי ענה לי בנוגע למה שאתה סובל מלחץ-דם וחולשה כיון שבאת למקום חדש אתה צריך לנהוג כמנהג המקום, ללכת לרופא המקום, ללכת לרופא שכל תלמידי הישיבה הולכים אליו, ד"ר זליגסון ותעשה כפי שהוא יאמר לך ואותו תשאל ג"כ בנוגע להתאמצות אם זה מותר לך או לא, ... ושאלתי ע"ז את הרבי כיון שיש לי הוכחות חזקות שכל המחלה שלי זה ... (וכמו שאומרים כמה רופאים גדולים) האם להמשיך כאן את הבדיקות וע"ז הרבי ענה שאשאל את ד"ר זליגסון.

...בנוגע לעניני בריאות שלי דברתי עם ד"ר זליגסון וב"ה הוא אמר לי שאני יכול להתניע כמו כולם אבל לא יותר מדי, וכמו"כ הוא אוחז שאני צריך לגמור את הבדיקות כאן. (אני כלל וכלל לא במרה שחורה מזה).

הי' עוד ענין מענין ביחידות שלי, שאלתי את הרבי כיון שבארץ התעסקתי עם חברה לקרב אותם לענינים של תפילה והיתה לי הצלחה מסוימת בזה, האם גם כאן זה כדאי או שראשית מצד שמירת הזמן, ובעיקר מצד שהי' לי בעבר הרבה צער שכשאני מתעסק עם מישהו, והחבר בפרט מסוים לא כדבעי זה מאד כואב לי ושאלתי שעדיין לא התחלתי בזה איך לנהוג בזה (הי' לי עוד ענין כיון שבארץ כשדברתי עם מישהו השפיעתי עליו שידבר עם המשפיע משא"כ כאן שזה כמעט לא שייך לדבר עם משפיע, עכו"כ באריכות לא רציתי שאני לבדי אתעסק עם מישהו) והרבי ענה לי בפשוטות שכן (ובכלל לא התחשב עם כל הטעמים שכתבתי בשלילה) מצד מצות עשה של הוכח תוכיח את עמיתך, ואהבת לרעך כמוך ומצד שאתה משועבד לסדרי הישיבה, תשאל את המשפיע רשות בנוגע לסדרים, (לי לא היתה הו"א לשאול בנוגע לסדרים כי אם כל כוונתי היתה רק בנוגע לחוץ לסדרים ואעפ"כ הרבי ענה שלשאל רשות מהמשפיע בנוגע לסדרים, ודרך אגב גם מזה רואים כמה שהרבי מיקר את הענינים של תפילה עוד יותר מהסדרים). אמרתי את זה לר' שלום ואמר לי שצריך לחשוב, רק שפשוט שאם זה כמה דקות אז לדבר עם החבר.

(13) השמטות מתוך המכתבים דלעיל.

בראשונה ענה (השאלה מובנת מהתשובה) בנוגע ענינים התלויים במח' והיפך הטהרה, צ"ל היסח הדעת עד לזמן השידוכים. וקבלה טובה על להבא, ולזאת צריך להיות בקי במאמרי חסי', תניא ומשניות, ולא מסביר מדוע מגונה המח' אלא להעביר המח' לענינים הנ"ל. וכמדובר שבענין זה אמר אף שאין מדברים בכך אלא זה חקוק בזכרון, כמבואר בלקו"ת. (לשון זה זכור לי היטב, אלא שאיני זוכר להיכן שייך, כי אינו מתאים כ"כ לכאן, ובמקום אחר אינו שייך).

ומענין לענין... ביחידות אמר לי - יותר נכון חזר - מה שציינתי בפתקא - שכאן יש לי יותר אפשרות ללמוד, מצד זה שאין המניעות של הפצת המעינות וכו' - כך שלפי"ז יוצא שאד"ש פטר אותי כאן עכ"פ מעניני ופרצת,

בקשר לח"נ - הסחת הדעת (תקון לא אמר. וכנראה שהשיכות הקטנה שיש לי לנל אני אוחד עדין בתקונים).

כמו"כ כתבתי לרבי את המדות הרעות שלי ועניני ח"נ, ...ובסוף הפתק כתבתי שאני מבקש שהרבי יאמר לי מה לעשות בכדי לצאת מהרע שלי ואני מקבל לעשות כל מה שהרבי יאמר לי, הרבי ענה לי בנוגע לעניני (אולי אמר לתקון) המדות וברור המדות שאני אדבר עם המשפיע ואעשה מה שהוא יאמר לי, ושאלתי אח"כ את ר' שלום והוא אמר לי שלעת עתה אתחיל לקבוע זמן ללמוד ולחשוב מענינים שמדברים בשמחה, בתניא פרקים כ"ו, כ"ז וכו', וכמו"כ אגה"ק סי' כ"ה (בנוגע לזה שכתבי לרבי שאני נפגע מאד מהזולת וכועס על הזולת) ואעפ"י שמסתבר שכל המדות שלי הם הסתעפות מגאווה וא"כ הייתי צריך להתחיל בגאווה אבל מ"מ אתחיל בענינים הללו וא"א לתפוס הכל בבת אחת ואתחיל בזה. (דרך אגב, כל מה שאני מדבר עם ר' שלום הוא שואל האם דברתי ע"ז עם ר' שלמה חיים, ומה הוא אמר על זה).

בקשר למדות הרעות שכתבתי, כהגזמה ושיקר וכו' ובעל תחבולות וכו' ישות
וכו' ענה - שעל כל הנל כשאזכור תמיד מ"ש ברפמ"א בתניא אז דער אויבערשטער
שטייט לעבען דיר ממש ומלא כה"כ במילא לא שייך כל הנל.

הרב נחמן דוב וויכנין

ב"ה ר"ח תמוז תשכ"ח מונטרעאל

כבוד ידידי עוז הנו"נ הרה"ח וכו וכו' הרב
המשפיע מוה"ר ר' שלמה חיים שיחי

שלום וברכה! אחדשה"ט!

הנני שולח לכבודו עשרה שק' ואל ישאלני ע"ז, כך עלה בדעתי וכך עשיתי. אני פה במונטרעאל זה כ"ז שנה ומרגיש אני את עצמי כגר בארץ נכרי', בני יחידי שיחי זה כה' שנים שנשא אשה מברוקלין וגר שם, לע"ע יש לו בת יחידה תחי' בת ג' שנה הוא מלמד אבל הוא בר פועל ויש לו שם טוב בלי ע"ה ומרויח טוב לפי"ע, אני ב"ה אינני צריך לתמיכתו כי הגם מצב בריאותי אינו כ"כ טוב אבל עדיין מרויח אני קצת ממלמדות ויש לי עזר מהממשלה... אינני מעתיק לברוקלין כי ראשית האויר שם יותר קשה מפה הגם שפה אינו כ"כ טוב, ונוסף ע"ז כשנכנס בני יחי' קרוב לנשואיו לכ"ק א"ש הזכיר אותי ואמר "און וואס איז מיט דעם טאטען" וענה כ"ק א"ש "פאר דעם טאטען איז גוט מונטראע" ... ואמרת למכריי שברוסיא רצו לשלוח אותי לסיביר ולא עלתה בידם ועכשיו האט מיר השי"ת פארשיקט אין מונטרעאל ופה אני דר בבית ויש לי ב"ה מה לאכול אָבער א [פארשיקטער] בין איך ואעפ"כ כשבריאותי מתאימה קצת אינני מתרעם על גורלי, ...יש לי תשוקה לראות את א"י ולהיות על מקומות הקדושים ... אבל מקוה אני עדיין שיעזור לי השי"ת לבקר בא"י ואבקש את כבודו שבאיזה הזדמנות מתאימה יזכור אותי להטבת בריאותי שמי בפרטות נחמן דוב בן שימא רחל. אני פורש בשלום משפחתו יחי' וירבו. ובשלום כל ידידנו וביחוד אנשי כפר חב"ד

בברכה ובהוקרה ידידו דוש"ט

נחמן דוב וויכנין אדרסתי

B. WICHNIN

PLAMONDON #9 7450

MONTREAL [Q.C. CANADA]

לזכרון תמיד

גיסנו ודודנו כאח לנו היקר באדם
איש חמודות ורב תבונות
חסיד ועושה חסד, מסר נפשו למען יתומים ואלמנות,
כיבד את ה' מגרונו, העצים בשירתו את דבקות
והתקשרות אנ"ש והת' וצעירי הצאן לאילנא דחיי

הרה"ח ר' יצחק חיים ע"ה מרטון
מנהל חטיבת 'חסד מנחם מענדל' בכולל חב"ד
מיסודו של רבנו הזקן

גלב"ע ביום י"א מנחם-אב תשפ"ג

דמותו לא תמוש מקרבנו
ותהא שמחת ואחוות משפחתנו
נר תמיד לזכרו ולעילוי נשמתו
עדי יחיש מנחם לגאלנו
והקיצו ורננו שוכני עפר

לזכות

החתן מנחם מענדל והכלה חיה מושקא שיחיו

קסלמן

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

כ"ה אלול, ה'תשפ"ג - שנת הקהל

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' שלמה חיים וזוגתו מרים שיחיו קסלמן

הרה"ת ר' חיים וזוגתו רבקה שיחיו אלרואי